Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 14 (1261) 1974 BALANDŽIO - APRIL 4 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Tautos Fondas

Dėl nepalankių geografinių bei istorinių aplinkybių mūsų tauta šimtmečiais neturėjo ramybės. Kai viena ranka ji dirbo, tobulinosi, tvirtinosi, kita turėjo laikyti ginklą. Kartais svetimiesiems pavykdavo tą ginklą iš tautos kovotojų rankų išmušti. Tada tauta patekdavo į fizinę ir dvasinę tamsą, dalis jos kovotojų turėdavo užsidengti pogrindžio skraiste, o kita dalis išvykdavo į užsienius, kad laisvuose kraštuose už pavergtuosius kalbėtų ir jiems padėtų. Moralinė paspirtis ir pagalba galėjo ateiti iš visur, bet materialinė parama buvo teikiama daugiausia tik iš JAV. Dėlto nenuostabu, kad čia pirmiausia kilo ir Tautos Fondo idėja — organizuotai rinkti pinigus gyvybiniams tautos reikalams. Tuo vardu ir tais tikslais JAV-se Tautos Fondas pradėjo veikti jau 1914 m. Tai buvo I D. karo metas, kuris atnešė mūsų tautai specifinius skaudulius ir padiktavo ano meto Tautos Fondui gyvybinius tikslus: šelpti nuo karo nukentėjusius tautiečius ir finansuoti visokeriopą veiklą, vedančią prie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Šio pirmojo laikotarpio Tautos Fondo priekyje stovėjo tokios asmenybės kaip prof. K. Pakštas, Leonardas Simutis, kan. F. Kemėšis. Su pagarba ir pasididžiavimu skaitome apie tų vyrų darbus ir ano meto tautiečių jautrumą savo tėvynės reikalams. Pvz. 1918 m. gale, kai Lietuvos reikalai iškilo visu ryškumu, vien tik kun. F. Kemėšis Čikagoje ir jos apylinkėse surinko Lietuvos laisvės reikalams $25,000; 1919 m. surinkta $300,000, o iki 1920 m. VII. 1 — $483,343.47" (LE XXX t., 457 p.).

Įpusėjęs šimtmetis atnešė II D. karą, o su juo ir naujas tautines nelaimes: tėvynės okupaciją ir dalies tautiečių pasklidimą visame pasaulyje. Laisvės kovoje vadovauti ėmėsi VLIKas. Tai veiklai finansuoti buvo įsteigta seno vardo ir senų tikslų, bet naujo tipo Tautos Fondo organizacija. Ji pradėjo veikti dar Lietuvoje 1944 m., kurį laiką veikė Vokietijoje, vad. Viktoro Gailiaus, o nuo 1955 m. jos centras yra JAV, su skyriais ar įgaliotiniais visame laisvajame pasaulyje. Jau greit bus 20 metų, kai tai organizacijai vadovauja prel. J. Balkūnas.

Kokia gi yra šiandien Lietuvos laisvinimo finansavimo būklė, žiūrint į ateitį iš ką tik minėtos praeities perspektyvos? Balansas yra neigiamas dabartinės išeivių kartos nenaudai. Jeigu šimtmečio pradžioje, valandiniam darbininko uždarbiui esant apie 50 ct., JAV-se Tautos Fondui į metus būdavo surenkama arti pusės milijono dolerių, tai dabartinė visame laisvajame pasaulyje surenkama tik apie $50,000 metinė suma. Kur gi yra to priežastys?

Pirmoji priežastis yra visą laisvąjį pasaulį apėmęs indiferentizmas, idealizmo nuosmukis. Ta liga susirgome ir mes. Liga progresuoja su jaunosios kartos atėjimu. Vis daugiau užsidarome siauruose šeimų rateliuose, vis daugiau grimztame į prabanginio gyvenimo patogumus, už kuriuos brangiai mokame, tiek brangiai, kad "nebelieka" lėšų stambesnėms aukoms Lietuvos reikalams. Šaltos finansinės replės ima riboti ir mūsų visuomeninę veiklą: kam sėdėti penkias valandas posėdyje, jeigu per tą laiką galima uždirbti $50?

Antroji priežastis yra ta, kad, nesant nepriklausomos Lietuvos valstybės, ant mūsų pečių, šalia politinio darbo, užgulė ir eilė kitokių tautinių naštų — kultūrinių, švietimo ir t.t. Tiems darbams vykdyti prireikė milijonus kainuojančių pastatų, o viskam išlaikyti — šimtatūkstantinių sumų. Reikiamoms sumoms organizuoti įsisteigė visa eilė naujų fondų: Lietuvių Fondas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, atskirų rašytojų vardais pavadinti fondai, atskiroms organizacijoms remti fondai, bažnytiniai fondai ir t. t. Eilinį geros valios aukotoją toks fondų gausumas gerokai supainiojo, kaip susipainiojo ir pirmumo kategorijos. Kuris fondas turi tautinį pirmumą, ar jie visi savo reikšme lygūs? Toje painiavoje pagrindinis Tautos Fondas, ypač JAV-se, gerokai nukentėjo, nes šio fondo pinigai skiriami ilgesnės distancijos tikslams, kurių konkretūs rezultatai tuoj pat negali paaiškėti ar bent būti tuoj pat paskelbti. Kai kas nors paaukoja $100 mažos kolonijos tautinių šokių grupei, tuoj visi sužino: tai paskelbia organizacija, po to seka gavėjo padėka spaudoje ir viešame pasirodyme, apie tai pakartotinai rašo spauda. Šimtas dolerių Tautos Fondui tokios reklamos, išskyrus mažą paminėjimą apyskaitoje, nesusilaukia.

Vienintelė logiška iš to viso išeitis yra dar kartą bandyti jau prieš kelerius metus nepasisekusį bandymą: įkurti jungtinę finansų komisiją, į kurią įeitų visi dabartiniai fondai bei visos kitos pinigus renkančios institucijos. Tokia jungtinė komisija nustatytų finansinio pirmumo kategorijas, t.y. nustatytų, kuris nuošimtis kasmet turėtų būti skiriamas Lietuvos laisvinimui, kultūriniams, švietimo bei kitiems reikalams. Turint galvoje, kad prieš kelerius metus ši idėja nepavyko pasauliniu mastu, gal reiktų tai pabandyti vien Kanadoje, iš kur jau yra išėję daug sveikų lietuviškojo gyvenimo idėjų. **A. R.**

Solistės A. Stempužienė (kairėje) ir D. Stankaitytė operos "Kaukių balius" premjeroje Čikagoje Nuotr. A. Stasiulio

Baltiečių žodis parlamento rūmuose

Š. m. kovo 13 d. Kanados parlamento rūmuose Kanados Baltiečių Federacija suruošė pobūvį — baltiečių vakarą, kuriame dalyvavo vyriausybės ir parlamento atstovai. Jo metu labai taiklią ir svarią kalbą pasakė KBF pirmininkas T. Kronbergs, latvis. Čia pateikiame jos vertimą. RED.

Jau antrą kartą su dideliu malonumu Kanados baltiečių bendruomenė susitinka su savo bičiuliais senate ir seime. Mes atvykome čia parodyti keletą savo kultūros akimirkų ir pasidalinti mintimis, liečiančiomis bendrus interesus. Kadangi esame rūmuose, kur kasdien girdimas politinis dialogas, paliesime ir politiką.

Mes Kanadoje džiaugiamės laisve, tačiau mūsų sąžinė niekad negali būti visai laisva, kol mūsų tautiečiai anapus Atlanto yra pavergti ir negali būti šeimininkais savo kraštuose — Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Dėlto mes, laisvieji estai, latviai ir lietuviai, turime bendradarbiauti ir vieningai dirbti Baltijos kraštų laisvei.

Mes to nelaikome kišimusi į kitos valstybės vidaus reikalus. Sovietų Sąjunga išplėtė savo sienas jėga ir be jokio mūsų žmonių pritarimo užėmė buvusias nepriklausomas respublikas. Visi įrodymai — dokumentai, liudininkų pareiškimai, tyrinėjimai sakyte sako apie didėjančias sovietų pastangas surusinti Baltijos valstybes. Tai veda į Estijos, Latvijos ir Lietuvos sunaikinimą kaip etninių vienetų.

"Atoslūgis" pavojingas

Ir visa tai vyksta tuo metu, kai Sov. Sąjungos vyriausybė siekia "atoslūgio" santykiuose su Vakarais. Mes esame tvirtai įsitikinę, kad Sov. Sąjunga šį "atoslūgį" panaudoja tiktai kaip propagandinę priedangą laimėti laikui ir nuolaidoms iš Vakarų, kad galėtų sustiprinti savo karinę bei ekonominę galybę būsimam susikirtimui. Neužmirškime, kad Sov. Sąjungos vyriausybė neatsisakė savo užmojo paskleisti komunistinę doktriną visame pasaulyje, kad rusai nuolat didina savo ginklavimąsi. Štai visai neseniai jie prailgino privalomą karinę tarnybą iš dvejų į trejus metus.

Neužmirškime, kad Sov. Sąjungos vyriausybė, išskyrus keletą tūkstančių žydų, nė kiek nepalengvino savo piliečių judėjimo. Kaip rodo pastarųjų metų besipriešinančių rusų intelektualų persekiojimas, sovietinė vyriausybė yra pasiryžusi sunaikinti betkokį pasipriešinimą oficialiajai partijos linijai. Sovietinė sistema pakeitė tik metodus, pridėdama trėmimą užsienin, kaip tai rodo Solženicino atvejis.

Tik dabar pažėjo

Šimto tūkstančių Kanados baltiečių atstovai, metų metais bandė informuoti kanadiečius apie Sov. Sąjungos žiaurumus okupuotuose Baltijos kraštuose. Juk jau girdėjote apie koncentracijos stovyklas Norilske ir daugelyje kitų vietovių, priverstinę kolektyvizaciją, rusifikaciją. Deja, nedaug kanadiečių mums tikėjo (išskyrus J. Diefenbakerį). Kiti nekreipė dėmesio į mūsų prašymus — laikė juos perdėtais, neobjektyviais. Dabar staiga tie faktai pasidarė tikėtinais rusų rašytojo Solženicino dėka. Kiekviena jo knyga mini tūkstančių tūkstančius baltiečių sovietų koncentracijos stovyklose.

Baltijos kraštuose beliko penki milijonai baltiečių. Sovietologų nuomone, Latvijoje 1984 m. latvių tebus žemiau 50%, estų — 2000 metais. Ir tai bus pasiekta planingu rusinimu, kolonizavimu, priverstine pramone ir tautžudyste. Baltiečiai savo kraštuose neturi laisvės. Ten vykdoma apskaičiuota programa, siekianti eliminuoti vietinius žmones diskriminacinėmis priemonėmis kultūrinėje, religinėje ir tautinėje srityje. Kultūrinės ir religinės laisvės varžymu, gimtųjų kalbų stūmimu iš gyvenimo Estija, Latvija ir Lietuva yra palengva, bet sistemingai rusinamos.

Gerbiamieji ir gerbiamosios, baltiečiai tokios sovietų politikos ilgai negali atlaikyti!

Deklaracijos ir tikrovė

Žmogaus teisių deklaracijos, atoslūgio protokolai, ginklų mažinimo sutartys turi turėti realų pagrindą. Žmogaus teisės visur pripažintos Vakarų kraštuose, ypač Kanadoje, kuri pasirūpino jų teisiniu užtikrinimu. Tuo tarpu komunistinės vyriausybės, tik žodžiu pripažindamos tą didįjį principą, paneigia jį šimtams milijonų savo piliečių.

Laisvas pasikeitimas žmonėmis iki šiol tebuvo vienos krypties gatvė. Laisvė keliauti iš vienos valstybės kiton buvo duota tiktai keliem sovietų rašytojam. Laisvas keliavimas Rytų Europoje tebėra svajonė. . . . Kultūrinis bendravimas bei gyvenimas Vakaruose yra laisvas, bet komunistų okupuotuose kraštuose — stipriai suvaržytas. Vakariečių knygos Sov. Sąjungoj tebėra draudžiamos, ir gavusieji knygas iš Vakarų yra baudžiami.

Atiduoti vilkams?

Mes pritariame Kanados vyriausybei, kai ji siekia įtampos sumažinimo pasaulyje, tačiau atoslūgis turi duoti konkrečių vaisių. Iki šiol jis tėra vienos krypties gatvė.

Kai 1938 m. Čekoslovakijos krizės metu pajudėjo Hitlerio armijos, Winstonas Churchillis perspėjo: "Manymas, kad saugumas gali būti išgelbėtas atiduodant mažą valstybę vilkams, yra fatali iliuzija". Tie žodžiai buvo teisingi 1938 m., tebėra tokie ir dabar. Neužmirškime, kad šiandieną daugiau kaip bilijonas žmonių, t. y. trečdalis viso pasaulio gyventojų, yra pavergti tarptautinio komunizmo imperijos.

Šiandieną, 1974 m., žvelgdami į pasaulį, matome, kad nuo karo pabaigos daugybė šalių gavo laisvę ir buvo priimtos į Jungtines Tautas. Mes taip pat matėm, kad Vakarų valstybės pasmerkė priespaudą ir rasinę politiką Rodezijoje ir P. Afrikoje, bet dar negirdėjome tų pačių valstybių balso prieš Baltijos tautų priespaudą.

Gyvename "atoslūgio" laikotarpį. Tikrovėje tai tėra valstybių derybų metas. Kanada ir kitos vakariečių valstybės turėtų pateikti savo reikalavimus Sov. Sąjungai už visas nuolaidas, kurias ji gauna atoslūgio dėka. Tai gera proga iškelti Baltijos kraštų klausimą. Gaila, vakariečių valstybės, kalbėdamos su Sov. Sąjunga, neparodo vienybės.

Bendra grėsmė

Mes manome, kad krizės Vakarų kraštuose atsiranda ne vien dėl marksistinės grėsmės, bet aplamai dėl dvasinių bei moralinių atramų susilpnėjimo visuomenės gyvenime. Girdime balsų, kasdien mus perspėjančių, kad mūsų civilizacija baigia savo dienas. Matydami tiktai mūsų dienų sunkumus, jie pranašauja liūdną ir ankstyvą mūsų galą. Tačiau civilizacija nesunyksta, kol žmonės tebeturi kūrybinės bei dinaminės galios, religini tikėjimą ir laisvės troškimą. Vakariečiai tebeturi šias savybes! Tiktai laisvės troškimas neturėtų būti apribotas vien savimi — jis turi siekti laisvės visai žmonijai!

Pasaulio įvykiai

JAV VALSTYBĖS SEKR. H. KISSINGERIO ŠEŠTOJI KELIONĖ MASKVON pastarųjų dvejų metų laikotarpyje nedavė jokių laimėjimų, išskyrus abiejų pusių propaguojamą santykių gerinimą. Dėmesio centre pokalbiuose su L. Brežnevu, atrodo, buvo nauja sutartis strateginiams ginklams apriboti, kurią nori pasirašyti šią vasarą Maskvon atvykęs prez. R. Niksonas. Pirmoji tokia sutartis, pasirašyta 1972 m. R. Niksono ir L. Brežnevo, Sovietų Sąjungai leido turėti 2.568 raketas su atominiais užtaisais, JAV — 1.864. Skirtumą sumažino amerikiečių technologijos laimėjimas, kurio dėka viena raketa galėjo būti apginkluota keliais atominiais užtaisais, nukreipiamais į skirtingus taikinius. Tačiau šį laimėjimą dabar jau yra pasiekę ir sovietai. Todėl H. Kissingerio ir L. Brežnevo derybose greičiausiai buvo siekiama nustatyti abiem pusėm priimtiną ne tik raketų, bet ir jų atominių užtaisų skaičių. H. Kissingerio viešnagės metu Kremliuje buvo sušauktas specialus kompartijos politbiuro posėdis, kuriame dalyvavo ir krašto apsaugos ministeris A. Grečka. Vakarų pasaulio spauda derybas laiko nesėkmingomis, bet tokią mintį paneigė JAV valstybės departamentas, sovietų laikraštis "Izvestija" ir TASSo žinių agentūra. Tačiau tie paneigimai pasisakė tik prieš bereikalingą pesimizmą, kuriam nesą jokios priežasties. Atrodo, prez. R. Niksonui neteks pasirašyti naujosios sutarties, kai jis lankysis Maskvoj birželio pabaigoje ar liepos pradžioje, jeigu tos kelionės nesutrukdys artėjanti Watergate incidento atomazga. H. Kissingerio Vašingtone laukė Izraelio krašto apsaugos min. gen. M. Dayan, atvežęs pasiūlymus kariuomenių atskyrimui Golano augštumoje. Sirijos atstovai Vašingtonan atvyks balandžio 10 d. Derybas teko atidėti dėl H. Kissingerio staigių jungtuvių su Nancy Maginnes ir jų išvykimo dešimčiai dienų į Acapulco. H. Kissingeriui tai buvo jau antros vedybos. Su pirmąja žmona jis yra išsiskyręs prieš 10 metų, turi dukterį ir sūnų.

SUJUNGTA ŠEIMA

Ciuricho aerodrome A. Solženicinas su gėliu puokšte rankose sutiko iš Maskvos atskridusią žmoną Nataliją, savo tris sūnus, posūnį ir jos motiną. N. Solženicinienė taipgi atvežė 45 dėžes knygų ir archyvinės medžiagos. Maskvos aerodromo muitinėje tų dėžių patikrinimas užtruko vieną valandą. Tikrinimo metu muitininkai klausėsi magnetofono juoston įrašytų telefoninių pasikalbėjimų tarp Aleksandro Šveicarijoje ir Natalijos Maskvoje. Iš Ciuricho aerodromo A. Solženicinas savo šeimą nuvežė į universiteto rajoną, kur turi išsinuomojęs namą. Spaudos atstovams jis pareiškė, kad šiuo metu nežada lankytis JAV, nors ir siekia šiltų santykių su amerikiečiais. Iš Maskvos atėjusiame pranešime skelbiama, kad kompartija ruošia propagandinį filmą apie A. Solženiciną ir kad į tą filmą norėjo įtraukti pasikalbėjimą su jo žmona Natalija, kai ji dar buvo Maskvoje. Religinių raštų autorius A. Levitinas-Krasnovas, už religinius įsitikinimus kalintas 10 metų koncentracinėse stovyklose, negavo vizos išvažiuoti į JAV. Specialiu laišku dabar jis kreipėsi į augščiausiojo sovieto prezidiumą, prašydamas leidimo paskutinį savo amžiaus dešimtmetį ramiai praleisti JAV.

SUKREČIANTIS BIUDŽETAS

Britanijos naujosios darbiečių vyriausybės finansų ministeris D. Healey paskelbė kiekvieną britą sukrečiantį biudžetą kraštui iš ekonominio chaoso gelbėti. Drastiškų priemonių priverte imtis š.m. vasario mėnesio $980 milijonų prekybinis deficitas, sausio deficitą pralenkęs beveik $120 milijonų. Pajamų mokesčiai žemiausio uždarbio kategorijai pakeliami iki 33%, o tiems, kurie uždirba daugiau kaip $57.000 į metus — net iki 83% viso uždarbio. Smulkesnės detalės turtingųjų mokesčiams bus paskelbtos šią vasarą. Korporacijos valstybės išdui dabar turės atiduoti 52% viso pelno. Biudžetas elektrą pabrangino 30%, traukinių bilietus — 12,5%. Už 20 cigarečių britai dabar turės mokėti $0.85, už galioną benzino — $1.26. Šiemetiniam deficitui padengti iš užsienio jau yra gauta $2,5 bilijono paskola. Maisto kainų kilimą bus stengiamasi sumažinti specialiomis valstybinėmis pašalpomis. Pensininkai susilauks nedidelio pensijų padidinimo. Prekybinį balansą sujaukė nuolatiniai unijų streikai, neleidę iš užsienio užsakytų gaminių pristatyti sutartu laiku. Užsienio importo bendrovės užsakymus dabar atiduoda kitiems kraštams.

POTVYNIS BRAZILIJOJE

Po dešimtmečio sausros Braziliją nusiaubė dešimt parų trukusios liūtys, sukėlusios potvynius šešiose pietinėse ir šiaurinėse provincijose. Skaudžiausiai nukentėjo Santa Catarina provincija, kur vanduo nušlavė 70.000 gyventojų turėjusį Turbarao miestą. Tris provincijas vyriausybė paskelbė nelaimės zonomis. Vanduo buvo apsėmęs apie penktadalį Brazilijos, turinčios beveik 99 milijonus gyventojų. Dienraščio "O Estado de Sao Paulo" duomenimis, pastogės neteko apie 100.000 brazilų, o žuvusių gali būti apie 10.000. Kaikuriuos miestelius užplūdo vandens iš džiunglių atvyti nuodingieji skorpijonai ir kobros gyvatės. Didžiausią problemą sudaro nukentėjusiųjų aprūpinimas maistu, epidemijų pavojaus pašalinimas.

PRASKRIDO PRO MERKURIJŲ

Amerikiečių automatinis erdvėlaivis "Mariner 10", vasario 5 d. perdavęs žemėn Veneros nuotraukas, praėjusią savaitę praskrido pro Merkurijaus planetą 450 mylių atstumu. Atsiųstos nuotraukos labai primena mėnulį, už kurį Merkurijus yra du kartus mažesnis. Merkurijaus paviršius taip pat yra išvagotas nesuskaitomais didesniais ir mažesniais krateriais. Iš erdvėlaivio perduotų duomenų mokslininkai spėja, kad Merkurijus, mažiausia planeta Saulės sistemoje, gali turėti aplink save skriejantį mėnulį.

APKŪLĖ PREMJERĄ

Australijos darbiečių partijos premjerą G. Whitlamą, provincinių rinkimų proga apsilankiusį Perthe, apspardė ir apkūlė 7.000 ūkininkų įtūžusi minia. Kažkieno paleista vaisvandenių metalinė bonkutė G. Whitlamui pataikė į pakaušį. Ūkininkai nupjovė mikrofono laidus ir jam neleido kalbėti. Tik arčiau stovintys girdėjo premjero G. Whitlamo šauksmus: "Bailiai! Bailiai!" Ūkininkų įtūžimą sukėlė premjero G. Whitlamo vyriausybės nutarimas atšaukti valdžios finansinę paramą cheminėms trąšoms. Lig šiol ūkininkai gaudavo $12 kiekvienai tonai perkamų trąšų. Premjero G. Whitlamo vyriausybė jau yra spėjusi pasižymėti nedraugiškumu JAV. Kai 1972 m. pabaigoje prez. R. Niksonas atnaujino Š. Vietnamo bombardavimą, premjeras G. Whithlam jam pasiuntė protesto notą, o vienas jo ministeris prez. R. Niksoną viešai pavadino žudiku. Dabar staiga buvo pareikalauta, kad JAV ir Sovietų Sąjunga sustabdytų savo karinio laivyno didinimą Indijos vandenyne. Reikalavimas pirmoje eilėje skiriamas Vašingtonui, nes JAV nori įsirengti laivyno bazę Britanijai priklausančioje Indijos vandenyno saloje Diego Garcia. Šį žingsnį diktuoja kasdien Indijos vandenyne didėjantis sovietų karo laivų skaičius.

SIŪLO TAIKOS SUTARTĮ

Š. Korėjos užsienio reikalų ministeris Ho Dam savo pranešime krašto parlamentui pasiūlė derybas su JAV pakeisti karo paliaubų sutarčiai taikos sutartimi. Š. Korėjos vyriausybė jau daug kartų yra reikalavusi atitraukti iš P. Korėjos 40.000 amerikiečių karių, kurie ten yra Jungtinių Tautų žinioje. Jų atitraukimą, matyt, planuojama įgyvendinti pasiūlyta taikos sutartimi.

KANADOS ĮVYKIAI

PABRANGS NAFTOS GAMINIAI

Balandžio 1 d. pasibaigė federacinės vyriausybės prieš šešis mėnesius įvestas kainos užšaldymas kanadiškai Albertos ir Saskačevano naftai. Ligi to laiko už statinę naftos vietinėje rinkoje buvo mokama po $4. Kanados premjero P. E. Trudeau derybose su provincijų premjerais buvo nutarta statinės naftos kainą padidinti iki $6.50. Tai praktiškai reiškia galiono benzino, namams šildyti alyvos bei kitų naftos gaminių pabranginimą 7-10 centų į vakarus nuo Otavos slėnio. Amerikiečiams Albertos nafta ir toliau bus parduodama pasaulinės rinkos kaina, kuri šiuo metu yra apie $10.70 už statinę. Federaciniu eksporto muitu vadinamą skirtumą gaus vyriausybė Otavoje, bet iš šios susidariusios sumos ji per metus paskirs apie $1,3 bilijono pašalpą Kanadon įvežamos naftos kainoms sumažinti Kvebeko ir Atlanto provincijose. Albertos premjeras P. Lougheed ir Saskačevano premjeras A. Blakeny, sutikę su statinės naftos $6.50 kaina vietinėje rinkoje, tikisi susilaukti specialaus federacinės vyriausybės atsilyginimo. Saskačevanas nori gauti iš Otavos $100 milijonų savo geležies ir plieno pramonei, Alberta — $800 milijonų su nafta susijusiai chemijos pramonei. Premjero P. E. Trudeau vyriausybė prašo naftos bendroves kainų pakėlimą atidėti iki gegužės 15 d., kai bus pilnai išsemtos užšaldytomis $4 kainomis sudarytos naftos atsargos. Spėjama, kad Toronte galionas paprasto benzino pabrangs iki $0.70, geresnės rūšies — iki $0.75, o namams šildyti alyva — visu ketvirtadaliu.

Aštrios kritikos federaciniame parlamente susilaukė premjero P. E. Trudeau vyriausybės įvesta vietinės iniciatyvos LIP programa, finansuojanti įvairius pasiūlytus darbo projektus. 1972-73 m. apyskaitos pareikalavo buvęs liberalas T. Cossitt, perėjęs į konservatorius. Apyskaitą pateikė darbo jėgos ministerio R. Andras parlamentinis sekr. M. MacGuigan. Iš jos paaiškėjo, kad minėtame laikotarpyje 109 liberalų atstovų rinkiminėse apylinkėse LIP programų projektam paskirta $106.692.000, o 107 konservatorių — tik $59.552.000. Premjero P. E. Trudeau ir jo ministerių kabineto narių rinkiminės apylinkės LIP rėmuose yra gavusios $26.879.633. Rekordinė $3 milijonų suma paskirta ministerio miestų reikalam R. Basfordo rinkiminei apylinkei Vankuverio centre. "The Toronto Sun" specialiu vedamuoju pabrėžė LIP finansinės paramos nelygybę, pavyzdžiu pasirinkdamas dvi Montrealio rinkimines apylinkes. Valstybės iždo pirm. B. Drury pasiturinčiai Westmount apylinkei paskirta $2.6 milijono, o konservatoriaus H. Grafftey rytinių Montrealio priemiesčių apylinkei — tik $300.000, nors joje yra dukart daugiau bedarbių, negu Westmounte. Energijos ištekliu ministerio D. Macdonald rinkiminė Rosedale apylinkė Toronte iš LIP fondo gavo $1,6 milijono, kai tuo tarpu konservatoriaus R. Stackhouse Scarboro apylinkei teko vos $109.000, nors ji turi dvigubai daugiau gyventojų ir didžiausią visame Toronte savivaldybės bei Ontario lėšomis pastatytų gyvenamųjų namų skaičių. Tokie namai yra skiriami žemiausias pajamas turinčiom šeimom.

Dr. Morton Shulman, NDP socialistų atstovas Ontario parlamente, pranešė spaudai, kad jis neplanuoja būti kandidatu Toronto High Parko rinkiminėje apylinkėje sekančiuose provincinio parlamento rinkimuose ir žada pasitraukti iš politikos. Šiai etninių grupių apylinkei dr. M. Shulman, žydų kilmės milijonierius, atstovavo apie 8 metus. 1971 m. rinkimuose jo varžove buvo liberalų partiją pasirinkusi Laima Švėgždaitė, pirmajame savo bandyme gavusi nemažai balsų. Pasitraukimą iš Ontario parlamento dr. M. Shulman motyvuoja opozicijos bejė-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $8.50, pusmetinė — $5. Rėmėjo prenumerata $15
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $8.50 per year, $5 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

RELIGINIAME GYVENIME

★ **GAVĖNIOS REKOLEKCIJAS POPIEŽIUI** ir Vatikano tarnautojams šiais metais veda vysk. Eduardo Pironio iš Argentinos. Tai pirmas kartas istorijoje, kad popiežius rekolekcijų vedėju pasikvietė asmenį iš P. Amerikos.

★ **"CONSORTIUM PERFECTAE CARITATIS"**, tarptautinė moterų draugija, kuri stengiasi puoselėti giliai įsišaknijusias dvasines tradicijas besikeičiančiame pasaulyje, turėjo savo suvažiavimą Romoje. Apie dabartinį pasimetimą vienuoliniame gyvenime kalbėjo kun. Vincent Micell, SJ. Jis pabrėžė, kad daugelis vienuolinių bendruomenių yra pamėgusios humanistinį dangų ir jo siekia utopijos jieškojimu žemėje, tačiau yra pamiršusios Kristaus minimą karalystę, kuri nėra iš šio pasaulio. Anksčiau vienuolinis gyvenimas reiškėsi bendruomeniniu atsidavimu Kristui. Dabar dažnai vienuolinis gyvenimas esą reiškiasi pasaulio užgaidų tenkinimu. Taip pasaulietiškai nusiteikusių vienuolinių bendruomenių nariai, užuot vienijęsi Kristuje, kovoja vieni su kitais, siekdami asmeninės garbės, populiarumo, politinio madingumo ir socialinės laisvės, o pamiršta išganymą. Kristus jiems tampa tik dideliu socialiniu reformatorium. Tikrosios originalaus vienuolinio gyvenimo šaknys tegali būti neturto, skaistybės ir visiško paklusnumo bendruomeninis gyvenimas, kurį gyvena Kristus su savo mokiniais. Suvažiavimą uždarant, draugijos pastangomis sekti II Vatikano santarybos nurodymais pasidžiaugė kard. Jean Danielou. Jis pabrėžė, kad perdidelis skaičius vienuolių šais laikais turi klaidingą laisvės supratimą — laiko vienuolijų konstitucijas bei įstatus laisvės varžtais, kai tuo tarpu visa tai tarnauja dvasinės laisvės išsisklaidimui.

★ **SOVIETŲ UŽS. REIK. MIN. A. GROMYKA** lankėsi Vatikane ir visą valandą tarėsi su Paulium VI. Pasitarimuose taipgi dalyvavo Vatikano viešųjų reikalų tarybos sekretorius arkiv. A. Casaroli ir sovietų ambasadorius Italijai N. Rijov. Vatikano spaudos agentūros virš. F. Alessandrini pranešė, kad buvo tartasi Artimųjų Rytų ir Europos saugumo konferencijos reikalais, taipgi ir K. Bendrijos reikalais Sov. Sąjungoje. Pasak Alessandrini, Paulius VI ir arkiv. Casaroli išreiškė savo rūpesti katalikais komunistiniuose kraštuose. Gromyka ir Rijov esą viską išklausė, tačiau jokio atsakymo nedavė.

★ **LIUTERONAI IR KATALIKAI** teologai buvo susitikę 3 dienų sesijai Marriotsville, Md., ir aptarė savo tolimesnes diskusijas popiežystės klausimu, kurios vyks ateinantį rudenį. Katalikų teologų grupei vadovauja vysk. T. Austin Murphy, o liuteronų — dr. Paul Empie. Šioje pasitarimų sesijoje buvo skaitytos dvi paskaitos: kun. Avery Dulles, SJ, nušvietė popiežiaus neklaidingumo terminologiją, o dr. Lindbeck kalbėjo apie reformaciją ir po to kilusį popiežiaus neklaidingumo klausimą.

★ **TEOLOGINĖS KNYGOS**, parašytos katalikų, turi turėti oficialų K. Bendrijos aprobavimą — "imprimatur". Tai pareiškė kard. F. Marty Paryžiuje, Prancūzijos vyskupų konferencijos suvažiavime. Krikščioniškoji bendruomenė, pasak jo, turi teisę iš savo vyskupo tikėtis atsakingos tikėjime apsaugos. Teologui tai yra gera proga pasitikrinti, ar jo galvosena sutinka su oficialiuoju K. Bendrijos mokymu.

★ **RELIGINĖ LIETUVOS PRIESPAUDA** vis dažniau minima angliškoje spaudoje. Ilgas straipsnis apie Lietuvą pasirodė 1974 m. kovo mėn. "Triumph" žurnale, kuris skaitomas visose JAV-se. Žurnalo redaktorius Michael Lawrence pabrėžia, kad protestas prieš katalikų persekiojimą komunistiniuose kraštuose dabar nėra madoje ir todėl didieji JAV laikraščiai apie tai nė nerašo, nors žydų persekiojimu labai piktinasi. Tačiau žydams tokio didelio pavojaus nesą kaip lietuviams. Žydų valstybė esanti už Sov. Sąjungos ribų, o lietuvių — Sov. Sąjungos rankose. Straipsnis apie kelionę į Lietuvą ir dabartinę jos padėtį yra parašytas 21 m. lietuvio jaunuolio "Rimvydo Giedraičio" slapyvarde. Labai vaizdžiai ir gyvai aprašydamas savo kelionę, jis įterpia įdomios istorinės medžiagos apie Lietuvą ir dabartinių duomenų. Pasak jo, 65% parapijose aktyviai besidarbuojančių kunigų yra seni, prieš 1945 m. išventinti. Iš 810 dabar Lietuvoje esančių kunigų, 300 yra virš 60 m. amžiaus. Jaunų kunigų nėra todėl, kad seminarijoje leidžiama studijuoti tik 33 klierikams. Turistams paprastai rodoma "didelė" religijos laisvė Lietuvoje: Vilniaus šventovės perpildytos pamaldų metu. Tačiau nepasakoma, kad 200,000 Vilniaus katalikų teturi 7 šventoves, o kitos yra uždarytos. Keli straipsniai apie Lietuvos religinę ir tautinę būklę pasirodė "Los Angeles Times" (1974. III) dienraštyje. Jie parašyti korespondento Murray Seeger, kuris pabrėžia nepaprastą lietuvių atsparumą dabartinėje priespaudoje bei gerai organizuotą, tvirtą pogrindį, kurio iki šiol komunistams nepavyko sugriauti. Be kitų įvykių, paminimas ir 1973 m. įvykis, kai 9 komjaunuoliai buvo suimti, o trys net iš universiteto pašalinti už gėlių padėjimą prie Vytauto Didžiojo paminklo.

★ **JAV KATALIKIŠKOS MOKYKLOS**, pagal katalikų sociologų kun. Andrew M. Greely ir William C. McCready studiją, išauklėjo žmones labiau pasiruošusius gyvenimui ir jo problemoms nei viešosios mokyklos. Katalikiškas mokyklas baigusieji realiai sprendžia blogio problemas gyvenime, tikėdami gėrio pergale. Jie labiau pasitiki savimi, psichologiškai yra sveikesni, santuokoje pasiekia glaudesnių ir gilesnių ryšių bei turi žymiai mažiau nesveikų rasinių nusiteikimų už viešąsias mokyklas baigusius žmones.

★ **PENKIOS FEMINISTINĖS ORGANIZACIJOS** sujungė savo jėgas kovai prieš abortus. Liuteronė Pat Goltz tapo tos sąjungos pirmininke. Tos moterys, nors kovoja už lygias teises su vyrais, bet supranta, kad lygiateisiškumas nieko bendro negali turėti su abortais, nepagydomų ligonių žudymu ir sterlizacija.

KUN. J. STS.

Vašingtonas. JAV 200 metų sukakties minėjimui centro įstaigoje Vašingotne buvo oficialiai ant sienos išpiešti visi komunistų vadai ir prez. R. Niksono karikatūra. Žurnalistui H. Fliegeriui pareiškus protestą spaudoje, tūkstančiai žmonių pritarė jam laiškais ir telefonu. Sukakties komitetas suprato žmonių pasipriešinimą ir sausio 30 d. visus komunistų vadų portretus nuo tos garbingos sienos nuėmė. Jų vieton nupiešė 57 žymiųjų amerikiečių portretus. Įstaigos direktorius James P. Alexander sutiko savais pinigais sumokėti buvusių piešinių išlaidas. Jis turėtų būti pašalintas iš tų pareigų, nes nėra tinkamas, kaip išjuokęs ir pažeminęs JAV 200 metų sukaktį.

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Koalicijos laukia pralaimėjimas?

J. KAIRYS

Toks klausimas kyla turint galvoje š.m. kovo 3 d. Hamburge įvykusių rinkimų rezultatus. Mat, V. Vokietija susideda iš kelių federaciniais ryšiais susijungusių ir nelygaus dydžio sričių. Kiekviena jų turi savo parlamentus (Landtagus) ir kitas krašto institucijas. Rinkimai daromi ne tą pačią dieną ir nesupuola su rinkimais į federacinį parlamentą (Bundestagą). Todėl atskirų sričių rinkimų rezultatus kaikas laiko matu valdančiųjų ir opozicijos populiarumui nustatyti, nors jis nevisuomet būna tikslus. Galvojantieji rinkikai skiria savo srities reikalus nuo valstybės reikalų, vairuojamų Bonnos, ir kartais pabalsuoja vienaip į savo sričių parlamentus, kitaip — į visos valstybės. Visdėlto susidomėjimas jų rezultatais būna visada didelis. Taip yra ir su kovo 3 d. rinkimais Hamburge. Domesys buvo didelis dar ir dėlto, kad tai buvo pirmieji rinkimai po 1972 m. rudenį įvykusių triukšmingų rinkimų į Bundestagą, per kuriuos socialdemokratai išėjo laimėtojais ir po kurių jų populiarumas pradėjo mažėti. Be to, Hamburge visą laiką valdė socialdemokratai vieni arba koalicijoje su liberalais.

* * *

Į sričių parlamentus kandidatus siūlo tos pačios partijos, kaip ir į valstybės parlamentą, išskyrus Bavariją, kurioje iš krikščioniškų grupių teveikia CSU (Socialinė Krikščionių Sąjunga). Iki šiol atstovus teprarvesdavo krikščioniškos grupės, socialdemokratai ir liberalai. Visi kiti nesurinkdavo įstatymo nustatytų 5%. Hamburge socialdemokratai surinkdavo arba absoliučią balsų daugumą, arba daugiau už kitus. Praėjusį kartą jie surinko 55,3%, krikščionys (CDU) — 32,8%, o liberalai — 7,1%. Šiemet už socialdemokratus buvo paduota tik 44,9% balsų, už CDU — 40,6%, o už liberalus — 10,9%. Taigi, šį kartą socialdemokratai neteko 10,4% balsų, o CDU priaugo — 7,8%, liberalai — 3,8%. Įdomu yra tai, kad CDU gavo daugiausia balsų tankiausiai darbininkų gyvenamuose rajonuose ir kad už juos balsavo gerokas nuošimtis jaunimo. Rinkikų buvo 1,3 milijono.

* * *

Hamburgo socialdemokratai pralaimėjo rinkimus ne dėl savo buvusio valdymo čia, bet pirmoje eilėje dėl socialdemokratų valdymo Bonnoje, jų vidaus ir užsienio politikos, dėl kairiųjų radikalų vis didėjančio aktyvumo ir jų įtakos partijoje.

Vidaus politikoje svarbiausią vietą užima ūkiniai reikalai. Pastarieji nėra tokie, kokius dabartinė koalicija žadėjo rinkimų metu: viskas pabrango ir nuolat brangsta, krinta pinigo vertė, tarnautojų ir darbininkų profesinės sąjungos ima šiaušti prieš socialdemokratus, su kuriais visą laiką išvien ėjo, brangsta susisiekimas, perdaug išsipūtė valstybės biudžetas, administracijos pareigūnai, valdančiųjų tarpe įsigali vis didesnė prabanga, išleidžiami milijardai taip vadinamiems neišsivysčiusiems kraštams remti ir pan.

Nuo seno daugeliui nepatinka dabartinė Bonnos užsienio politika, perdaug pasukta į Rytus. Juo toliau, juo labiau aiškėja, kad iš Rytų nieko gero. Tiek Maskva, tiek ir kitos komunistinės sostinės siekia vien savo interesų.

Per šiuos rinkimus socialdemokratams daug pakenkė vis didėjanti kairiųjų veikla ir įtaka partijoje. Tokiais radikalais yra ne vien šios partijos jaunimas — pasitaiko ir vyresniųjų narių tarpe. Yra vietovių, kur jau pirmauja radikalai. Todėl vis daugiau nuosaikesnių išstoja iš partijos. Atrodo, be radikalaus socialdemokratų jaunimo neapsiėjo ir vasario pabaigoje įvykusios muštynės demonstrantų su policija Frankfurte. Jas daug kas laikė net pilietinio karo pradžia V. Vokietijoje.

Rinkikų tarpe socialdemokratų nepopuliarumą padidino ir opozicija. Pastaroji kelia visą laiką atsirandančias negeroves valstybėje ir dėl jų kaltina koaliciją, o ypač kanclerį Brandtą su jo ministeriais. Nors už vietinio pobūdžio dalykus Bonna tiesiogiai nėra atsakinga, bet savo nepasitenkinimą rinkikai išliejo Hamburge. Šiuo metu greičiausiai jie tą patį padarytų ir kitur, o ypač per rinkimus į Bundestagą.

* * *

Socialdemokratai galėjo vieni valdyti Hamburge, bet, sekdami Bonnos pavyzdžiu ir norėdami užsitikrinti sau talkininkus netikėtai ateičiai, jie buvo sudarę koaliciją su liberalais. Tą patį jie padarys ir po šių rinkimų. Dėlto Hamburgo valdyme nebus pasikeitimų. Skirtumas yra tiktai tas, kad anksčiau socialdemokratai galėjo ir vieni valdyti, o dabar turės neišvengiamai kviesti į talką liberalus. Jie kalbino koalicijon ir krikščionis demokratus, bet tie atsisakė.

* * *

Galimas dalykas, Hamburgo rinkikus paseks ir kitų sričių gyventojai per būsimus, ypač per 1976 m. įvyksiančius Bundestago rinkimus. Pagaliau kaip ten bebūtų, o ypač Hamburgo rinkimai parodė socialdemokratams, kad jiems valdant per trumpą laiką pašlijo valstybės reikalai ir vis labiau šlyja. Dėlto socialdemokratų vadovybė tiria nesėkmės priežastis ir svarsto būdus, kaip jos išvengti kitur.

Ir opozicijos vadovybė primena savo žmonėms, kad CDU laimėjimo Hamburge nelaikytų prognoze būsimų laimėjimų.

Taigi, ar Hamburge parodyta nuotaika plis po visą V. Vokietiją, parodys būsimieji rinkimai į kitų sričių Landtagus ir ypač į Bundestagą.

FELJETONAS
B. J. Arūnas

Kosmetinė paslaptis

Mano bičiulystė su mielu Petru užsimezgė čia, klevo lapo žemėje, nors abu kilę iš brangios Lietuvėlės ir esame to paties tikėjimo. Gimtajame krašte, kai aš jau nešiojau kelnes, prilaikomas vienos sagos, ir savarankiškai atlikdavau mažuosius ir didžiuosius reikalus, o kartais net ir nosį marškinių rankove nusišluostydavau, tai Petras dar be jokio sąžinės graužimo drėkindavo balto lino vystyklus ir kartais taip imdavo klykti, kad net katinui baugu pasidarydavo.

Žinoma, aš tokiais pilečiais nesidomėjau ir apie betkokią draugystę negalėjo būti nė kalbos. Buvo taip jau likimo lemta, kad mūsų keliai susikryžiavo Kanadoje. Ir tai atsitiko prieš daugelį metų, kai buvome daug jaunesni, šaunesni, kai oro atmainos dar skausmu neatsiliepdavo strėnose, pakinkliuose ar kituose šlunkuose.

Pamenu, buvo kvapus, drėgnas gegužės mėnesio šeštadienio vakaras. Vienas tokių vakarų, kai po mamonėliu susitelkia pagundiškos svajonės. Galingos, kaip garas po verdančio arbatinio dangčiu. Tų svajonių verpete visos Jievos dukterys atrodo tokios gražios. Rodos, dėl vieno Jievos mirksnio galėtum žmogus visą bušelį menkos rūšies obuolių suvalgyti! Mizernai tokiais vakarais atrodo Biblijos Adomas. Be jokių nailonų ir be jokių "bra". Jieva turėjo tiek daug kieto vargo, kol prikalbino tą vyruką vieną obuoliuką sugraužti! . . .

Taigi, tokį svajingą vakarą nelabai tvirtu žingsniu kiūtinau namo. Mano bičiulis Burokas krikštijo pirmagimį sūnų. Ir kur čia žmogus atsilaikysi tokio didelio įvykio akivaizdoje! Reikėjo motiną ir tėvą stikliuku pagerbti ir už pirmagimį stiklą išlenkti ir Dievo galybę prisimenant lašelį nuryti, pagaliau ir kleboną, pirmagimį į katalikybę įrašius, atsiminti. Taip nuo tų visų intencijų mano širdis ir dūšia kiaurai peršlapo. Greičiausiai piktos dvasios sugundytas stvėriau šalia sėdinčią Adomaitienę į glėbį ir sakau:

— Pasibučiuokime, aguonėle, juk ne kasdien 10 svarų vaikai gimsta! Čia jau aiškus Dievo malonės ženklas!

— Atstok, nevidone, prisiputai ir nežinai ką darai! — sako Adomaitienė ir, patvirtindama savo kilnų orumą, kad jau bakstels alkūne į mano akiniais pabalnotą nosį, kad net septynios Betlėjaus žvaigždės sumirgėjo akyse, o mano akinių šlunkeliai, gailiai žvangėdami, ant grindų pabiro.

Iš krikštynų baliaus pasileidau namų link, daugiau pasitikėdamas savo uosle, negu regėjimu, kuris be akinių buvo niekam vertas. Taigi, einu sau pasiuostinėdamas ir vis apie tą Adomaitienę galvoju. Šauni moteris, bet savo alkūnių nevaldo ir juoko nesupranta . . . Staiga atsitrenkiu į juodai apsirengusią žmogystą, ir mano nosis įsirėmė į žalvarinę diržo sagtį su karališka karūna. Žaibu galvoje švystelėjo nujautimas — būsiu užkliudęs valdžios žmogų.

— God save Queen and her husband! — imu giedoti himną.

— Atsiprašau ponas, jei ant čebato būsiu užmynęs! Aš iš krikštynų ir be akinių slpnai regiu.

O to pono būta, kad jį žiogai užkapotų, tikro policininko.

— Tu, sako jis, — girtas esi ir falšyvai himną giedi ir kaip neraliuotas veršis ant oficialaus žmogaus lipi . . . Pasėdėsi šaltojoj, tai protelį ir regėjimą atgausi.

Ir taip jis mane be jokių ceremonijų kone trilinką automobilin įspraudė. Nuovadoje rakaliai iš manęs paėmė piniginę, diržą, net škaplierius nuo kaklo nukabino, kad iš desperacijos nepasikarčiau. Po visų tų ceremonijų įstūmė į cypę ir dar pagrasino:

— Keep quiet!

Cypės kampe sėdėjo stambi žmogysta. Man net širdis apsalo išgirdus ją lietuviškai niūniuojant: "Kad noriu verkiu, kad noriu dainuoju . . ."

— Tai,— sakau,— papuolėm broliuk, velniams į nasrus!

— Atsirugs jiems,—sako jis, — dainuoti, mat, uždraus. Pašvilpkite, kad noriu, tai ir dainuoju, tai jau, vadinasi, girtas esi. Aš pas Keturakį tik kelias čerkeles išmečiau. Belaukiant autobuso tokia šilta linksmybė širdį užliejo, tai ir užtraukiau posmelį. O to tam "kapui" ir tereikėjo. Girdi, viešą tvarką drumsčiu. Rezidenciniame kvartale ponų katinus gąsdinu! . . O pats už ką čia pakliuvai?

— Policininkui ant bato užmyniau . . .

Tai ir buvo mano pirmoji pažintis su Petru. Rytą, kai mus tie nevidonai paleido, Petras pakvietė pusryčių. Išsikalbėjom, širdį vienas kitam atvėrėm. Ir nuo to laiko mūsų bičiulystė ėmė gražiai klestėti.

Prabėgo daugel metų, daug pavasarių nužydėjo, daug visokių linksmybių ir vargų gyvenimas pabėrė. Petras kiek pakito, ėmė platesniu žingsniu kanadišką žemelę matuoti. Įsigijo bajoriškos veislės šunį, lelijavai išdažė vonią ir didelius veidrodžius pakabino. Poilsio kambarį įrengė, kilimais grindis išklojo ir ružavą šviesa lubose įtaisė. Automobilį su pliušo sėdynėmis nusipirko, tačiau į puikybę nepasikėlė. Šeštadieniais drauge einame į pirtį ir lietuviška beržine šluota taip nuoširdžiai nusiplakame, kad net išpažinties nebereikia eiti. Be to, ir burnelę išgeriame, kleboną ir ministerį pirmininką pakritikuojame. Pasiguodžiame kartais, kad mūsų žmonelės duetą dainuoja. Juk mes jų jaunystes pražudėm, žalias dieneles dulkėmis apnešėm . . . Žinoma, kartais koksai debesėlis nežymiai mūsų bičiulystę aptemdo. Va, prieš porą mėnesių pradėjau dirbti sląstus voverėms gaudyti, nes tie šėtono žvėriukai daug žalos mūsų darže pridaro. Prireikė man grąžto ir lentų. Kur tu žmogau toli nubėgsi — pas Petrą.

— Petreli, — sakau, — man elektrinį grąžtą paskolink ir gal kokią atliekamą lentelę turi . . .

— Gerai, gerai, — juokiasi Petras, — paskolinsiu ir lentgalių visokios veislės garaže turiu. Tik meistravok sveikas . . .

— Minkštą, kaip vaškas, lietuvišką širdį turi, Petreli, tegul tau dangaus šventieji atlygina! — Ir susijaudinęs prispaudžiau Petrą prie ūso.

Tik dabar pastebėjau, kad Petro plaukai paausių rajone, kur jiems likimo buvo lemta išsilaikyti prieš visas gyvenimo audras, juodi, tarsi rudens naktis. O mes taip dažnai pasiguosdavome, kad peranksti mūsų plaukai nuo pakaušio nuslinko, o paausiuose pabalo! . . .

— Petreli, — sakau, — plaukus nusidažei! — O jis atšovė:

— Na, ką tu čia dabar kliedi! . . . Išsitrinkau galvą, tai gal kiek ir patamsėjo . . .

— Ne, broliuk, tu manęs neapgausi! Mano akiniai teisybę rodo, jei netiki pažiūrėk į veidrodį . . .

Petras nuraudo. Tekštelėjo man per petį ir sako:

— Tu tik nepaleisk gando, pagaus parapija, tai ir akių negalėsiu parodyti. Irenos dažų nutvėriau ir pabandžiau. Šiaip sau dėl gryno juoko . . . Tegu lieka tarpe mūsų . . . Neišplepėk . . .

— Kuo tu mane laikai, Petreli? Aš moku liežuvį laikyti už dantų. Kariuomenėje tarnavau. Iki grandinio dasimušiau . . .

Vieną sekmadienį po Sumos kalbelę su Uosiu šventoriuje užmezgiau. Staiga pro mus, tarsi Rozalimo viršaitis, augštai iškėlęs galvą, praeina Petras. Juodai žvilgančiais plaukais. Uosis žvilgsniu palydi Petrą ir sako:

— Tu tik žiūrėk, kaip tas velnio vaikas atrodo! Kaip 19-kinis! Nė vieno žilo plaukelio!

Tie Uosio medum patepti komplimentai Petro adresu man šonkaulius braižo.

— Ką, — sakau, — čia dabar saldžiauodegauji. Aš už Petrą ketveriais metais jaunesnis, o baltas, kaip pienės žiedas. O kodėl? Nedažau plaukų. Va, kodėl . . .

— Tai tu manai Petras nusidažęs?

— Aišku, kaip dieną. Dabar madoje tokius dalykus išdarinėti ir žmones, ypač moteriškas, mulkinti . . .

— Gal tu ir teisybę sakai, — nusileidžia Uosis. — Bet mano galva vistiek neišneša, kaip čia dabar vyras su dažytais plaukais!

Po kelių dienų skambina man Petras. Įdūkęs. Kaip katinas morčiuje. Šaukia, kad net visi magnetai telefone braška:

— Tu, klišas tarakone, kad tave kur plynės! Prašiau kaip žmogų laikyti liežuvį už dantų, o tu visai parapijai ištriūbijai, kad Petras plaukus dažo!

— Petreli, niekam nė šniukšt! Kaip Dievą myliu! Tik Uosis, va, aną sekmadienį puse lūpų išsitarė, kad tavo plaukai patamsėję . . .

— Nevaidink švelniaplaukio avinėlio! Bobos charakterį turi ir mažiausia paslaptis tau liežuvį svilina. O kariuomenėje, sakai, tarnavai . . . Mane vakar visi tautiečiai fabrike apspito. Sako: "Petrai, plaukus dažai, į frantelius mušiesi! Gal ir antakius pešioji?" O Stonių Aloyzas leptelėjo: "Vyručiai, jisai ir nagus lakuoja, paausius su farpumais tepa . . ." Na, tu manai, kad tai didelis malonumas, kai visas fabrikas tave šukuoja ir ant juoko laiko? . . . Aš tikrai nesitikėjau, kad tu, Pilypai, toksai skystas . . .

— Petreli, — šaukiau per telefono ragelį — aš tikrai čia nieku dėtas. Nesusipratimas įvyko. Užeik, išsiaiškinsime.

— Eik ant burokų su visais savo aiškinimais! — trenkė Petras ragelį . . .

Daug vargo teko pakelti, kol Petras atlyžo. Ir abudu, patvirtindami seną bičiulystę, nuėjome į pirtį. Petras karštu vandeniu ir beržine šluota grąžino plaukams natūralią spalvą.

Dabar vėl abu esame žili . . .

A✝A

Anelei Giedraitienei

mirus, jos vyrą PETRĄ GIEDRAITĮ, brolį PRANĄ SAKALAUSKĄ, seseris ELENĄ GUMBELEVIČIENĘ Vankuveryje, JADVYGĄ LABANAUSKIENĘ Čikagoje, jų šeimas ir visus gimines giliai užjaučiame bei kartu liūdime —

Hamilton, Ont. **Elfrida ir Bronius Šližiai**

A✝A

Anelei Giedraitienei

mirus, jos vyrui PETRUI, broliui PRANUI SAKALAUSKUI, seserims ir kitiems giminėms reiškiu gilią užuojautą —

Marija Petrauskas Urnezis
Santa Monica, Calif., JAV

A✝A

Motiejui Miškiniui

Lietuvoje mirus, jo brolį VINCENTĄ Toronte liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame —

Liudas ir Elzbieta Pūsliai

A✝A

Stasiui Gelžiniui

staigiai Lietuvoje mirus, liūdintį brolį VINCĄ GELŽINĮ ir jo šeimą Burlingtone giliai užjaučiame —

S. Narmontas

A✝A

Vincui Daniliauskui

mirus, jo sūnų JUOZĄ ir visą velionies šeimą liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame —

R. A. Siručiai

A✝A

Stanislavai Stanionienei

mirus Lietuvoje, sūnų GEDIMINĄ su šeima Kanadoje, dukrą GRAŽINĄ su šeima Lietuvoje liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Petras, Emilija, Arūnas, Dana Stosiai

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

John E. Soosaar, C.A. DIPLOMUOTAS BUHALTERIS
Suite 402, 725 Don Mills Rd. • (chartered accountant)
Don Mills, Ontario • Telefonai: 781-3593, 429-4944

Baltiečių vakaras Kanados sostinėje

Praėjusiais metais pirmą kartą Kanados parlamento rūmuose surengtas "Baltiečių vakaras" (Baltic Evening) praėjo su dideliu pasisekimu. Kviestų dalyvių buvo daugiau kaip 200. Tada parlamentarai ragino ir ateityje ruošti panašius pobūvius.

Šių metų baltiečių vakaras įvyko kovo 13 d. Railway Committee salėje — pagrindiniuose parlamento rūmuose. Šį kartą vakaras buvo ruoštas mažesniu mastu — mažiau formalus, daugiau kaip banketas-koncertas. Svečiai buvo kviesti su žmonomis. Dalyvavo beveik 100 asmenų, jų tarpe keliolika senatorių ir seimo narių, keletas Kanados spaudos atstovų.

Ukrainiečių katalikų metropolitas Maxime Hermaniuk iš Winnipego, kuris tuo laiku lankėsi Otavoje, sukalbėjo maldą. Oficialią dalį pradėjo J. R. Simanavičius, KLB valdybos ir Baltiečių Federacijos vicepirmininkas, o atidaromąją kalbą pasakė senatorius A. Thompson. Jis yra gerai susipažinęs su Baltijos kraštų padėtimi ir savo kalboje pabrėžė, kad kanadiečiai neapleis Baltijos kraštų. Sen. P. Yuzyk pareiškė džiaugiąsis matydamas estus, latvius, lietuvius Kanados parlamento rūmuose ir supažindino su karo veteranų reikalų ministeriu Daniel J. MacDonald, dalyvaujančiais senatoriais, seimo nariais ir perdavė sveikinimus kaikurių, negalėjusių atvykti.

Kanados federacinės valdžios vardu pasveikino ministeris Daniel J. MacDonald, pareikšdamas tvirtai tikįs, kad Baltijos kraštai atgaus savo nepriklausomybę. Parlamento narys Claude Wagner iš Kvebeko sveikino konservatorių partijos vardu. Jis pareiškė, kad krašto užsienio politikos reikalai yra taip pat ir teisingumo reikalai tarptautiniuose reikaluose bei santykiuose. Dar kalbėjo senato pirmininkė Muriel Fergusson, pirmoji kanadietė moteris šiose pareigose. Ji pabrėžė baltiečių, kaip ir kitų tautinių grupių, labai svarbų įnašą Kanados kultūrai ir pareiškė, jog šitoks baltiečių vakaras jai daro labai gerą įspūdį.

Pagrindinę kalbą pasakė latvis T. E. Kronbergs, Kanados Baltiečių Federacijos pirmininkas, apžvelgdamas esamą sunkią Baltijos kraštų padėtį. Oficialią dalį užbaigė U. Petersoo, estų centrinio komiteto pirmininkas.

Svarbiausią koncertinės programos dalį atliko koloratūrinis sopranas Gina Čapkauskienė-Capkas iš Montrealio. Ji padainavo "Mano protėvių žemė" Budriūno, "Meilės sapnas" Gudauskienės, "Lakštingalos giesmė" Kuprevičiaus ir keletą ištraukų iš operų "Romeo ir Julija", "Traviata", "Mėlynasis Dunojus". Estų baritonas Avo Kittask iš Toronto padainavo tris dainas, dvi iš jų — ilgesnes arijas iš estiškų operų. Abiem solistam akompanavo Danutė Fidlerienė iš Deep River. Otavos latvių jaunimo kanklių ansamblis "Atbals" paskambino 6 latvių liaudies dainas.

Banketo vakarienė buvo paruošta parlamento restorano. Norėdamos vakarui suteikti daugiau "baltiškos nuotaikos", lietuvių moterys paruošė "baltiško deserto stalą". Ant rožėmis, lietuviškomis, latviškomis, estiškomis lėlėmis ir žvakėmis papuošto stalo vyravo 3 pėdų augščio raguolis, lietuviški tortai ir žagarėliai. Taip pat buvo ir lietuviško krupniko. Išskyrus lietuvius, visi dalyviai raguolį matė pirmą kartą. Visiems jis labai patiko, taip pat ir kiti lietuvių skanumynai.

Baltiečių vakarą globojo specialus parlamentinis komitetas iš sen. Paul Yuzyk, pirmininko, sen. C. W. Carter, sen. Andrew Thompsono, seimo narių — Lincoln Alexander, Otto Jelinek, Douglas Rowland ir Jeann R. Roy. Technikinius rengimo ir programos paruošimo darbus atliko Otavos Baltiečių Federacijos atstovai: estų—Walter Pent, latvių — Edwin Parups ir lietuvių — Juozas Danys, bendradarbiaujant su Kanados Baltiečių Federacijos centru. Pranešėju buvo Laas Leivat, estas.

Tarp Kanados spaudos atstovų buvo: R. Worrington (Canadian Press) ir Parlamentary Press Gallery atstovai Jack Best ("Ottawa Journal", "Globe & Mail"), L. Zink ("Toronto Sun").

KLB valdybai ir Baltiečių Federacijos lietuvių sekcijai atstovavo J. R. Simanavičius ir J. Meiklejohn-Šernaitė iš Toronto. Kiti lietuvių atstovai buvo: L. Skripkutė iš Hamiltono, Daniai, Giriūnas, Mitalienė, Priščepionkos, Procutos, Radžius, Ramūnai ir kun. dr. V. Skilandžiūnas iš Otavos. Estų ir latvių grupės buvo šiek tiek gausesnės. Beveik visos baltietės moterys buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais. Tai paryškino parengimo etninį pobūdį.

Visiems parlamentarams ir spaudos atstovams buvo įteikti spaudiniai "Estonia — Story of a Nation" ir "Human Rights Violations in Lithuania".

Visas vakaras praėjo darniai ir pakilioje nuotaikoje. Tokius parengimus reikia tęsti, nes jie padeda skleisti baltiečių reikalų supratimą parlamentarų ir Kanados spaudos atstovų tarpe.

Dns.

Baltietės, dalyvavusios baltiečių vakare Otavoje. Iš kairės: latvė Reiend, estė Lupp, lietuvaitė I. Meiklejohn-Šernaitė Nuotr. J. Kreilio

Lietuvių jaunimui paskirta 6,250 dolerių

Gautas pranešimas iš "The Carling Community Arts Foundation" Kanadoje, kad pirmuoju skirstymu išdalinta 109.000 dolerių 80-čiai grupių. Prašymų bei pasiteiravimų iki šiol gauta apie 8000. Sekantis skirstymas numatytas balandžio 26 d., nes yra dar 300 nesvarstytų prašymų. Fondo vadovybė džiaugiasi tokiu dideliu susidomėjimu jo veikla etninių grupių kultūrai ugdyti. Visas šis projektas išaugo iš "Carling O'Keefe Breweries" — garsiosios alaus daryklos, kurioje dirba įvairių tautybių žmonės, jų tarpe ir lietuviai. Pažymėtina, kad tos įmonės darbininkų unijos pirmininkas yra Kaz. Kaknevičius. Suorganizuotasis fondas veiks ir toliau. Įmonės vadovybė yra nusistačiusi tą fondą nuolat papildyti, kad pradėtoji veikla būtų pastovi. O ji yra suinteresuota remti ne eilinę kultūrinę etninių grupių veiklą, bet konkrečius jų projektus. Prašymus siųsti: Mrs. Marie L. McCormick, General Manager, Carling Community Arts Foundation, 79 St. Clair Avenue East, Toronto, Ont. M4T 1M6. Tel. 921-4111. Svarstomi tiktai kanadiečių prašymai.

Malonu pažymėti, kad šį kartą net keturi lietuvių vienetai gavo paramą savo kultūriniams darbams. Hamiltono mergaičių chorui "Aidas" paskirta $1,250 (drabužiams koncertui Winnipege); Toronto šeštadieninei mokyklai — $2000 (25-rių metų sukaktuviniam leidiniui); Londono "Baltijai" — $1000 (kelionei į Winnipegą); Toronto "Gintarui" — $2000 (kelionei į V. Kanadą).

Lėšų skirstyme dalyvauja pats "Carling O'Keefe Breweries" prezidentas, Fondo reikalų vedėja M. L. McCormick, Mrs. E. E. Djuba, J. Kaknevičienė ("T. Žiburių" administratorė) ir Mrs. Isa Scotti.

SAUGOKITĖS
NEREIKALINGŲ MOKESČIŲ!
Nuoširdžiai jums padėti gali
JUOZAS RAMAS Toronte.
• Telefonas 363-7881 •

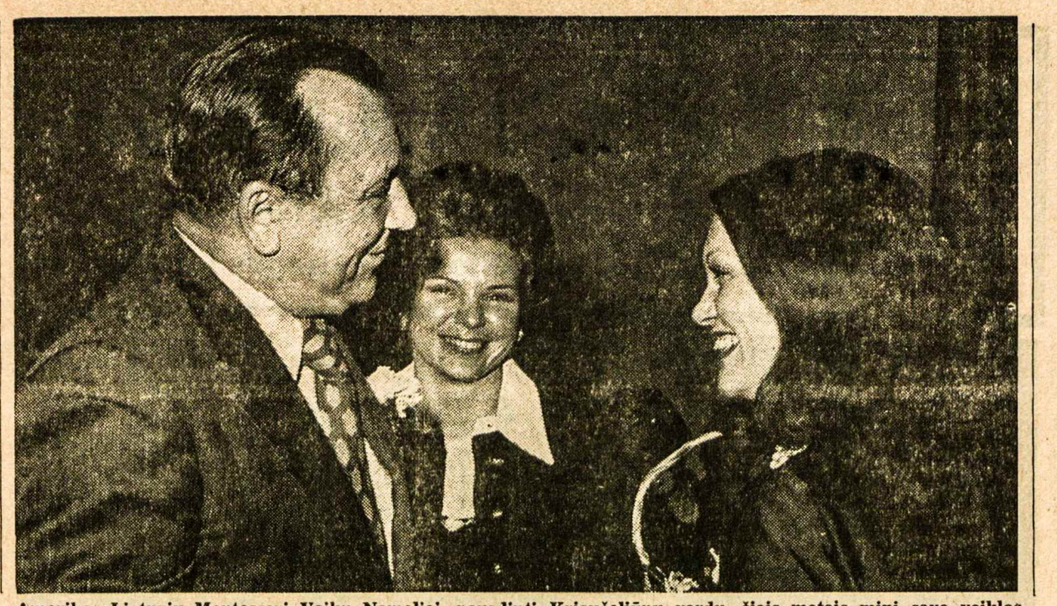

Amerikos Lietuvių Montessori Vaikų Nameliai, pavadinti Kriaučeliūnų vardu, šiais metais mini savo veiklos dešimtmetį. Ta proga buvo pagerbtas ir mecenatas dr. L. Kriaučeliūnas (kairėje), toliau — N. Mackevičienė ir D. Bartkuvienė Nuotr. V. Juknevičiaus

Mylėjo Lietuvą ne žodžiais

Populiariajam žemaičiui generolui Povilui Plechavičiui mirus

Žemaičiai, kaip ir kitos Lietuvos sritys, turi žymių žmonių. Kartais kyla klausimas, kas laikytinas populiariausiu žemaičiu. Inteligentas vargiai rastų atsakymą, tinkamą daugumai, kas juo galėtų būti: ar vysk. M. Valančius, kilęs iš Salantų valsčiaus, ar S. Daukantas iš Skuodo valsč., ar arkivyskupas Pr. Karevičius iš Mosėdžio, dail. Ad. Galdikas iš Mosėdžio, ar trijų profesorių Biržiškų šeima iš Viekšnių, ar dar kas kitas? Tuo tarpu eilinis žmogus, bent Žemaitijos duonininkų srityje, visai neabejodamas, duotų labai aiškų atsakymą: populiariausiu žemaičiu laikytinas neseniai miręs generolas Povilas Plechavičius, kilęs iš Židikų valsčiaus. Būdinga, kad visi tie žymieji žmonės, kilę, galima sakyti, iš to paties rajono ar net gretimų miestelių. Kaikuriose vietose labai populiarus buvo ir išskirtinas dvasiškis arkiv. Karevičius, nejieškojęs vyskupui skiriamos pompos, bet žiūrėjęs reikalo esmės ir stropiai stengęsis sekti Kristaus pėdomis. Bet vyrai visada pirmoje eilėje kalbėdavo apie kariškius ir jų nr. 1 — generolą P. Plechavičių. Vyrams jis imponuodavo savo drąsa bei kariška, reprezentatyvia išvaizda: tiesus, raumeningas, plačių pečių, daugiau kaip šešių pėdų ir turbūt arti pustrešio šimto svarų. Tikras senovės lietuvis barzdočius. Todėl vyrai, norėdami pasakyti viens kitam komplimentą, vartodavo išsireiškimą: "Tu šiandien atrodai kaip generolas Plechavičius." Toks jis buvo ne tik savo išvaizda, bet ir charakteriu tikras kariškio tipas, toks kaip gen. MacArthur Amerikoje.

Jis nesivaržydavo dėl galios ar įtakos, nieko nesiekdavo ambiciniais sumetimais, niekada nesismulkindavo dėl menkniekių. Paskutiniaisiais nepriklausomo gyvenimo metais gyveno nuošaliai, nejieškodamas populiarumo. Bet kai pareiga pašaukdavo, jis niekad neatsisakydavo ją atlikti ir būdavo visur, kur jo buvimas lietuviškam reikalui, jo nuomone, būdavo naudingas.

* * *

Buvo ir kitų, sakyčiau, asmeninių dalykų, dėl kurių žemaičiai jį labai gerbė ir mylėjo. Lietuvos atsikūrimo metu Žemaitijoje ir kitose Lietuvos srityse siautė įvairūs nusikaltėliai, komunistai ir dezertyrai iš įvairių karinių (nelietuvių) dalinių. Kaikur klaidžiojo ištisos jų dalinių atskalos. Dėlto kaikur Žemaitijoje vyravo visiška anarchija. Žemaitis ūkininkas nesijautė saugus nei gatvėje, nei namie. Tas nepageidaujamas elementas eidavo per ūkius ir juos apiplėšdavo: išsivesdavo arklius, pasiimdavo vežimus, pakinktus, maistą ir t. t. Ūkininkai rakindavo tvartus sunkiais užraktais, bet ir tai nevisada turtą apsaugodavo. Policija, sutikusi stambesnes dezertyrų atskalas ar plėšikų gaujas, irgi pasijusdavo bejėgė.

Tuo kritišku momentu žemaičiams į pagalbą atėjo ryžtingasis kariškis Povilas Plechavičius, nutaręs atstatyti tvarką ir išgelbėti Žemaitiją iš chaoso. Suorganizavęs žemaičių partizanų rinktinę, jis sutriuškino bolševikus, kurie jau buvo užėmę pagrindinius Žemaitijos miestus — Mažeikius ir Telšius. Daugelio jis buvo vadinamas bekompromisiniu bolševikų komunistų priešu. Jo didelių pastangų ir ryžto dėka Žemaitija buvo apvalyta nuo nepageidaujamo elemento. Buvo atstatyta tvarka, ir žemaitis ūkininkas vėl pasijuto saugus ir savo turto šeimininkas. Jis buvo nepaprastai dėkingas išvaduotojui iš chaoso ir pateisino kartais net gana griežtas jo naudotas priemones, nes žinojo, kad geresnės išeities nebuvo.

* * *

Plechavičius žemaičiams imponavo daug kuo. Pirmoje eilėje — savo aiškia lietuviška linija. Savo būdu jis buvo panašus į kilnųjį žemaičių kunigaikštį Kęstutį: atviras, betkokia kaina garbingai išlaikąs duotą žodį. Kiek teko girdėti, jis neskirstė nė pavaldinių į draugus ir priešus. Jis imponavo ir savo ypatinga drąsa: tais suirutės laikais jis beveik kiekvieną dieną rizikavo savo gyvybe, bet niekada nesuabejojo, ar imtis vieno ar kito pavojingo žygio, jei tik tai buvo naudinga lietuviškam reikalui.

Pavojai jam nesibaigė su Žemaitijos apvalymu. Jie lydėjo jį per visą gyvenimą, ir daug kas buvo linkęs manyti, kad generolas tikrai nemirs natūralia mirtimi. Daugelio nustebimui generolas atvyko net Amerikon ir sulaukė gilios senatvės.

Jį gerbė ne tik ūkininkai, bet ir kareiviai, tarnavę jo vadovybėje. Gerbė ir mylėjo kaip savo griežtą, bet teisingą ir vaikais besirūpinantį tėvą. Tik minėtų Plechavičiaus gerų savybių dėka pavyko suorganizuoti ir paskutinioji Lietuvos rinktinė, sutelkusi 12.000 vyrų. Teko girdėti daug visokių pasisakymų: "Padėtis atrodo neaiški. Gali susidaryti visokių pavojų. Bet... aš pasitikiu generolu Plechavičium. Jis žino, ką daro, ir aš žinau, kad jis mūsų neišduos. Jei kas kitas organizuotų, tikrai neičiau." Taip ir atsitiko. Vokiečių spąstų pavojus staiga išryškėjo, bet... generolas savo pažadą "vyrai, aš jūsų neišduosiu" garbingai ištesėjo. Jis geriau bevelijo eiti į koncentracijos stovyklą, negu savanorius siųsti į rytus tikrai mirčiai.

* * *

Ne tik karinėse pareigose, bet ir savo civiliniame gyvenime jis buvo pagarbos vertas žmogus. Tiesa, jis buvo labai griežtas nusikaltėliams ir komunistams, bet labai žmoniškas, teisingas ir užjaučiąs padorių žmonių atžvilgiu. Pavyzdžiui, perėmęs gana pajėgų malūną Skuode, tuoj ten panaikino kyšius ir betkokį nesąžiningumą. Visada atkreipdavo dėmesį į žmonių nusiskundimus bei jų vargus ir stengdavosi jiems padėti. Nesistengė kitų sąskaiton pralobti: jo malūnas pagamindavo geresnius produktus tokiomis pat ar net žemesnėmis kainomis, kaip kiti malūnai. Nors jis savo elgesiu ir nepabrėždavo to, kad jis yra svarbus asmuo, bet žemaičiai vistiek manė jį esant galingiausiu Lietuvos žmogumi ir populiariausiu žemaičiu. Moterėlės kartais nežinojo, kas tuo metu buvo Lietuvos prezidentas, bet žinojo, kas yra vietos klebonas ir kas yra gen. Plechavičius. Jei kas suminėdavo kitą pavardę kariuomenės vado, tai žemaitis paklausdavo: "Argi ne gen. Plechavičius? Juk jis yra pats galingiausias!" Jei kas dabar pasakytų, nesuminėdamas pavardės, kad mirė generolas, tai žemaitis suprastų, kad mirė gen. Plechavičius. Net komunistai ir nusikaltėliai laikė jį ypatingu, svarbiu asmeniu ir jį respektavo, žinoma, ne iš meilės, bet iš baimės.

* * *

Generolas P. Plechavičius Žemaitijos "dounininkų" srityje buvo tapęs savotišku legendiniu asmeniu. Sakydavo, kad Plechavičius gali padaryti ir tai, ko niekas kitas negali. Arba, kad jis turi triuškinantį žvilgsnį, kaip Italijos buv. diktatorius Benito Mussolini. Vienas komunistas man pasakojo, kad jis planavo likviduoti komunistų priešą nr. 1:

Pasiėmiau revolverį ir žadėjau generolą nušauti, kai jis eis per tiltą. Bet kai jis su pypke dantyse, lazda rankose priartėjo ir žvilgterėjo, aš visas nutirpau ir pasijutau bejėgis kaip kūdikis. Daugiau nė neplanavau to daryti, nes jis man atrodė kažkoks antžmogis, galįs triuškinti priešus ne tik lazda, revolveriu, bet ir savo žvilgsniu.

Nors generolas žinojo, kad pavojus jam gali grėsti kiekvienu momentu, bet išėjęs į civilinį gyvenimą jokia asmenine apsauga nesinaudojo ir vaikščiodavo pats vienas, gi lazda šitokio generolo rankose dažniausiai būdavo visai pakankamas ginklas.

Buvo ir daugiau to pat nepageidaujamo elemento asmenų, norinčių jį nušauti, bet ir tie neišdrįsdavo, nes generolas jiems atrodė kitoks, negu visi kiti žmonės... neįveikiamas! Už narsumą kovose Plechavičius buvo apdovanotas Vyčio Kryžiaus pirmos rūšies trečio laipsnio ordinu.

Generolas, kaip pavyzdingas bei tėviškas vadas ir Žemaitijos iš chaoso išvaduotojas, ilgai dar gyvens savo buvusių kareivių ir žemaičių mintyse bei širdyse. Tai buvo žmogus, kuris mylėjo Lietuvą ne žodžiais, bet darbais.

Žemaitis

LIETUVIAMS PASKYRĖ $10,420

Kanados daugiakultūrių reikalų ministeris dr. St. Haidasz pranešė, kad jo departamentas pastaruoju metu lietuviams paskyrė $10,420.00. Kaip jau anksčiau rašyta "TŽ", XX Kanados Lietuvių Dienai Winnipege paskirta $6000.00, o Lietuvių Savaitei Otavoje — $4,420.00. XX Kanados Lietuvių Diena rengiama ryšium su Winnipego miesto šimto metų sukaktimi birželio 29. 30 — liepos 1 dienomis. Rengėjų komitetui vadovauja Vincas Januška. Lietuvių Savaitė Otavoje rengiama š.m. gegužės mėnesį ryšium su Otavos Lietuvių Bendruomenės 25-rių metų sukaktimi. Rengėjų valdybai vadovauja V. Priščepionka. Numatoma plati programa: meno ir rankdarbių paroda, muzikinis bei šokių spektaklis. Galimas dalykas, dalį programos atliks ir kitos tautinės grupės, dalyvaujančios regijoniniame festivalyje.

AR JAU ATNAUJINOT "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" PRENUMERATĄ?

Algis Rukšėnas, autorius knygos "Day of Shame", pasirašo ją pirkusiem Toronte Nuotr. R. Sungailos

Kaune lietuvaitės gulė po ratais

Papildymas "Tėviškės Žiburiuos" 1974 m. 4 nr. išspausdinto straipsnio "Naujos žinios apie buvusias kovas"

Buvęs Kauno įvykių liudininkas privačiame laiške rašo: Aš buvau Kauno mokykloje (vardo neminime), kuri buvo netoli centrinių kapinių. Dar buvau vaikas, bet puikiai atsimenu Vėlines. Aš esu linkęs manyti, kad tai vis tik buvo gaivalinio pobūdžio įvykis, juo labiau, kad kiekvienais metais tai kartodavosi.

Niekad nepamiršiu didvyriškų Kauno lietuvaičių ryžto: merginos gulė po milicijos mašinų ratais, kad negalėtų išvežti suimtų vaikinų. Čia pat buvo pilna milicijos, ginkluoti rusų kariuomenės daliniai patruliavo gatvėse, kuriose girdėjosi klyksmai, šauksmai ir rusų keiksmai.

Rusams labai nemalonūs lietuvių pasipriešinimai. Saugumo milicija Kaune ir kaikuriuose kituose miestuose turi KGB, suskirstytą į skyrius. Pagrindinį skyrių sudaro vadinamas "lietuvių skyrius" ne todėl, kad jame dirba tik lietuviai, bet todėl, kad jo pagrindinis tikslas yra išaiškinti ir likviduoti pasipriešinimo "tarybų valdžiai" židinius. Kauno KGB "lietuvių skyrius" nuolat auga ir plečiasi. Jis dažnai suima, kankina nekaltus žmones, dažniausiai pačių rusų įskųstus, norėdamas pasirodyti savo viršininkams Maskvoje, kad gerai veikia.

Tiek miškų partizanų kovos, tiek minėtos Vėlinės, tiek faktas, kad kiekvienerių metų vasario 16 d. randama iškabinta nepriklausomos Lietuvos vėliava, tiek visa vidinė atmosfera yra vienos ir tos pačios grandinės tęsinys. Apie centralizuotą lietuvių pogrindžio organizaciją nė kalbos negali būti, nes minėtas KGB "lietuvių skyrius" jo jieško jau ilgus metus. Ir patys lietuviai nujaučia, kad tokios organizacijos nėra.

Ne tik geriausi lietuvių boksininkai yra tautiškai susipratę, bet ir daugelis komjaunuolių. Aš pats buvau komjaunuolis, nors taip ir nesupratau, ką komjaunuolis turi daryti. Komjaunuoliu reikia būti, kad galėtum mokytis, įstoti į augštąją mokyklą. Komjaunuoliais yra visas besimokantis jaunimas. Ir Lietuvos boksininkai buvo komjaunuoliais.

Boksininkų akibrokštas buvo "pasveikinimas" jo "prakilnybės" Suslovo. Jis kilo irgi gaivališkai. Lietuvių komandoje dalyvavo čigonų kilmės boksininkas A. Hankevičius, kuriam buvo užskaitytas pralaimėjimas. Publikos tarpe buvo daug čigonų, atvykusių stebėti savo numylėtinio kovos. Vienas čigonų berniukas, pasipiktinęs teisėjų sprendimu, puolė į ringą. Publikos nuotaika buvo nepaprastai įtempta ir nedaug reikėjo, kad sprogtų. Minia puolė rusus, milicininkus, padegė jų mašinas. Į minią šaudė jaunas milicijos leitenantas, persigandęs dėl savo gyvybės. Užmuštų buvo, berods, trys ar du jaunuoliai, kurie buvo slaptai milicjos palaidoti. "Draugas" Suslovas labai greitai išskrido iš Kauno Aleksoto karinio aerodromo.

Apie 1968 ar 1970 m. buvo nukautas miškuose žmogus, tačiau plačiau nežinau. Gal buvo ir daugiau nukautų. Rusai skelbė, kad tai buvęs paprasčiausias nusikaltėlis. Ir aplamai "miško brolių" vardu buvo prisidengusių kriminalistų plėšikavimo tikslais.

Lietuvių tarpe yra tikrų pataikautojų rusams, kurie aklai eina su Maskva. Tokie mano, kad lietuvių tautos kelias yra tiktai su Maskva. Tokių yra gana daug.

Iš kito šaltinio atėjo žinia, kad neseniai keturi lietuviai, tarnaują sovietų kariuomenėje Leningrade, autovežimiu bandė bėgti Suomijon, bet buvo sugauti. Du iš jų turėjo puskarininkio laipsnius. Kitų dviejų karinių laipsniai nežinomi. Suimtieji buvo uždaryti kariniame Leningrado kalėjime. Tolimesnis jų likimas iki šiol nėra žinomas.

J. Bebras

KELIONEI PASIBAIGUS

Kelios mintys a.a. Oną Pabedinskaitę prisimenant

V. KOLYČIUS

Lietuviai turi daug šventųjų, kurių vardai neminimi kalendoriuose. Kas galėtų išskaičiuoti tuos asmenis, kurie kentėjo Sibire, tvirtai laikėsi Kristaus Evangelijos Lietuvoje, kentėjo ir žuvo. Pagaliau yra daug tokių, kurie baigia šio gyvenimo kelionę tremtyje. Viena iš tų šventųjų (tikrai drįstu tvirtinti), kuri liudijo Kristų savo gyvenimu, yra Onutė Pabedinskaitė, iškeliavusi amžinybėn kovo 17 d. vakarą Toronte.

Visiems gerai žinomas rašytojas trapistas Tomas Merton šį gyvenimą vadina tik kelione traukiniu, kol pagaliau privažiuoji tunelį — mirtį. Pervažiuoji tunelį, ir kitoje pusėje atsiveria nauja šviesa, naujas gyvenimas — kelionės galas, pasiektas tikslas, t.y. amžinybė su Dievu.

Panašiai apie mirtį kalbėjo ir O. Pabedinskaitė, jau laukdama, kada išvys tą naują šviesą.

Apie ją turbūt galėtų ilgus puslapius prirašyti tie, kurie ją ilgiau pažino. Čia tik kelios mintys iš susitikimų Toronte.

Prieš keletą metų pradėjau dirbti su ateitininkišku jaunimu Toronte. Dažnai ir jaunučių, ir vyr. moksleivių susirinkimuose pastebėdavau vyresnio amžiaus ir giedros nuotaikos moterį, kuri stebėdavo, kas vyksta. Iš jos veido matėsi, kad visa širdimi pritaria. Tai buvo O. Pabedinskaitė. Dažnai padrąsindavo ir jaunesniuosius, ir globėjus. Ji negalėjo savyje paslėpti jaunos širdies. Visas jaunimas tai pastebėjo. O. Pabedinskaitė dažnai pasidalindavo įspūdžiais iš pirmųjų ateitininkų kūrimosi dienų. Ji buvo ateitininkė nuo 1910 m. ir tokia išliko iki paskutinės minutės.

Daug kartų prieš studijų dienas ar prieš stovyklų pradžią yra savo blaiviu protu davusi įvairių patarimų. Tas jos ramumas ir dėmesio rodymas buvo kažkaip ypatingai nuteikiantis. Atrodo, po kiekvieno pasikalbėjimo su ja žmogus pasidarai dvasiškai daug turtingesnis.

Būdama jau pensininkė ir pati gana taupiai gyvendama, kiekviena proga šelpdavo ateitininkišką jaunimą ir prašydavo niekur neskelbti. Tas jos duosnumas buvo nuostabus, primenantis šv. Luko Evangelijoje Kristaus žodžius: "Iš tiesų sakau jums, šita neturtinga našlė įmetė daugiau už visus. Anie visi aukojo Dievui dovanų iš to, kas jiem atlieka, o ji iš savo neturto įmetė viską, ką turėjo pragyvenimui" (Luko 21, 4).

Dar lygiai prieš mėnesį, jau būdama ligoninėje, sužinojo, kad moksleivių būrys važiuoja į rekolekcijas. Mano žmoną, ją aplankiusią, paprašė paduoti jos rankinuką, ištraukė $10 ir prašė paskirti už tuos, kurie negalės pilnai sumokėti už savaitgalį praleistą rekolekcijų namuose. Dar pridūrė: "Geriau yra duoti, kol ranka dar šilta." Meldėsi tą savaitgalį už tuos, kurie buvo rekolekcijose, ir po to pirmadienį klausė, kaip viskas praėjo.

Ji visą laiką džiaugėsi ir dėkojo Dievui, kad turi blaivų protą, nors jau buvo 88 metų. Tai retas žmogus, kuris tokiame amžiuje turėtų tokį blaivų protą ir tokią didelę ramybę.

Prašė popierinio karsto, kuklių laidotuvių, jokių gėlių. Bet buvo turtinga savo dvasia, nes jos širdis buvo neįkainojama, neprisirišusi prie laikinų dalykų.

Kelionė baigėsi. Ji jau su Tuo, kuriam tarnavo.

Konkursas jauniesiems žurnalistams

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba ragina jaunuosius žurnalistus, iki 30 metų amžiaus, rašyti į laisvojo pasaulio lietuvių spaudą ir kviečia dalyvauti Daužvardžio Fondo konkurse. Konkurso dalyviai, iškirpę iš laikraščių savo rašinius, spausdintus nuo 1974 m. sausio 1 d., ar padarę jų foto kopijas, atsiunčia tą įrodomąją medžiagą iki 1974 m. lapkričio 1 d. LŽS pirm. kun. J. Vaišniui, SJ, adresu: 2345 West 56th St. Chicago, Ill. 60636, USA. Konkurse gali dalyvauti visų lietuvių laikraščių jaunieji bendradarbiai, neišskiriant jaunimui skirtos spaudos.

Pinigines premijas paskirs LŽS centro valdyba savo posėdyje lapkričio 6 d.

Radijo valandėlių jaunieji bendradarbiai ar laikraščių foto reporteriai gali taip pat konkurse dalyvauti, valandėlių vedėjams ar laikraščių redaktoriams juos raštu rekomendavus.

LŽS centro valdyba

ČESNAKAS – SVEIKA TAU

Kaip puikus, natūralus prieskonis, česnakas šimtmečiais buvo vartojamas tūkstančiuose valgių. Europiečiai vartojo česnakę daugelį metų kaip maistą, turinti natūralaus maisto savybių. ADAMS GARLIC PEARLES turi savyje grynos česnako alyvos.
ADAMS GARLIC PEARLES buvo pardavinėjami per 35 metus ir patenkino tūkstančius vartotojų. Dar šiandien nusipirk ADAMS GARLIC PEARLES ir pamatysi, kaip šis puikus, natūralus produktas tau patiks.
Kapsulės pavidale neturi nei kvapo nei skonio!

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MIGLOTAS TEISMAS

Alg. Stankevičius "Tiesos" kovo 17 d. laidoje paskelbė ilgą rašinį "Kieno balsu?" su antrine antrašte "Mintys iš teismo salės". Rašinys pradedamas komunistinės santvarkos garbinimu, ideologine kova su Vakarų pasauliu, kurio radijas kelia komunizmo negeroves ir jas siūlo taisyti. Daugiausia pylos tenka britų BBC apžvalgininkams. Po tokios uvertiūros pateikiamos teisiamųjų pavardės — Aloyzas Mackevičius, Vidmantas Povilionis, Izidorius Rudaitis, Antanas Gintautas Sakalauskas ir Šarūnas Žukauskas. Apie jų nusikaltimą rašoma: "Buvęs gydytojas rentgenelogas Izidorius Rudaitis parodė, kad jis, išėjęs į pensiją, reguliariai klausėsi "Bi-Bi-Si", Romos, "Amerikos balso" ir visokių "laisvių" radijo laidas, jas užsirašinėjo, skleidė pažįstamų ir artimųjų tarpe. Apie šias radijo laidas jis kalbėdavosi su Sakalausku. Kaip matome, ne gyvenimiška medžiaga, ne gyvenimo patyrimas, o būtent svetimos mums radijo bangos klausymas formavo Rudaičio įsitikinimus..." Kad byla buvo politinio pobūdžio, liudija A. Stankevičiaus pacituotas baudžiamojo kodekso 68 straipsnis, draudžiantis silpninti komunistinę santvarką "šmeižikiškų prasimanymų" literatūros gaminimu, laikymu ir platinimu. Tolimesnį kaltinimą atskleidžia A. Stankevičiaus prasitarimas: "Deja, teisiamieji pasirinko būtent įstatymo draudžiamą kelią. Apie tai kalba jų išleistas antitarybinio pobūdžio lapelis, kurį nelegaliu būdu jie platino. Apie tai kalba ir kita teismui pateikta medžiaga..." Matyt, to lapelio turiniui skiriamas ilgas sakinys: "O tiems, kurie, prisiklausę įvairių "balsų", užsimiršta, mes turime priminti, kad Tarybų Sąjungoje ir kiekvienoje jos respublikoje egzistuoja Tarybų valdžios įstatymai, kurie draudžia skleisti rasinės arba nacionalinės nesantaikos, tautų neapykantos idėjas..."

JUODINA KALTINAMUOSIUS

A.Sakalauskas, užmiršęs bylos politinį pobūdį, kaltinamuosius bando paversti eiliniais kriminaliniais nusikaltėliais: "Teisiamieji A. Sakalauskas ir Š. Žukauskas pavogė iš Kauno IV vidurinės mokyklos 4 rašomąsias mašinėles. Š. Žukauskas, prikalbinęs mažeikietį A. Mackevičių, iš anksto nužiūrėjęs, naktimis plėšė valstybės saugomus liaudies meno dirbinius iš koplytstulpių ir antkapių kapinėse. Iš viso jie pagrobė apie 10 iš medžio išdrožtų skulptūrų ir skulptūrėlių, kurių vertė, kaip nustatė ekspertai, siekia beveik 2900 rublių. Dalį jų Š. Žukauskas pardavė atsitiktiniams žmonėms. A. Mackevičius netgi apiplėšė Tirkšlių bažnyčią, išnešdamas iš jos penkias apeigines taures ir keturias patenas. Jų vertė — apie 4500 rublių. Visa tai jis atvežė Š. Žukauskui į Kauną. Beje, su šiuo bažnytiniu turtu įvyko įdomus dalykas. Š. Žukauskas taures ir patenas nuvežė pasaugoti... Paberžės (Kėdainių raj.) klebonui M. Dobrovolskiui. Klebonas, nors ir aiškiai matydamas, kad tai bažnytinis turtas, ramiai saugojo tol, kol sužinojo, kad Žukauskas suimtas. Tik tada taures ir patenas klebonas pasiryžo nuvežti į Kauno kuriją... I. Rudaitis kaupė užsienio valiutą. Kratos metu pas jį buvo rasta dolerių ir svarų sterlingų. Dalį valiutos I. Rudaitis sakosi gavęs iš JAV į Tarybų Sąjungą 1971 metų gruodyje atvykusio turisto Balio Matulionio..." Svečias nesidomėjo atstatyta Trakų pilimi, bet... "pasikalbėti su Rudaičiu 'kas link Lietuvos išvadavimo' ir padovanoti šiam tikslui dolerių — nepamiršo."

IŠLINDO YLA IŠ MAIŠO

Tokiais keistais kaltinimais verčia netikėti patiės rašinio autoriaus A. Stankevičiaus susimaišymas. Skulptūrėlių vagimis apšaukęs Š. Žukauską ir mažeikietį A. Mackevičių, pastarajam dar pridėjęs ir Tirkšlių bažnyčios apiplėšimą (žiūr. citatą), po šešių skirsnių jis teigia: "Tiek Sakalauskas, tiek Žukauskas dėjosi dideli kraštotyrininkai, gimtojo krašto senovės, jos istorijos palikimo žinovai ir gerbėjai. O kaip tada suprasti naktines išvykas Mažeikių rajone ir barbarišką liaudies meno dirbinių plėšimą, jų pardavinėjimą?..." Kad A. Sakalauskas buvo apkaltintas ne skulptūrėlių, bet rašomųjų mašinėlių vogimu iš Kauno IV vidurinės mokyklos, užmiršo ir A. Stankevičius, ir "Tiesos" redakcija, ir šio dienraščio korektorės. Jeigu kaltinimai taip lengvai maišomi, matyt, jiems neskiriama reikiamo dėmesio, nes žinoma, kad jie tėra propagandinio pobūdžio.

JAUNI ŽMONĖS

A. Stankevičius teismo paskirtų bausmių neatskleidžia, tik sausai konstatuoja: "Teisiamieji nubausti, jie dabar turės laiko susimąstyti dėl savo elgesio ir veiksmų. Beje, savo paskutiniame žodyje jie, atrodo, nuoširdžiai gailėjosi dėl savo nusikaltimo, pasisakė supratę smarkiai klydę. Tačiau taško nesinori padėti. Iš vienos pusės, kaip ir kiekvienas teismo procesas, taip ir šis, yra skaudus reiškinys visuomenės gyvenime. Tuo labiau, kad, išskyrus I. Rudaitį, teisiamieji jauni žmonės..." Taigi, tuos antisovietinius lapelius skleidė jaunosios kartos atstovai, išauginti komunistinėje santvarkoje. A. Stankevičius juos susieja su augštosiomis mokslo įstaigomis: "Dėl vieno ar dviejų žmonių nusikaltimų apkaltinti viso kolektyvo, žinoma, negalima. Tačiau tam tikras išvadas Kauno Politechnikos ir Kauno Medicinos institutų visuomeninėms organizacijoms padaryti reikia. Antai Š. Žukauskas — Kauno medicinos instituto 6-jo kurso studentas, netgi komjaunuolis. Sunku patikėti, kad mokslo draugai, komjaunuoliai ilgą laiką nejėvelgė jame dvilypumo, veidmainiavimo, pirmųjų neteisingų žingsnių. Jie, tur būt, matė jaunuolio slydimą, deja, nedavė tam principingo, atviro ir draugiško vertinimo, ėjo į kompromisą. O bet koks kompromisas — tai nuolaida priešiškoms mums idėjoms, tuo pačiu ir veiksmams..." A. Stankevičiaus grįžimas prie priešiškų idėjų dar kartą pabrėžia šios bylos politinį pobūdį. Atrodo, kaltinamieji buvo nuteisti už politinių atsišaukimų rašymą, dauginimą ir platinimą.

"MINTIES" KNYGYNAS

Vilniuje pradėjo darbą Genės Misevičienės vadovaujamas "Minties" knygynas, kurio vidaus įrengimus suprojektavo architektas Jurgis Vroblevičius. Lentynose telpa apie 5.000 knygų, atstovaujančių trylikos mokslo sričių literatūrai, įvežtai ne tik iš Sovietų Sąjungos, bet ir jos satelitinių kraštų. Su naujausiais leidiniais pirkėjus supažindins specialiai įrengti besisukantieji stovai. "Mintyje" planuojama rengti skaitytojų susitikimus su rašytojais, leidėjais, visuomenininkais, socialistinio darbo pirmūnais ir net revoliucinio judėjimo dalyviais.

KAUNIEČIO LAIMĖJIMAI

"Tiesa" 14 nr. skelbia trumpą žinutę apie Kauno medicinos instituto chirurgo laimėjimus: "Medicinos instituto docentas V. Urmonas išradėjo teises gavo už chirurginį metodą, kurį taikant, ištaisomos krūtinkaulio deformacijos. Tai daroma, operuojant ligonius, turinčius įgimtą ydą — piltuvėlio formos krūtinę. Progresuojant šiam defektui, įdubimas krūtinėje gilėja, sutrinka širdies veikla ir plaučių funkcija. Negydant žmogaus amžius sutrumpėja dviem dešimtmečiais. Doc. V. Urmonas jau atliko daugiau kaip 40 operacijų, pašalino įgimtus krūtinės defektus įvairaus amžiaus pacientams."

V. Kst.

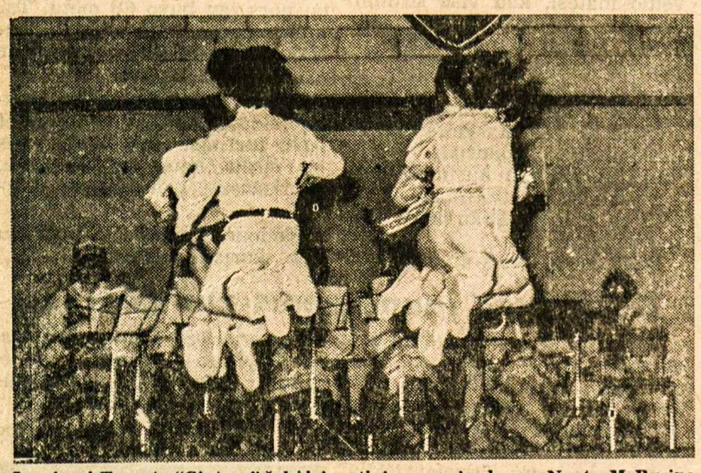

Jauniausi Toronto "Gintaro" šokėjai metiniame pasirodyme Nuotr. M. Rusino

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **"TALKA"**

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 v. Liepos-rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $5.000.000

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)	6%
šėrus ir sutaupas	7%
term. dep. 1 m.	8%
3 metų	8½%
ir 5 metų	9%

DUODAME:

asmenines paskolas iš 11%

nekilnojamo turto iš 9½%

XX-ji Kanados Lietuvių Diena

WINNIPEGE, MANITOBOJE

1974 m. birželio 29-30 – liepos 1 dienomis

Hamiltono lituanistinės mokyklos mokiniai ir mokytojai 1973-74 m. Šiemet mokykla mini 25-rių metų sukaktį

HAMILTON, ONT.

SIDABRINĖ SUKAKTIS. 1949 m. lapkričio mėn. Aušros Vartų parapijos įsteigėjo klebono dr. J. Tadarausko iniciatyva Hamiltone buvo įkurta Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla. Steigėjas jai vadovavo ir visa kuo rūpinosi. Pradžioje buvo 30 mokinių; be klebono, dirbo dar du mokytojai. Kolonijoje didėjant lietuvių šeimų skaičiui, augo ir mokykla mokinių bei mokytojų skaičiumi. Pradžioje veikė 4 skyriai, vėliau palaipsniui pereita į augštesnius skyrius ir 1964-65 m. m. išleista X skyriaus pirmoji laida. Tad šie 1974 m. yra sukaktuviniai. Mokykla, užbaigdama šiuos mokslo metus, mini 25 metų veiklos sukaktį, be to, jau 10 metų veikia X skyrius. Per šiuos 25 metus mokykla savo mokinių skaičiumi buvo iškilusi iki 217, bet pamažu per paskutinį dešimtmetį jų skaičius nukrito iki 112 šiais metais. Mokytojų skaičius nuo 3 išaugo iki 12.

Šią dvigubą sukaktį mokykla minės š. m. gegužės 4 d. Iš ryto bus pamaldos šventovėje, po to Jaunimo Centre — užbaigos aktas ir mokiniams vaišės. Vakare 7 v. ten pat — oficialioji dalis ir meninė programa, kurią atliks jaunimo vienetai: tautinių šokių grupė "Gyvataras", mergaičių choras "Aidas" ir jaunoji solistė A. Pakalniškytė. Po to — vaišės ir šokiai.

Į šią šventę kviečiami visi mokiniai, baigę ir lankę šią mokyklą, visi mokytojai dirbę šioje mokykloje, tėvai, kitų lituanistinių mokyklų mokytojai ir visa visuomenė.

Šia proga bus išleistas leidinys, pavaizduojąs mokyklos gyvenimą per praėjusius 25 metus.

I. Mikšys, mokyklos vedėjas

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ susirinkimas šaukiamas balandžio 7 d., 6 v.v., posėdžių patalpoje klebonijoj. Bus dv. vado prel. J. Tadarausko trumpa paskaitėlė ir einamųjų reikalų aptarimas. Kviečiame visus esamus narius dalyvauti, taip pat naujuosius, baigusius mokslus.

Valdyba

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ pamaldos su šv. Vakarienę įvyks D. Penktadienį, 4 v. p. p., Faith Lutheran Church, 1907 King E. Pamaldas laikys kun. A. Žilinskas iš Toronto. Po pamaldų — kavutė. Informacijų teirautis pas O. Stasiulį tel. 528-2055.

AV PARAP. CHORO jubilėjiniam koncertui - vakarui, kuris įvyks gegužės 11 d. Jaunimo Centre, laimės staliukus jau paskyrė apartamentų savininkai St. Pr. Ročiai, AV par. komiteto pirm. inž. J. Kšivickis ir nuoširdi choro rėmėja S. Rakštienė. Chorvedis ir choristai nuoširdžiai visiems dėkoja.

GAVĖNIOS REKOLEKCIJAS veda žurnalistas ir knygų autorius kun. J. Prunskis. Pas mus jis lankosi pirmą kartą.

ŽIEMOS ATOSTOGAS praleido Karibų saloje St. Croix St. Milerienė su dukra. Į Floridą nuo žiemos šalčių yra išbėgę ir Z. Pulianauskai. K. J. Blekaičiai Floridoje nusipirko gražią nuosavybę — daugiabutį namą, kur žada praleisti savo pensininkų dienas. K. M.

Lietuvis, kurį sveikino ministeriai

CALGARY, ALTA. Š. m. vasario 5 d. nenuilstami kovotojai už Lietuvos laisvę — Kalgario LB pirm. **Antanas ir Mikalina (Mikasė) Nevados** atšventė 50 m. vedybų sukaktį. Nevada buvo pirmas Kalgario L. B-nės pirmininkas, kai ši pradėjo veikti 1956 m., ir per 16 B-nės veikimo metų A. Nevada buvo jos pirmininku 10 metų.

A. Nevada gimė Baltimorėj, JAV-se, susipratusių lietuvių šeimoje. Kai jo tėvai persikėlė gyventi į Ročesterį 1916 m., Antanas įsijungė į lietuvišką veiklą — dirbo vyčių ir kitose organizacijose. 1918 — 1920 m. laikotarpyje, drauge su kitais jaunuoliais, rinko aukas Lietuvos gyventojams, nukentėjusiems nuo karo, pardavinėjo laisvės bonus, rinko parašus Lietuvos nepriklausomybės pripažinimui ir t.t.

1920 m. tėvai išsiuntė Antaną į laisvą Lietuvą ištirti sąlygų visai šeimai įsikurti Lietuvoje. Susipažinęs su esama padėtimi, rado, kad Lietuvai reikalingi įvairių rūšių fabrikai bei dirbtuvės. Susirašinėjęs su tėvais, nutarė statyti vilnų apdirbimo fabriką su audimo, verpimo ir mezgimo skyriais. 1923 m. Antano tėvai ir brolis grįžo iš Amerikos į Lietuvą. Liudvinavę, Mariampolės apskr., pradėjo veikti lietuviška įmonė, vadovaujama Antano, jo brolio Mato ir tėvų. Vėliau, esant gerom sąlygom, ši įmonė buvo praplėsta — prijungta elektros stotis, sėmenų aliejaus spaudykla ir modernus malūnas.

1924 m. Antanas susipažino su lietuvaite Mikalina Krampaite, kilusia iš gražaus ir pavyzdingo ūkio—Skardupių k., Marijampolės apskr. Antanas, būdamas beveik 23 m., o būsimoji žmona 17 m., nutarė sukurti lietuvišką šeimą ir tų metų vasario 5 d. sumainė žiedus. D. L. K. Vytenio IX pulko katalikų bažnyčioje kan. Laukaitis atliko vedybų apeigas.

1926 m. kilęs gaisras nakties metu sunaikino fabriką ir visos šeimos viltis naujam gyvenimui, nes tik dalis fabriko buvo apdrausta. Prasidėjo ilgos civilinės bylas su draudimo įstaigom, kurios truko iki 1928 m. Gyventi betgi reikia. Antanas 1926 m. įstojo į Marijampolės apskrities policijos tarnybą. Tarnavo Marijampolėje, Klaipėdoje ir Suv. Kalvarijoje iki 1928 m.

Antano tėvai, praradę beveik visas santaupas, nutarė grįžti į Ameriką. Jiedu taip pat ragino sūnų, kuris jau turėjo mažą dukrą, taip pat važiuoti. 1929 m. vasario mėn. visi paliko Lietuvą. Antanas pakeliui sustojo Kanadoje laimės jieškoti. Prie Winnipego nusipirko mažą ūkį. Bet ir čia blogi metai palietė juos. Bandė ūkininkauti McCreary, Kinisota ir Dauphin Manitoboje. 1939 m. persikėlė ūkininkauti į Brooks, Alberta, arčiau lietuvių, kurių nebuvo matęs apie 10 metų. Būdamas čia, subūrė vietos lietuvius ir surengė pirmą Vakarų Kanados lietuvių sąskrydį 1941 m. Negalėdami priprasti prie tos vietos ūkininkavimo, nes čia laukai yra laistomi vandeniu, p. Nevados 1944 m. persikėlė į Didsbury, Albertoj, nusipirko 480 akrų ūkį. Po karo kainos kilo, pajamos didėjo ir 1950 m. nusipirko antrą ūkį prie Crossfield, Albertoje, netoli Kalgario. Ūkininkauti padėjo sūnus Vytautas. 1956 m. nutarė Crossfieldo ūkį sumoderninti ir įrengti pieno gamybai melžimo mašinas, šaldytuvus, automatišką karvių šėrimą. Šį ūkį pavadino "Nevada Dairy Ltd.". Sulaukę pensijos amžiaus, 1968 m. Antanas ir Mikasė Nevados pardavė ūkį ir apsigyveno Kalgary.

Š. m. vasario 2 d. "Scenic Acres Recreation Centre" įvyko Antano ir Mikalinos 50 m. vedybų sukakties iškilmingas minėjimas, kurį surengė jų duktė Danutė ir Vincas Babušiai, sūnus Vytautas ir marti Kathy Nevados. Sukaktuvininkai susilaukė daug sveikinimų raštu ir dalyvių — buvusių kaimynų ūkininkų iš Didsbury, Carstairs, Crossfield ir kitų vietovių. Vakarui vadovavo advokatas Jonas Sniečkus. Pasveikinęs sukaktuvininkus, supažindino dalyvius su A. M. Nevadų praeitimi. Laiškais ir telegramomis sveikino: Lietuvos Respublikos atstovas Vašingtone J. Kajeckas su Ponia, Lietuvos atstovybės patarėjas dr. St. Bačkis, Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas, KLB krašto valdybos pirm. E. Čuplinskas, Kanados gubernatorius Leger su Ponia, Kanados min. pirmininkas P. E. Trudeau, Albertos gubernatorius Grant MacEwan, Albertos premjeras P. Lougheed, Kalgario miesto burmistras R. Sykes, Calgary Citizenship Council vardu ponia Monru ir daugelis kitų.

Visų lietuvių vardu sveikino A. Šukys, padėkodamas A. ir M. Nevadoms už nenuilstamą veiklą Lietuvos laisvinimo srityje. Kalgario universiteto prof. K. Lederis pasiūlė sugiedoti "Ilgiausių metų". Sukaktuvininkai buvo apdovanoti dovanomis: Kalgario L. B-nės, Kalgario ir apylinkės lietuvių bei pažįstamų, Zubių šeimos, J. ir F. Gurevių iš Čikagos ir kitų.

A. Nevada, atsakydamas į sveikinimus, pareiškė: "Aš ir mano žmona esame dėkingi Visagaliui Dievui, kuris teikė mums sveikatos pergyventi sunkius ir beviltiškus laikus ir kuris laimino mudu, leisdamas sulaukti šios garbingos dienos. Jis taip pat sakė esąs dėkingas mylimai žmonai lietuvaitei, kurios nenuilstamų darbų ir pastangų dėka buvo sulaukta laimingesnio gyvenimo. Dėkojo sūnui ir dukrai už surengimą šio pobūvio, o lietuviams — už rėmimą Lietuvos laisvinimo pastangų, nes tik visi dirbdami kartu galėsime pagreitinti Lietuvos išlaisvinimą.

Šiame pagerbime dalyvavo apie 150 kviestų svečių, giminių iš Kanados ir JAV.

A. M. Nevados užaugino dukrą Danutę Babušienę ir sūnų Vytautą, kurie abu kalba ir rašo lietuviškai, o A. Nevada, nors augęs Amerikoje, laisvai kalba ir rašo abiem kalbom, kaip ir jo žmona. Namuose lietuvių kalba yra privaloma. Jo patarimas tėvams, kurie augina šeimas, yra šis: neversk ir nebausk vaikų, kad kalbėtų lietuviškai; jeigu jie kalba į tave angliškai, nusisuk, nueik ir negirdėk — jie ateis ir kalbės į tave tėvų kalba.

Brangūs sukaktuvininkai, tegu Augščiausias laimina Jus ateityje, o mes dėkojame Jums už atliktą darbą Lietuvai ir linkime geros bei gražios ateities. **Buvęs**

A. P. Nevada ir M. Nevadienė, atšventę 50 metų vedybinę sukaktį. A. P. Nevada ir dabar yra K. L. B. Kalgario apylinkės pirmininkas

Advokatas

Eugenijus Kronas,

B. Sc. F., B. C. L.

Suite 1200, Alexander Square,

135 James Street South,

HAMILTON, ONTARIO

L8P 2Z6

Telefonas 522-8781

SAUGOKITĖS

NEREIKALINGŲ MOKESČIŲ!

Nuoširdžiai jums padėti gali

JUOZAS RAMAS Toronte.

• Telefonas 363-7881 •

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai

Skanėstai kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468

740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113

• GUELPH LINE prie PROSPECT,

• BURLINGTON — 639-0510

• LLOYD D. JACKSON SQUARE,

• HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

JUNGTINIS BALTIEČIŲ KOMITETAS, šiemet vadovaujamas dr. J. Genio, aptarė savo problemas kovo 16 d. Vašingtono Latvių Namuose įvykusiame posėdyje. Pirm. dr. J. Genys informavo apie akciją S. Kudirkai gelbėti, JAV kongreso narių pasisakymus Vasario 16 proga. Iš prez. R. Niksono vykdomosios įstaigos yra gautas pranešimas, kad radijo "Liberty" ir "Free Europe" laidoms yra prašoma paskirti $50 milijonų. Į šią sumą įtraukta ir $100.000 lietuviškom laidom. Kongresui sąmatą mažinant, tie $100.000 gali būti nubraukti. Rezoliuciją, siūlančią latviškas ir estiškas laidas, kovo 7 d. iškėlė atstovų rūmų narys Steele. Baltiečių komitetas nutarė kreiptis į viceprez. G. Fordą su prašymu, kad jis viešai pasisakytų už radijo laidas lietuvių, estų ir latvių kalbomis. Nutarta surasti kvalifikuotą asmenį, kuris visą laiką Vašingtone rūpintųsi baltiečių ir Baltijos kraštų reikalais. Jam po $3.000 žada paskirti ALTa, Amerikos Latvių Sąjunga ir Amerikos Estų Taryba.

KUN. CLETUS HEALY, SJ, paruošė ir išleido kišeninio formato Sovietų Sąjungos pavergtom tautom skirtų Kryžiaus kelio stočių knygutę — "Stations of the Cross for the Captive Peoples". Pirmoji stotis su specialia malda yra skirta Pabaltijui — Lietuvai, Latvijai ir Estijai, sekančios stotys — kitom tautom. Įžangoje autorius primena, kad milijonai sovietų pavergtų žmonių neturi teisės laisvai išpažinti savo tikėjimo. Knygutė baigiama malda už Rusiją. Jos kaina — $0.50. Galima gauti šiuo adresu: Rev. Cletus Healy, 3400 W. Michigan Ave., Millwaukee, Wis. 53208, USA.

GEN. P. PLECHAVIČIAUS brolis dr. Leonardas Plechavičius mirė Niujorke. Velionis buvo chirurgas, dirbęs Klaipėdoje ir Telšiuose. Čikagoje prieš keletą metų buvo palaidotas brolis Mamertas ir sesuo Modesta, o Sibire kankinio mirties susilaukė broliai Kazys ir Aleksandras. Iš garsios Plechavičių giminės dabar gyvos liko tik dvi seserys — Jungtinėse Tautose dirbanti Elena Legeckienė ir Detroite gyvenanti Pranė Balandienė.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA, remdamasi iš P. A. Brazinsku gautu laišku, praneša, kad šiemet Turkijos respublika švęs auksinę sukaktį. Šia proga ruošiamasi paskelbti amnestiją kaliniams, kuri gali būti pritaikyta ir P. A. Brazinskams, jei jos laiškais bei telegramomis prašys viso pasaulio lietuviai. ALTa savo biuletenyje pateikia šiuos adresus: President of Turkish Republic, His Excellency Fahri Koruturk, Ankara, Turkey; Ministry of Foreign Affairs, His Excellency Turan Gunes, Ankara, Turkey; Ministry of Justice, His Excellency Sevket Kazan, Ankara, Turkey. Visi prašomi nedelsiant padėti P. A. Brazinskams minėtiem asmenim pasiųstais laiškais ar telegramomis. Prano ir Algirdo Brazinskų adresas: Markes Kapali, Ceza Evi, Kat. 253, Ankara, Turkey.

Meksika

AUGŠTASIS TECHNOLOGIJOS INSTITUTAS Monterrey mieste vieną savo biblioteką pavadino čia JAV konsulu buvusio diplomato dr. Vytauto A. Dambravos vardu, atsilygindamas už jo glaudų bendradarbiavimą su švietimo įstaigomis ir akademiniu jaunimu. Dr. V. A. Dambrava dabar dirba JAV ambasadoje Buenos Aires, Argentinoje, ir uoliai dalyvauja vietinėje lietuvių veikloje.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ yra gavusi penkias stipendijas lietuvių jaunimui po $400. Stipendijų fondą tvarko speciali komisija — J. Valavičius, V. Tubelis, A. Sliesoraitis, O. Matelionytė ir L. Jodelytė. Pirmiausia buvo aptartos stipendijų davimo sąlygos. Kaikur tokias stipendijas reikalaujama grąžinti, kai studentas ar studentė baigia mokslus. Kitų kraštų patirtis rodo, kad kartais tokiais atvejais ta suma negrąžinama, o buvęs stipendininkas dingsta iš lietuvių tarpo. Dėl šios priežasties komisija pasirinko praktiškesnį kelią, įpareigojantį kiekvieną stipendininką tuojau pat įsijungti į lietuvišką veiklą ir už stipendiją atsilyginti savo darbu. Stipendijos jau paskirtos Brazilijos lietuvių studentams — Arnoldui Zizui, Laimai Vosyliūtei ir Marytei Aleknavičiūtei. A. Zizas dukart į savaitę dėstė mažiesiems lietuvių kalbą, o M. Aleknavičiūtė suorganizavo "Rūtelės" būrelį. L. Vosyliūtė bendradarbiauja spaudoje ir ruošia lietuviškas pamokas.

Argentina

ROSARIO LIETUVIŲ KOLONIJA kovo 3 d. turėjo du minėjimus — Vasario 16 ir Šv. Kazimiero parapijos dvidešimtmečio. Jie pradėti kun. J. Margio atnašautomis Mišiomis, specialia malda prie lietuviško kryžiaus parapijos kieme už žuvusius laisvės kovotojus. Po religinės dalies visi susirinko salonėlyje, kur Vasario 16 reikšmę išryškino ALB Rosario apylinkės pirm. J. Papečkys, o apie parapijos sukaktį kalbėjo kun. J. Margis. Meninę programą atliko berissietis M. Norosenkas. Dviguban minėjiman buvo atvykę — Vyt. Dorelis iš Montevideo, "Laiko" administratorius P. Gudelevičius iš Buenos Aires ir kt. Minėjimą užbaigus Tautos himnu, visi dalyviai susirinko bendrų pietų po atviru dangumi. Vaišių stalą palaimino Rosario marijonų namų vadovas kun. A. Švedas.

P. AMERIKOS KRAŠTUS grupėmis lanko gydytojų ekskursija iš S. Amerikos. Buenos Aires mieste jau viešėjo ir su lietuvių įstaigomis susipažino: dr. Kazimieras Vaičius iš Minonk, Ill., čikagiečiai — dr. Algirdas ir Ingrida Ramonai, dr. Antanas ir Genovaitė Pustelninkai, dr. Juozas Plikaitis.

Australija

TRADICINĘ KAZIUKO MUGĘ Sydnėjuje surengė Australijos Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija, pakvietusi eilę organizacijų. Skanėstus pardavinėjo skautų tėvų komiteto atstovės A. Jablonskienė, V. Antanaitienė, D. Daubarienė, talkinamos skautų ir skaučių. Skautai vyčiai mugės dalyvius vaišino bulviniais blynais, Kovo sportininkai — alučiu ir vaisvandeniais. Laimės šuliniui vadovavo A. Skirkienė, o lygiagrečiai surengtos loterijos laimingus bilietus traukė iš Melburno atvykęs Australijos Katalikų Federacijos pirm. V. Laukaitis. Mugės dalyvius viliojo gražūs E. Lašaičio ir J. Gudaičio medžio drožiniai, J. Janciaus dirbiniai iš Australijos brangakmenio. Lietuviškas knygas ir laikraščius platino A. Vinevičius.

KUN. PETRAS BUTKUS, svečias iš Sydnėjaus, Kanberos Šv. Kristupo katedroje sutuokė dantų gydytoją Gytį Šimkų ir medicinos seserį Nijolę Gružauskaitę. Jiedu susipažino Kanberos tautinių šokių grupėje. Nijolė toje pačioje katedroje buvo kadaise pakrikštyta kun. P. Bačinsko, o jos tėvelius prieš 25 metus sutuokė kun. P. Butkus. Vestuvinės vaišės buvo surengtos Kanberos lietuvių klubo salėje. Daug sveikinimo telegramų gauta ne tik iš Australijos, bet ir JAV, net Kanados. Vaišėm vadovavo Petras Pilka.

Italija

MARIJONŲ VIENUOLIJOS generalinis postuliatorius kun. dr. Juozas Vaišnora, gyvenęs Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje, balandžio 1 d. persikėlė į naująjį Tėvų marijonų centrą. Jo adresas: Via Corsica 1, 00198 Roma, Italy. Kun. dr. J. Vaišnora rūpinasi arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos byla.

Britanija

LONDONO LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖ, įsteigta beveik prieš ketvirtį šimtmečio, prieš 19 metų įsigijo Lietuvių Sodybą. Valdyba, norėdama pagyventi veiklą, buvo sudariusi specialią komisiją, kurios vardu P. B. Varkala pasiūlė parduoti Lietuvių Sodybą ir gautą kapitalą panaudoti Lietuvių Namų gerinimui, kultūrinės veiklos rėmimui. Lietuvių Sodyboje yra likę tik keli pensininkai, vasarotojai suskaitomi ant abiejų rankų pirštų. Išskyrus tradicinį Sekminių sąskrydį ir nekasmet rengiamas skautų stovyklas, jokio stambesnio lietuvių susibūrimo sodyboje nebūna. Sodybos administracija ją bandė paversti Britanijoje populiariu klubu — Country Club, išleisdama kelis tūkstančius sterlingų svarų virtuvės sumoderninimui, maudymosi baseino atnaujinimui. Tačiau visiem pagerinimam bei pertvarkymam dar reikėtų apie 15.000 svarų, kai tuo tarpu didesnio remonto laukia ir Lietuvių Namai Londone. "Europos Lietuvyje" betgi netrūksta balsų, pasisakančių prieš Lietuvių Sodybos pardavimą. Šį klausimą turės išspręsti akcininkai balsavimo keliu.

Šveicarija

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ ir laisvo tautų apsisprendimo konferencija kovo 1-3 d. d. buvo surengta Lucernoje. Septyniolikos pranešimų autoriai, jų tarpe prof. B. Meissner iš Koelno, prof. J. Bochenski iš Friburgo, prof. Fathy iš Londono, nušvietė sovietinio komunizmo apgaulingus kėslus Ženevoje vykstančioje Europos saugumo konferencijoje. Dr. A. Gerutis padarė pranešimą apie Sovietų Sąjungos sulaužytą laisvo tautų apsisprendimo teisę Baltijos valstybėse. Konferencijos dalyvius telegrama sveikino VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, laišku — Lietuvos diplomatijos šefas S. Lozoraitis. Konferencijos dalyviai priėmė rezoliuciją, reikalaujančią visoje Europoje vykdyti Jungtinių Tautų Chartos ir Europos konvencijos užtikrintas žmogaus teises, suteikti laisvą apsisprendimą visom tautom. Konferencijos sekretoriatas padaugino ir paskleidė tris gautus laiškus— austrų karališkosios šeimos Otto von Habsburgo, kardinolo J. Mindszenčio ir S. Lozoraičio. Šioje konferencijoje dalyvavo sovietų pavergtų tautų atstovai.

Lenkija

PAMALDOS LIETUVIAMS laikomos ir Varšuvoje. Laiške iš Lenkijos rašoma: "Lietuviška bažnyčia yra ir Varšuvoje. Tik kunigas lenkas." Taip pat bus lietuviškos pamaldos ir Vroclave. Dar 1973 m. vrocloviečių lietuvių prašymas buvo patenkintas — vietinė dvasiškija leido kun. Rūkštai atnašauti lietuviškas Mišias du kartu į mėnesį.

JAUNIMO ŽIBURIAI

Redaguoja Antanas Šileika ir Ramutė Birgelytė, talkinami kolektyvo

Lietuvių Studentų Sąjunga turi atgimti

ŠALS Sąjungos valdyba Niujorke ir dalis buvusios valdybos iš Klevelando buvo atvykę Vasario 10 d. į Torontą pasitarti dėl sekančio ŠALSS suvažiavimo, kuris įvyks 1974 m. lapkričio 21-24 d. d. Toronte. Buvo tartasi su suvažiavimo komitetu dėl paskaitininkų, patalpų, finansinių reikalų ir t. t.

Tuo pačiu metu iškilo svarbios mintys ir apie pačią sąjungą. Vienu laiku ŠALSS buvo stipri organizacija, palaikė tarpusavio ryšius ir daug prisidėjo prie pirmojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Čikagoje 1966 m. Po to organizacija pradėjo šlubuoti, tarpusavio ryšiai sumenkėjo, metiniai suvažiavimai beliko pasilinksminimui, senų draugų susitikimui ir t. t. Taip truko maždaug iki 1971 m.

Dabartiniam d e š i mtmetyje studentija vėl pagyvėjo, atbudo. Universitetuose pradėjo vėl organizuotis lietuvių studentų klubai (atkurtas Toronto klubas, girdim žinių iš Montrealio, Londono Hamiltono, Windsoro ir iš vakarų). 1972 m. ŠALSS suvažiavime kilo mintis (mažai diskutuota), kad studentų sąjunga turi sustiprinti savo veiklą arba išnykti.

Kaip jau minėta, atskiruose universitetuose lietuvių studentų klubai egzistuoja. Spėju, kad jų Šiaurės Amerikoje yra 15-25. Klubai neveikia kaip skyriai ŠALSS, bet kaip atskiros organizacijos. Tarpe jų nėra ryšių. Tik išgirstame, kad naujas, stiprus klubas pradėjo veikti vienoje vietoje arba išnyko kitoje.

Ateinančio ŠALSS suvažiavimo tema bus — vienybė. Bus stengiamasi turėti bent vieną atstovą iš kiekvieno klubo, bus vedamos diskusijos, pasitarimai sujungti visus klubus į vieną stiprią organizaciją, kuri galėtų efektingai veikti universitetuose, kuri galėtų išlaikyti lietuvius studentus kaip organizuotą, reikšmingą grupę. Tik stipriai organizuota lietuvių studentija įstengs universitetuos išryškinti Lietuvos vardą, kultūrą ir jos dabartinę padėtį.

Turbūt dabar kyla daugumai įvairių klausimų: 1. Kaip tai bus galima pasiekti? 2. Kaip toji organizacija veiks? 3. Ar neužtenka Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos? 4. Kokie bus reikšmingesni rezultatai, jei bus įstengta sujungti visus klubus į stiprią Š. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungą?

1. Kaip pasiekti? Kiekvienas klubas bus pasiektas korespondenciniu būdu ir bus bendrais bruožais išaiškinta organizacijos struktūra. Klubai galės tarp savo narių spręsti pasiūlytas idėjas ir atsiųsti atstovus į suvažiavimą. Jame atstovai kartu su ŠALSS valdyba plačiau diskutuos tą mintį ir, jei visi sutiks, klubai bus įjungti, organizacija sudaryta.

2. Kaip organizacija veiks? Aišku, iš diskusijų kils detalės, bet jau ir dabar bendrą vaizdą galima pateikti. Narys sumoka nario mokestį klubui ir tampa taip pat ŠALSS nariu (lėšų paskirstymas tarp klubo ir ŠALSS bus diskutuojamas, bet turbūt ⅓ nario mokesčio tektų centro valdybai, ⅔ pasiliktų vietovei). Centro valdyba turi visus studentų adresus ir visiems galės siųsti sąjungos leidinį "Ašis" ir tuo būdu palaikyti ryšius su kiekvienu studentu. Seniau ŠALSS centro valdyba buvo beveik atskira organizacija ir galėjo veikti kaip norėjo, bet šitaip susiorganizavus, centro valdyba būtų atsakinga visiem studentam, nes jie visi būtų sąjungos nariai. Jeigu atsirastų paskirose vietovėse finansinių ar veiklos problemų, centro valdyba galėtų pasirūpinti šalpa arba informacija (reikia čia pridėti, kad centro valdyba yra renkama kas metai per suvažiavimą; įvairios vietovės sudaro delegacijas ir gali dalyvauti rinkimuose). Šiais laikais, jeigu klubas nori surengti pvz. Vasario 16 minėjimą su paroda universiteto ribose, jiems kartais trūksta žinių kaip visą tai padaryti, tuo tarpu kaikurie klubai jau turi patyrimo. Centro valdyba prašomas informacijas galėtų surasti ir perduoti. Kai įvyksta svarbesni lietuviams įvykiai pasaulyje (pvz. Kalantos susideginimas), centro valdyba galėtų greitai perduoti žinias klubam (telegrama arba telefonu). Jie galėtų rengti demonstracijas universitetuose arba perduotų žinias universiteto laikraščiam.

Be to, centro valdyba, būdama tikra studentų atstovė, galėtų atstovauti lietuviams studentams lietuvių ir svetimtaučių veikloje.

3. Ar neužtenka vien Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos? PLJS apima jaunimą tarp 16-30 metų. Ji dėlto turi rūpintis visu jaunimu, ne vien tik studentais. Tik organizuota stipri studentų sąjunga gali įstengti pasiekti gerų rezultatų universiteto ribose. Esami ir būsimi politikai perėjo ir pereis per universitetus. Jei per lietuvių studentų veiklą jie bus supažindinti su Lietuvos problemomis, tai ateityje gal antras Kudirka nebus grąžintas rusams. PLJS priklauso visas jaunimas kur jis bebūtų — mokykloje ar už mokyklos ribų. Studentai gali geriau savo reikalais rūpintis, negu didesnė organizacija. (Aš nenoriu smerkti PLJS, kuri yra gera organizacija, bet tik nurodyti, kad ŠALSS irgi yra reikalinga). Susiorganizavę studentai galėtų būti galingas vienetas lietuviškoje veikloje.

4. Rezultatai. ŠALSS ir lietuvių studentų klubai iki šiol metų eigoje gimsta, žydi, miršta. Būna renesansai, būna ir tamsūs amžiai. Jeigu ŠALSS įstengs įjungti visus klubus iš karto vieningai dirbti, bus mažiau pavojaus vietiniams klubams tyliai numirti. Taip pat centro valdyba bus atsakinga savo nariams, kurie seks, kad grupė, gavusi dalį jų pinigų, su jais ką nors pasiektų ir neužmigtų.

Perilgai studentija buvo vadinama "girtuokliais", perilgai ji b u v o susiskaldžiusi grupelėmis, kurios stengėsi ko nors pasiekti, bet negalėjo, nes neturėjo informacinės ir finansinės pagalbos. Tikėkime, kad ateinančiame suvažiavime stipri vienybė bus suprasta ir pasiekta.

Kodėl tai turėtų būti įdomu ir svarbu taipgi visai lietuviškai visuomenei? S t u d e n t a i, stengdamiesi sustiprinti žinias universitetuose apie lietuvišką jaunimą ir Lietuvą, kartu stengsis padėti ir lietuviškajai visuomenei.

Aišku, kad visi daug kalba (kalbėjo ir kalbės) apie lietuvišką jaunimą ir organizacijas. Taip pat daug kas prašo paramos. Atsibosta. Bet tiems atstovams, kurie gyvena toliau (pvz. Kanados vakaruose), reikės sutelkti kelionpinigių. Toronto suvažiavimo komitetas stengiasi gauti paramą iš federacinės valdžios. Jei nepavyks gauti, gal reikės kreiptis į visuomenę, prašant padėti, kad studentai galėtų kitu būdu padėti visuomenei.

Pastaba. Reikia užmegzti ryšius iš anksto su universitetų lietuvių studentų klubais. Prašom kiekvieną studentų klubą atsiųsti vardą, pavardę ir adresą pirmininko arba atstovo. Skubiai reikia įteikti prašymą federacinei valdžiai. Tam reikalingi klubų adresai. Žinias siųskite adresu: ANTANAS ŠILEIKA, 22 Langside Ave., Weston, Ont., Canada M9N 3E3

1974 m. ŠALSS suvažiavimo komitetą (Toronte) sudaro: A. Šileika — koordinatorius, J. Šeškutė — korespondentė ir sekretorė, G. Vasiliauskaitė — šalpos gavimo reikalams, L. Zenkevičiūtė — narė garsinimo reikalams, A. Senkus — iždininkas, J. Nakas — patalpų reikalams.

VIENYBĖ — GALYBĖ!

Antanas Šileika

Kanados balete nėra lietuvių

Baletas — tai vienas gražiausių meno apraiškų teatre, bet kartu ir vienas pačių sunkiausių meno formų. Žiūrint baletą, viskas atrodo gražu ir lengva, šokėjams nėra jokių sunkumų. O kad taip būtų!

Man teko vėl pamatyti Kanados baleto pastatymą "Spraktukas" (The Nutcracker) kalėdinių atostogų metu. Pasinaudodama tuo pastatymu kaip pavyzdžiu, galbūt galėsiu aprašyti šokėjo gyvenimą.

Vaikai, kurie šoko pastatyme, yra Kanados baleto mokyklos mokiniai. Jeigu vaikas tikrai turi noro ir galimybės šokti, tai ši mokykla yra pati geriausia Kanadoje. Vaikai dalyvauja ne tik baleto pamokose, bet ir baigia pilną akademinę programą nuo penkto iki dvylikto skyriaus. Darbo dienos būna ilgos. Vyresnieji mokiniai šoka mažiausiai 4 valandas į dieną, jeigu ne daugiau, ir dar turi turėti laiko kitom pamokom. Šokėjai turi progos dalyvauti baletuose O'Keefe Centre. Baigę mokyklą, gabesnieji priimami į Kanados baletą ar kur nors kitur. Darbas balete, nors disciplina labai griežta, yra lengvesnis, nes jau nėra akademinių pamokų. Užtat baleto klasės būna ilgesnės ir repeticijos dažnesnės. Progos būna ir pakeliauti. 1972 m. Toronto baletas išvyko pirmą sykį į Europą (Angliją) ir į JAV, kur buvo šiltai priimtas.

Paskutiniais metais šokėjai, kaip Rudolfas Nureyevas ir Erikas Bruhn, yra šokę ir pastatę baletus "Gulbių ežeras" ir "Mieganti karalaitė" Toronte. Jauni šokėjai, baigę Kanados baleto mokyklą Toronte, Martine Van Hamel, Nadia Potts, Karen Kain ir Frank Augustyn yra laimėję pirmas vietas ir aukso medalius pasaulinio masto konkursuose. Šie šokėjai yra jauni, nedaugiau 23 metų, ir pajėgia savo menu garsinti Kanados vardą pasaulyje.

Toronte yra progų ir tiem, kurie nori studijuoti universitete, bet nenori palikti baleto pamokų. York universitetas turi dabar labai gerą baleto programą. Be to, yra daug privačių mokyklų — Boris Volkoff ir Lois Smith mokyklos (vienos iš pačių geriausių).

Išmokti šokti tai nėra tik lankyti gerą mokyklą. Žinoma, mokytojas yra svarbus, bet pats šokėjas dar svarbesnis. Šokti nėra lengva. Reikia įdėti daug valandų darbo, prakaito, skausmo ir ašarų siekiant tobulumo. Užtat šokėjas turi turėti didelę meilę ir norą savo pasirinktam darbui. Konkurencija yra didelė — tik patys geriausi iškyla. Bet kur yra noras, yra ir kelias.

Palyginus su Europa, Kanadoje baletas nėra populiarus, bet, mano manymu, baleto pamėgimas auga. Baleto bendroves išlaiko visuomenė ir Kanados vyriausybė. Kanadoje šiuo metu yra šios žinomiausios baleto bendrovės: Kanados Baletas Toronte, Les Grands Ballets Canadiennes Montrealyje, Karališkasis Winnipego Baletas Winnipege. Be to, yra baletas Vankuveryje ir mažesnėse vietose.

Lietuviškų pavardžių šokėjų tarpe nesimato, nors Australijos baleto šokėjų tarpe yra vienas lietuvis. Vieną Toronto lietuvaitė gavo stipendiją tęsti savo šokių studijas Niujorke. Tikimės, kad už kelerių metų gėrėsimės jos šokio menu O'Keefe Centro scenoje.

Giedrė

Š. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos būsimo suvažiavimo komisija Toronte svarsto programą. Suvažiavimas įvyks Toronte š.m. lapkričio mėnesį. Iš kairės: Jonas Nakas, Lilija Zenkevičiūtė, Giedrė Vasiliauskaitė, Antanas Šileika (koordinatorius), Algis Senkus. T r ū k s t a Jūratės Šeškutės **Nuotr. R. Sungailos**

Noriu sugrįžti

Dar noriu sugrįžti
į tą gimtinę,
kur beržai linguoja nuo vėjo,
kur mūsų jaunystės šauksmai
kaip stygos skambėjo,
kur tu man tyliai
mėnesienoje pasakei
meilės žodelį

— grįšiu —

LIOLITA BUROKAITĖ

Jaunieji bendradarbiai, atkreipkite dėmesį į Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdybos konkursą jauniesiems žurnalistams. Skaitykite pranešimą šio numerio 3-me puslapyje.

LYDIJA GUDJURGYTĖ, Albertos lietuvių atstovė daugiakultūrių reikalų komitete, Baltiečių Federacijos jaunimo skyriaus vadovė, skaito paskaitą Vasario 16 šventėje Edmontone **Nuotr. A. D.**

Hamiltono moksleiviai ateitininkai su savo vėliava po šv. Kazimiero šventės pamaldų **Nuotr. M. Borusienės**

Pakeliui į universitetą

Tik trumpa pilna nerimasties valandėlė, dar tik trupinėlis drąsos, pasitikėjimo ir širdį deginančios vilties. Per kelerius mokslo metus, po daugelio darbo valandų, klasėje ir namuose. Štai, šiandien ir tuojau pat užversiu paskutinį baigiamųjų egzaminų lapą. Baigiu gimnaziją. Prieš akis kieto darbo, pasiryžimo ir ištvermės vainikas — brandos atestatas. Paskutinis žingsnis gimnazijos laiptų pakopomis į neaprėpiamos šviesos pasaulį — universitetą!

Kas supras ir kas atspės šiandieninį mano sielos džiaugsmą? Gerai žinau, kad greitai paliksiu šaltas ir bejausmes mokyklos sienas. O tarp jų ir savo šėlstančios jausnystės gražiausių gyvenimo dienų dalį.

Sekundė kita ir aš jau triukšmingoj, dulkėse paskendusioj, kad ir menkiausią gyvą žolytę užgožusioj, suakmenėjusio asfalto gatvėje. Pasitinka mane saulėta, širdį ir jausmus žavinti, be rūpesčių, pilna gyvybės, žaliuojančio pavasario gamta. Lengvas, švelnus pietų vėjelis, glostydamas mano veidą ir plaukus, skuba pasišokinėdamas šalia kelio laukų gėlėmis ir pasipuošusios pievos žaluma. Skubu ir aš, kaip paparčio žiedui pražydus, vaiskių vilionių ir sapnų pasaulin paskendusi jaunamartė. Norėjau šaukti, norėjau kiekvienam kas tik gyvas išsakyti savo džiaugsmą. Rodėsi, kad ir margaspalvės pievoje gėlės, linguodamos savo žiedų galvomis, sveikino mane. Ir varnėnas, iš žemės tempdamas saulės atokaitoje prisnūdusį slieką, nelyginant išdykėlis bernužėlis praeinančiai pro šalį mergaitei, švilpterėjo. Žydėk gamtoje ir manoj širdy! Palaimintas, kūrybingas, žiedų juostoje ir mano prisiminimų brandžion praeitin įsipynęs pavasarėli.

Sekmadienis. Rugsėjo mėnesio devintosios dienos šaltokas kūną drebinantis, ankstyvas rytmetis. Palikusi dėdės globoje jaukią viešnagę, keliauju padangėj virš debesų Mount Royal kalno papėdėn prie Šv. Lauryno upės krantų — Montrealin. Šiandien čia gi iškilmingas mūsų gimnazijos užbaigimo aktas ir diplomų įteikimas. Tad paskubomis grįžtu ir aš savojo atsiimti. Didžiulis "Air Canada" lėktuvas, drebindamas orą, žadina iš miego dar tebesapnuojančius danguje angelus. Šminga dienoraštin pieštukas, ženklindamas vietas ir vardus, kur praskrido kaip baltos gulbės mano anos vasaros atostogų ir poilsio dienos: Sidabrinio ežero pakrantė — "Baltija", Hamiltonas, Wasaga, Dainava — Spyglis, Klevelandas. Linksmi su daina prie liepsnojančių stovyklose laužų praleisti vakarai. Akimirkos draugus atsisveikinant dar ilgai žėruos mano atsiminimų prošvaistėje.

Tyliai gaudžia šventovėje vargonai padėkos giesmę Viešpačiui "Te Deum laudamus". Du šimtai ir keturi abiturientai-tės vienas paskui kitą, palengva artinamės prie altoriaus į išskirtinai mums sužymėtas vietas. Paskutinis gimnazijos direktoriaus savo auklėtiniams atsisveikinimo žodis. Kietas pedagogų rankos paspaudimas, linkėjimai. Žaliomis dievmedžio šakutėmis papuoštas diplomas. Raudona, tik pražydusi rožė ir priedo — stipendija. Ir vėl žydintis pavasaris mano lūpų ir veido šypsenoj. Širdyje ir sieloje.

Medžių lapai, šalnos pakąsti, protarpiais jau geltonuoja. Sode juodvarniui tik nutūpus į apdžiūvusio lazdyno viršūnę savų vargų išsiskaičiuoti, voverė, besinarstydama po šakas, čirškia kaip žvirblis, pyksta. Nevalia už save silpnesnio, kad ir pykčio, pavydo pagauto žvėrelio skriausti. Taip ir iš dangaus įsakyta. Lazdynas ir riešutai tik ilgauodegių voverių giminei tepriklauso. Ženklas, kad ruduo artėja. O kartu ir mokslo metų pradžia.

Kolegijoje "fuksams" mažai tepažįstamas dėstomų dalykų metodas. Atskaitė profesorius savo paskaitą ir žinokitės. Papildymui daugiau žinių džiovinki smegenėles bibliotekoje. O biblioteka išminčių tam ir išgalvota. Pagaliau tik vieną semestrą tepaklaidžiojusi po auditorijas, o kartais ir į svetimą patekusi, nedaug ką tegaliu pasakyti. Taigi, prieš akis dar daug nežinomųjų ir neatsakytų klausimų. Tebesu pakeliui į universitetą.

Dana Styraitė, Montrealis

Ramona Vaičiūnaitė ir Rima Zubaitė darbuojasi per L i e t u v i ų D i e n ą Toronto universitete **Nuotr. R. Sungailos**

Lietuvos praeitis nėra pasaka

Mes visi žinome, kad lietuvių tauta ir kalba yra labai senos, visi jaučiame ryšį su gilia senove, tačiau daugelis mūsų nedaug pastangų dedame sužinoti kokia ta senovė tikrai buvo — pasitenkiname legendomis ir padavimais. Nors šie yra labai svarbi priemonė pažadinti emociniam ir idealistiniam nusiteikimui, tačiau reikia saugotis perdėto romantiškumo. Praeities medžiaginiai palaikai suriša Lietuvos kultūrą su visos Europos kultūra, padaro ją suprantamą ne vien tik lietuviams, bet ir visų kraštų mokslininkams ir, ypač mums, antrajai kartai, įrodo, **kad turtinga Lietuvos praeitis nėra tik vyresniųjų pasaka.**

Archeologiniai radiniai

Taigi, man ypač įdomu pažvelgti į archeologinius radinius Lietuvoje, kurie rodo, kad mūsų tauta yra senesnė ir turėjo augštesnį civilizacijos lygį, negu galėtum spręsti vien iš legendų. Liaudis pati pamiršo apie seniausius gyventojus — dažnai legendose juos mini kaip milžinus ar kitaip pasakiškus. Nors vėlesni metraščiai mus mėgina kildinti iš romėnų ar bizantiečių, archeologija įrodo, kad baltai gyveno Lietuvos žemėse jau pradžioj II-rojo tūkstantmečio pr. Kr. (2000 B.C.). Jie turėjo keramiką ir žalvarinius papuošalus, nors daugumas įrankių ir ginklų buvo iš akmens ir titnago (M. Gimbutas, 1963). Čia buvo jau žemdirbių ir gyvulių ganytojų kultūra, reiškia, nebe primityvi, o jau išsivysčiusi civilizacija, kuri greitai nutiesė kelius prekybai gintaru net iki Pietų Europos. Nuo vidurio II tūkstančio metų pr. Kr. (1500 B.C.) baltų kultūra praturtėjo įžengusi į žalvario amžių. Gintaras buvo keičiamas į žalvarį ir auksą. Turtingieji buvo laidojami su prabangiais papuošalais. Jau aiškiai matyti vietovės, kur palaidoti valdovai, kunigaikščių protėviai, būtent, dideliuose supiltuose ir akmenimis apdengtuose kapuose.

Piliakalniai, pilkapiai, pilys

Menas ir ūkininkystė klestėjo. Šitai praturtėjusiai kultūrai apginti buvo statomos pirmos įtvirtintos gyvenvietės ir slėptuvės ant paaugštintų ir sutvirtintų kalnų, kuriuos vadiname piliakalniais. **Piliakalniai** skiriasi nuo anksčiau minėtų supiltų kapų ar **pilkapių.** Jie taip pat skiriasi nuo pilių tuo, kad pilys galėjo būti statomos ant piliakalnių, bet galėjo būt ir slėnyje. Be to, pilis buvo skirta pirmiausia valdovui, o piliakalnis galėjo būti įtvirtinta gyvenvietė ar gynimo vieta, kuri bendrai naudojama viso kaimo (Lietuvos pilys, 1971). Kalnai buvo sutvirtinti pilta žeme ir moliu bei akmenimis, o ant supiltų molinių sienų dažnai buvo pastatyta medinė siena, kuri supo sodybą ar sodybas. M. Gimbutienė šituos piliakalnius vadina "fortified villages". Man rodos, kad šis pavadinimas gerai juos apibūdina, atskirdamas lietuvių kalboj dažnai painiojamą pilį, piliakalnį ir pilkapį. Ši klaida atsirado, nes daugumas piliakalnių Lietuvos "auksiniame amžiuje", kai kaimai išsiplėtė už jų ribų į kalnų pašlaites ir priešai kėsinosi pagrobti jų augančius turtus, buvo paversti į mažas, lengvai apginamas tvirtoves (hill forts, Gimbutienė 1963) ir į slėptuves, kur gyventojai galėjo subėgti karo metu ir sunešti savo derlių. Iš šitų dviejų formų greitai išsivystė kartu su didėjančia kunigaikščių galia ir mūrinės viduramžio pilys, dažnai statytos ant buvusių piliakalnių.

Vilniaus užuomazga

"Vilniaus miesto istorija" šitaip iliustruoja gyvenvietės progresą. Pirmieji gyventojai — medžiotojai ir žvejai, apsigyvenę prie Neries jau paleolito pabaigoje. Jų mažos gyvenvietės sunaikintos vėlesnio kaimo ir miesto. O jau 2000-1000 pr. K. čia gyveno baltai-lietuviai, besiverčią gyvulininkyste ir žemdirbyste. Jie įrengė piliakalnį 1000 m. pr. K. gale, panaudodami Neries-Vilnios santakoje esančią kalvą (dabartinį Gedimino kalną). Piliakalnis buvo sustiprintas pylimų sienomis ir keletas sodybų įsikūrė viršuje. (Tautavičius, Vilniaus miesto istorija, 1968). Nuo I-mo šimtmečio po Kr. (500 A.D.) sodybos išsiplėtė į kalno pašlaitę ir 13 š. užėmė visą Neries slėnį. Piliakalnio viršūnėje pastatyta 11-tame š. pirmoji medinė pilis, apsupta molinio pylimo, sutvirtinto akmenimis. Tuo metu buvo supilti keli dideli pilkapiai arti Vilniaus, ypač du dideli Naujosios Vilnios teritorijoje. Juose turtingi kariai palaidoti su žirgais, kalavijais su sidabru puoštomis rankenomis ir žalvariniais papuošalais (Tautavičius).

Laikui bėgant, 13-me š., žemutinė gyvenvietė (dabartinė Katedros aikštė) buvo apsupta mūrine siena ir tapo Žemutine pilimi. Ant kalno 14 š. pirmoje pusėje buvo pastatyta garsi mūrinė pilis.

Legenda ir tikrovė

Įdomu pastebėti, kad ta pilis turbūt ne Gedimino, o Vytauto statyta, nors jos tiksli data gana neaiški. Taip pat graži legenda apie Gedimino Vilniaus įkūrimą negali būti teisinga, nes Gedimino laikais Vilnius jau buvo didelis medinis miestas (A. Tautavičius, 1968), stovėjęs ant svarbaus prekybinio kelio prie Neries brastos. Tačiau pilies romantika lieka ir pilių mūrai visur Lietuvoj simbolizuoja gilią praeitį, nors jie yra tik jos vėlyviausia manifestacija. Su pilim ateina istorijos epocha ir nebereikia remtis vien archeologiniais šaltiniais. Tačiau be archeologijos kasinėjimų niekuomet nebūtų įmanomos restauracijos tokių įžymių pilių, kaip Trakų, Vilniaus, Kauno ir pan. Šios pilys rodo, kai kasinėjimai atidengia ju pilną plotą ir architektūrinę formą, kad lietuvių kultūra savo žydėjimo epochoje nebuvo atsilikusi nuo visos Europos meniniu ar materialiniu atžvilgiu. Taip pat ir visi archeologiniai radiniai kalba apie mažą tautą, bet menišką, narsią, išradingą ir kultūringą.

Rasa Mažeikaitė

Ukrainietis kalbėjo lietuviams

Kovo 10 d. Toronto Lietuvių Namuose studentų ateitininkų ir skaučių akedimikių pakviestas Ed. Negridge, ukrainiečių kilmės miesto tarybos narys ir Toronto Parks Commissioner, skaitė paskaitą apie daugiakultūriškumą. Su paskaitininku supažindino Algis Juzukonis, apibūdindamas jo veiklą daugiakultūrės veiklos srityje, ypač jo ryšius su lietuviais ir "Park Lithuania" vardo įtvirtinimu.

E. Negridge kalbėjo apie tai, ką reiškia daugiakultūriškumas Kanados visuomenėje ir kaip jisai paveikia mus. Paminėjo savo veiklą "Heritage Ontario" kongreso daugiakultūrių reikalų komisijoj. Paskui plačiau pakalbėjo apie Toronto miesto valdžios darbus, nuomones bei trūkumus šioje srityje ir kodėl taip yra. Buvo panagrinėtos "Canadian Broadcasting Corporation" pažiūros ir taisyklės, liečiančios transliavimą programų kitomis kalbomis, išskyrus prancūzų ir anglų, ir mūsų teises Kanados konstitucijoje. Buvo gvildenta Lietuvių Namų bei kitų centrų reikšmė kultūros išlaikymui. Paskaitininkas pabrėžė, kad reikia stengtis daugiau europiečių kilmės žmonių išrinkti į valdžią, nes tada būtų lengviau iškelti mūsų vaidmenį Kanados visuomenėje. Į klausimą, ką gero ar konkretaus gali atnešti lietuviam "Park Lithuania", atvirai atsakė, kad nieko. Parkas yra savotiškos rūšies paminklas. Žmonės galės tik pasidžiaugti, kad lietuvių vardas yra įamžintas Toronto istorijoje. Negridge dar paminėjo, kad mes visi galime ką nors pozityvaus atlikti savo tautai ir Kanados visuomenei, tik reikia optimizmo ir pasiryžimo, o darbų užteks.

Paskaita buvo įdomi, gyva ir naudinga. Gaila, kad dalyvavo tik apie 30 žmonių. Po to sekė vaišės. Čia dalyviai turėjo dar progos pasikalbėti su E. Negridge ir savo tarpe padiskutuoti jo iškeltas mintis. JŪRA

Lietuvių Diena Toronto universitete

Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubas įvedė tradiciją rengti Lietuvių Dieną universitete. Šiais metais Lietuvių Diena įvyko kovo 1 d. Brennan Hall, St. Michael's College Campus.

Lietuvių Dienos universitete tikslas — išgarsinti lietuvių ir Lietuvos vardą akademiniame pasaulyje. Todėl Lietuvių Studentų Klubo valdyba įrašo į programą lietuvių meną, šokius, dainą.

Surengtoje meno parodoje buvo išstatyti šių dailininkų darbai: Astrausko, Kasiulio, Petrikonio, Remeikio, Rimšos, Tamošaičio, Ulozaitės, Urbono, Valiaus, Vekterytės ir Vilimo. Liaudies menui atstovavo audiniai, medžio drožiniai, gintaro išdirbiniai. Taip pat buvo įrengtas spaudos skyrius, kuriame buvo parodyta tremtyje išeinanti periodinė spauda ir knygos.

Programoje dalyvavo "Atžalyno" ir "Gintaro" šokėjai, Stepo Kairio muzikinis vienetas, o dienos metu studentai padainavo keletą liaudies dainų. Po programų vakare įvyko pasilinksminimas — šokiai. Svečiai buvo vaišinami lietuviškais pyragais ir kavute.

Ir šiais metais Lietuvių Dieną reikia laikyti pavykusia, nes atsilankė daug studentų, profesorių, dvasiškių. Jiems teiraujantis apie Lietuvą, lietuvių meną, šokius aiškino lietuviai studentai.

ANGELĖ ABROMAITYTĖ

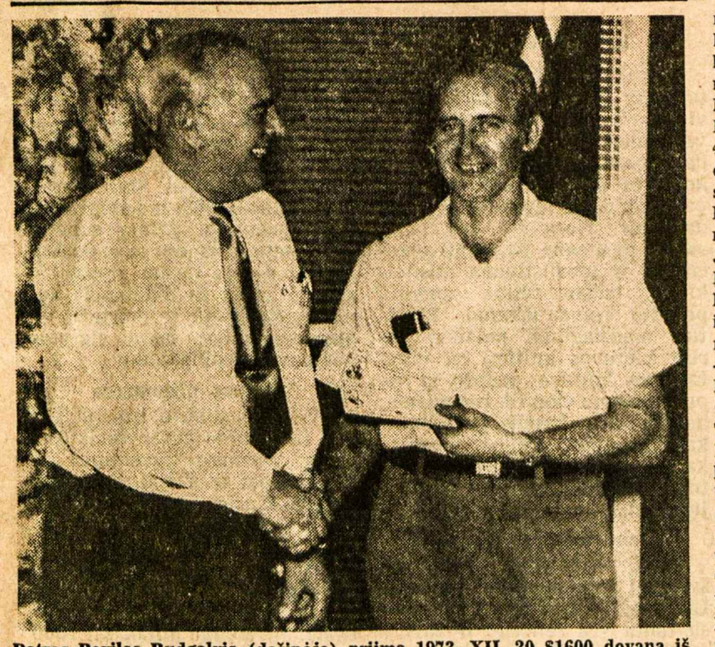

Petras Povilas Rudgalvis (dešinėje) priima 1973. XII. 20 $1600 dovaną iš Douglas Murdock "Chevrolet Forge" superintendento už išradimus

TIEK SURINKTA KANADOJE

Š. Amerikos lietuvių sportinės išvykos 1973 m. į V. Europą apyskaita

Pajamos

1. Pagal aukų lapus ir loterijos knygutes	$1.729.25
2. Iš TLSK Vytis parengimo	271.55
Iš viso	$2.000.80

Išlaidos

1. Paštas, telefonas, skelbimai	$ 136.31
2. Pasiųsta ŠALFASS centro valdybai	1.864.49
Iš viso	$2.000.80

Gauta iš KLB apylinkių

Delhi	$ 50.00
Edmonton	10.00
London	71.00
Ottawa	10.00
Rodney	9.00
Sault Ste. Marie	50.00
Sudbury	44.00
St. Catharines	115.00
Toronto	100.00
Welland	22.00
Windsor	24.00
Winnipeg	33.00

Aukojo Toronte

Abromaitienė B.	5.00
Ališauskas V.	2.00
Augaitis P.	2.00
Ažubalis P., kun.	5.00
Bacevičienė G.	2.00
Bacevičius A.	2.00
Balaišis L.	2.00
Balnis A.	1.00
Baltramaitis K.	5.00
Baltrušaitis A.	2.00
Baranauskas B.	5.00
Barkauskas A., dr.	20.00
Barysas J.	2.00
Bastys P.	5.00
Baziliauskas L.	5.00
Berneckas P.	12.00
Birieta V.	10.00
Brakas V.	1.00
Bubulis S.	5.00
Bumbulis A.	2.00
Budreckas K.	1.00
Butkys V.	5.00
Chvedukas H.	10.00
Chvedukas A.	5.00
Čuplinskas E.	5.00
Čuplinskienė	0.50
Danaitis J. (Time Press)	20.00
Dargis S.	10.00
Daržinskas P.	2.00
Darvaitis J.	2.00
Daugvainienė Z.	0.25
Daulenskis K.	2.00
Delkus O.	20.00
Dementavičius	5.00
Dilkus A.	1.00
Didas A.	5.00
Domeika A.	5.00
Dūda A.	10.00
Gaidonis J.	3.00
Garbenis A.	10.00
Gaputis K.	5.00
Gataveckas J.	2.00
Girdauskas Z.	2.00
Girdauskas V.	10.00
Grigaliūnas S.	5.00
Grigonis A.	5.00
Grigas A.	1.00
Grigaitis K.	15.00
Grizickas A.	5.00
Gulbinskas P.	10.00
Gustainis J.	25.00
Jackus B.	20.00
Jankauskas S.	5.00
Jakimavičius O. A.	1.00
Jasinevičius J.	1.00
Javas C.	1.00
Jokūbaitis A.	2.00
Juodišius V.	2.00
Juozaitis P.	3.00
Kairys A.	10.00
Kaknevičius K.	10.00
Kalendra A.	1.00
Kalytis S.	2.00
Kalinauskas L.	5.00
Kauneckas A.	1.00
Karnulavičius V.	10.00
Karka J.	2.00
Kevelaitis P.	5.00
Kirkilis L.	20.00
Kymantas O.	2.00
Kymantas R.	5.00
Klupšas A.	2.00
Krasauskas I.	10.00
Kražauskas S.	10.00
Kubilius V.	3.00
Kulys A.	1.00
Kuzmas S.	50.00
Kuzmarskis A.	5.00
Kvedaras P.	2.00
Lapas H.	20.00
Liuima V.	5.00
Lukas V.	5.00
Lukienė A. dr.	5.00
Mačionis J.	6.00
Mackevičius S.	1.00
Marcinkevičius V.	5.00
Margis J.	10.00
Matukas L. V. dr.	10.00
Matuliauskas J.	2.00
Matulevičius B.	1.00
Melnykas V.	5.00
Mikšys B.	10.00
Nausėdas A.	15.00
Normantas V.	10.00
Noreika F.	2.00
Pakalniškis S.	25.00
Pakalniškis K.	10.00
Paškauskas R.	2.00
"Parama" kredito koop.	100.00
Petronis M.	5.00
Petrušaitis E.	5.00
Povilaitis A.	5.00
Prisikėlimo kredito koop.	50.00
Preikšaitis J.	2.00
Pukas A.	5.00
Pundzius A.	2.00
Punkris E.	1.00
Pusvaškis S.	2.00
Račys M.	5.00
Ramanauskas V.	2.00
Rasa J.	5.00
Raudys A.	5.00
Revas J.	1.00
Rickus J.	1.00
Rimkevičius J.	2.00
Rusinas K.	1.00
Sabaliauskas V.	1.00
Sakalas B.	10.00
Šapočkinas K.	5.00
Šarūnas J.	5.00
Saulėnas B.	20.00
Saulis A.	1.00
Ščepavičius	1.00
Sekonis A.	2.00
Šerniauskas	1.00
Šeškus L.	1.00
Šileikis E.	1.00
Simanavičienė H.	5.00
Šimkus V.	2.00
Skrebūnas A.	10.00
Skrebūnas A.	8.00
Šlekys E.	10.00
Smilgis E.	1.00
Sriubiškis B.	2.50
Sirutis A.	5.00
Stanaitis V.	20.00
Stanevičius V.	1.00
Stalioraitis J.	5.00
Staniulis T.	5.00
Statulevičienė E.	10.00
Statulevičius A.	5.00
Stravinskas J.	1.00
Stosiūnas L.	5.00
Strazdas J.	20.00
Štreitas J.	5.00
Stripinis P.	3.00
Stukas D.	2.00
Štuikys V.	10.00
Šuliokas J.	1.00
Supronas A.	2.00
Štuopis P.	5.00
Štuopis A.	5.00
Tara A.	5.00
Taseckas V.	5.00
Treigys S.	5.00
Tumosa J.	5.00
Uleckas J. dr.	25.00
Urbaitis J. dr.	10.00
Urbonas J.	2.00
Vaidotas V.	1.00
Vaišvila M.	2.00
Vaitkus J.	1.00
Valadka A. dr.	5.00
Valantiejus V.	1.00
Valančius A.	1.00
Varkevičius J.	1.00
Vilimas S.	5.00
Zabulionis J.	2.00
Žemaitienė V.	2.00
Žičkus A.	5.00
Žilenis A.	2.00
Žutautas B.	2.00
Žukevičius V.	2.00
Žulys P.	10.00
x	1.00
x	1.00
x	1.00
x	1.00
Loterija Toronte	46.00

Galimas dalykas, šio sąrašo pavardėse yra klaidų, nes iš gautų sąrašų nebuvo įmanoma kaikurių pavardžių iššifruoti. Už tai atsiprašome ir visiems aukotojams reiškiame nuoširdžią padėką.

P. Berneckas,
Išvykos Organizacinio Komiteto Kanadoje pirmininkas,
M. Chvedukas, ižd.

KLB švietimo komisijos kasmet rengiama lituanistinių mokyklų mokytojų konferencija šiemet įvyko kovo 13 d. Hamiltone. Atvykusiųjų registracijos lape buvo mokytojų iš Montrealio, Toronto, Hamiltono, Londono, St. Catharines, Delhi — 43. Kitas lapas su keliolika pavardžių — suvažiavimu besidomintys svečiai. Suvažiavimą pradėjo pats KLB švietimo komisijos pirm. L. Tamošauskas, pakviesdamas mons. dr. J. Tadarauską sukalbėti invokaciją. Į darbo prezidiumą pakviečiami du lit. mokyklų vedėjai: M. Jonynienė iš Montrealio ir J. Andrulis iš Toronto, o sekretorėmis hamiltonietės — Ald. Matulienė ir K. Gedrimaitė. Kunigų Vienybės vardu suvažiavimą sveikino mons. dr. J. Tadarauskas, L. Tamošauskas perdavė sveikinimus KLB krašto v-bos pirm. inž. E. Čuplinsko, o suvažiavimą sutikusios globoti vietos Bendruomenės v-bos vardu pasveikino pirm. L. Skripkutė.

Atidarymo žodyje vyriausia mūsų krašto lietuviškojo švietimo galva L. Tamošauskas nusiskundė, kad mūsų lituanistinei mokyklai problemų niekad netrūko. Tos problemos dabar nebesančios tik pedagoginės.

Anketos duomenys

Pirmoji dienos paskaitininkė buvo Kristina Paréštytė, jau kelinti metai dirbanti Hamiltono Vysk. M. Valančiaus lituanistinėje mokykloje. Jos tema buvo "Lituanistinė mokykla mokytojų ir mokinių akimis". Savo paskaitai žinias ir duomenis ji surinko išsiuntinėdama vienos lituanistinės mokyklos mokytojams ir mokiniams klausimų anketas, prašydama jas užpildžius be parašo grąžinti. Mokytojai esą visi atsakė į anketą, mokiniai — netaip jau stropiai, bet gauti duomenys įdomūs. Štai keletas jų.

Tikslas mūsų lituanistinės mokyklos pirmoj vietoj tebėra įskiepyti tautinę dvasią ir išmokyti lietuvių kalbos. Mokykla tą pasiekia tik iš dalies. Ateina laikas lietuvių kalbą mūsų mokykloje pradėti dėstyti kaip svetimą. Per paskutinius 10 metų vaikų lietuvių kalbos mokėjimas yra labai sumažėjęs. Du trečdaliai mokytojų skundžiasi drausmės problema klasėje. Tėvai mokyklai didelės reikšmės neteikia. Organizacijos palengvina mokyklos darbą. Būdingi mokinių pasisakymai. J i e m s irgi atrodo, kad lietuvių kalba yra pati svarbiausia pamoka, po to — istorija, bet jie tos istorijos daugiausia ir nemėgsta, o domisi geografija. Jie nenori ir beskyrės sistemos, nelabai domisi lietuviškomis knygomis (daug nesupranta žodžių), norėtų turėti mokykloje tautinių šokių, dainų ir dramos pamokas.

Tautinė dvasia ir kalba mokykloje

Kanados lietuviškojo švietimo darbuotojai savo suvažiavime išgirdo daug naujų dalykų ir pasidalino rūpesčiais bei laimėjimais

KAZYS MILERIS

Labai mažai kas planuoja toliau lankyti lituanistinius kursus. Dauguma prisipažino, kad namuose vartojama maišyta lietuvių-anglų kalba. Mokyklų skelbiamuose konkursuose premijuoti ne geriausius darbus, bet įdėtas didžiausias pastangas (vieni ir tie patys vaikai visą laiką gauna pirmąsias premijas.)

Kalbos mokymas

V. Priščepionka neaiškino, kaip lituanistinėje mokykloje mokyti vaikus lietuviškai, kuriems ta kalba būtų kaip ir svetima, bet kalbėjo apie tai, kaip jis moko Otavos gimnazijoje vyresniųjų klasių mokinius vokiečių kalbos. Kaip gimnazijoje, taip ir lituanistinėje mokykloje galima daug ką daryti taip pat, bet kaiką ir ne. Tuos skirtingumus kėlė ir paskaitininkas. Svarbiausia, pasak jo, turi būti motyvacija. Lietuviai tėvai gal ir labai nori, kad jų vaikas išmoktų lietuviškai, o kaip vaikas? Svetimai kalbai mokyti metodikų yra daug, jų galima pasirinkti ar iš jų pasidaryti vieną savo. Lietuvių kalba su savo linksnių ir žodžių galūnių kaitaliojimais yra labai sunki išmokti. Kalbai mokyti reikia daug akustinių aparatų, kurie yra gana brangūs. Jaunas amžius — geriausias laikas kalbai mokytis. Jaunas, patekęs į svetimą kraštą, kalbos gali išmokti per pusmetį. Svetimos kalbos galima mokyti aiškinant savo kalba arba visiškai jos nevartojant. Pradėti su kalba ir tik vėliau įjungti rašybą. Mūsų mokyklose, neturinčiose tam reikalingų priemonių ir kvalifikuoto personalo, lietuvių kalbos išmokymas jos visiškai nemokančio negali būti lengvas.

Po paskaitos kilo daug klausimų. Prelegentas leidosi klausinėjamas, nes kaip jis pats pasakė, diskutuojant ir turint tiesioginę komunikaciją su žinių perdavėju, galima daugiausia sužinoti ir išmokti.

Po pietų pertraukos otaviškis V. Priščepionka dar turėjo pranešimą apie Kanados mokyklų vadovybes ir galimybes gauti valdžios pinigų. O pinigų galima gauti iš federacinės ir provincinės valdžios, bet tik reikia žinoti, kur, kam ir kaip jų prašyti. Valdžia, sako, laiko etninių grupių vadovėlių leidimo fonde atidėjus $150.000, bet neatsiranda lietuvių, kurie imtųsi vadovėlio rašymo. Tiesiogiai mūsų lituanistinės mokyklos iš valdžios pinigų gauti negali. Sudburio mokykla yra gavus federacinės valdžios pinigų tik todėl, kad prie mokyklos turi tautinių šokių grupę. Otava savo lituanistinės mokyklos mokytojams algas gauna iš provincinės valdžios per "Adult Education" įstaigą. Reiktų rimtai pagalvoti apie lietuvių kalbos kreditų-užskaitų išreikalavimą. Tai galima siekti, sudarant klasę bent iš 15 mokinių, kurie gimnazijoj, kaip vieną iš svetimų kalbų, pasiimtų lietuvių kalbą. Otavoje ukrainiečiai tokią klasę turi.

Drausmės problemos

Popietinėje suvažiavimo programos dalyje kalbėjo Toronto švietimo vadyboje dirbanti dr. B. Petrulytė-Jonienė. Jos tema: "Efektyvus elgesys su vaikais ir idėjos apie drausmę". Paskaita buvo suskirstyta į 3 dalis: mintys apie drausmę, drausmė klasėje ir efektyvus elgesys su vaikais bei kitais. Ji pradėjo savo pokalbį, primindama paradoksą: juo mažiau vartosi jėgos, juo įtaka bus didesnė. Disciplina yra ilgas procesas. Ji yra įvairi: anarchinė, autokratinė, demokratinė. Paminėjusi keletą naujosios psichologijos bruožų, paskaitininkė priėjo prie praktiškojo disciplinos išlaikymo klasėje. Esą mokytojas turi būti ne tik dėstytojas, dalyko žinovas, bet ir psichologas. Nepaslaptis, kad šiandien daugelis mokytojų didelę dalį savo mokymo laiko skiria disciplinai. Tai tvirtino ir pirmosios paskaitininkės surinkti duomenys. Efektyviam elgesiui patarimų ir taisyklių labai daug: mokinys turi žinoti, ko iš jo tikiesi; negalima už tą patį dalyką vieną kartą bausti, o kitą kartą ne; reikalavimai turi būti realūs, nubaudimas — logiškas. Disciplina reikalinga, kad galėtume gyventi grupėje. Žmogus savy turi daug negatyvių jausmų, ir mes juos galime pažadinti savo elgesiu. Nevartoti "tu . . . negerai", o "aš . . . gerai" būdo. Labai sunkiai sprendžiamas vertybių konfliktas. Apie tai paskaitininkė kalbėjo iliustruodama rutuliais: labai didelis, mažas, mažiukas. Tas didelis gali būti tėvai, pati problema arba vaikas, kur reikalingas to pajautimas, supratimas ir prisitaikymas. Tūlam klausytojui čia galėjo kilti ir tokia mintis: mūsų tėveliai ir protėviai gerai žinojo tik vieną rutulį, į kurį, reikalui esant, dirželiu įkrėtus, išsispręsdavo dažniausiai visi konfliktai. Paskaitininkė baigė savo žodį, tvirtindama, kad išvengti problemų su kitais neįmanoma.

Daugiaskyrė klasė

Apie daugiaskyrę klasę kalbėjo P. Ancevičienė savo paskaitoj "Darbas mažoje mokykloje". Daugeliui tokiose daugiaskyrėse klasėse Lietuvoje yra tekę dirbti. Jauniesiems mokytojams čia buvo naujas dalykas. P. Ancevičienė turi būti labai įdomi ir kūrybinga dėstytoja, nes mūsų mokytojai susidomėję jos paskaitos klausėsi ir pateikė daug klausimų. Paskaitininkė yra sena pedagogė, dirbusi mokytojos darbą dar okupuotame Vilniaus krašte ir šiemet švenčianti jau 50 metų savo pedagoginio darbo sukaktį. Ta proga per vaišes jai buvo sugiedota "Ilgiausių metų".

Po paskutinės paskaitos buvo trumpi pranešimai apie mokyklų veiklą ir diskusijos. Visuose pranešimuose buvo pabrėžiamas mokinių skaičiaus sumažėjimas. Toronto ir Hamiltono lituanistinės mokyklos šiemet švenčia 25 metų savo darbo sukaktis.

(Nukelta į 9-tą psl.)

LIETUVIS SU $1,600 IDĖJA

Petras Povilas Rudgalvis lankė pradžios mokyklą Klaipėdoje, pranciškonų Šv. Antano vardo progimnaziją Kretingoje. Pastarąją greit turėjo palikti, kilus antrajam pasauliniam karui. Atsidūręs Vokietijoj, mokėsi lietuvių technikos mokykloj Liubecko stovykloje. Nusikėlęs į Angliją, atliko praktiką mašinų gaminimo fabrike. Emigravęs į Kanadą, Hamiltono amatų mokykloj vėl studijavo. Gi pasaulis platus, tad iš Kanados persikėlė į Australiją, bet jam laisvalaikis su arklių lenktynėmis ir kengūrų medžioklėm nepatiko. Po kelerių metų jis sugrįžo į Kanadą, galiausiai persikėlė į JAV ir įsikūrė Buffalo mieste, N. Y. valstijoj. Čia dar baigė elektronikos kursus, o pagrindinis jo užsiėmimas yra mechanika Chevrolet Forge fabrike. Bet charakteringa jo savybė yra išradingumas. Už idėjas, pateiktas fabrikui išradimų, patobulinimų forma, kuriuos vėliau daugelis fabrikų naudoja, Petras Rudgalvis kasmet prie savo reguliarios algos dar uždirba apie 700—1000 dol. priedo. Praėjusių metų pabaigoje už patobulinimą tekinimo mašinos jis gavo iš karto $1,600. Petras yra vietos lietuvių bendruomenės valdybos narys, sekmadieniais vežioja savo vaikus — Deborą ir Andrių į tautinių šokių repeticijas už 40 mylių nuo gyvenvietės, t.y. į St. Catharines Kanadoj, ir yra mielas visų kaimynų statybų patarėjas bei pagalbininkas. **A. M.**

SPECIALIAI Į LIETUVĄ
PILNAI APMOKĖTA
Garantuotas nemokamas pristatymas

10 šiltų su auksiniais siūlais skarelių
5 vilnonės su auksiniais siūlais 32"x32" skarelės ir
5 sintetinės medžiagos su auksiniais siūlais 32"x32" skarelės
Kaina $77.00
Oro paštu $91.00

5 be kutų 32"x32" vilnonės skarelės ir
1 itališko pliušo dviguba (190 x230) lovatiesė gražios spalvos ir raštai
Kaina $123.00

Kailio imitacija
Geriausios rūšys, didžiausias pasirinkimas.
Kaina $115.00

COMBINATION SPECIAL
nepaprastai vertingas
3 jardai 100% vilnonės medžiagos žieminiam vyriškui apsiaustui
3 jardai 100% vilnonės medžiagos žieminiam moteriškam apsiaustui
3,5 jardo 100% vilnonės medžiagos vyriškai eilutei
3 jardai 100% vilnonės medžiagos žieminei suknelei
2 paklodės, dvigubos
2 pagalvėms užvalkalai
6 turkiški rankšluosčiai
Kaina $203.00

SPECIAL 1
10 sv. kiaulės taukų
10 svarų kviet. miltų
10 svarų ryžių
10 svarų cukraus **$91.00**

Daug kitų specialių siuntinių
PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ

Užsakykite dabar tik per Intertrade Express Corp.
125 East 23rd. Street
Fifth Floor
New York, N.Y. 10010, USA.
Telefonas 982-1530

LABAI SVARBU
Vartoti drabužiai lankytojams iš Sov. Sąjungos
PRAŠYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ.
MES TURIME 25 METŲ PATYRIMĄ IR DAUG TŪKSTANČIŲ PATENKINTŲ KLIENTŲ.

Labai tikslūs nurodymai visiems, kaip netekti automobilio vairuotojo leidimo

Tai labai paprasta. Reikia tiktai surinkti penkiolika baudos taškų, ir neteksite leidimo trisdešimčiai dienų. Padarykite tai dar kartą, ir neteksite leidimo šešiem mėnesiam.

Šioje provincijoje tikrai apsimoka vairuotojui turėti didelį, riebų nulį. Ontario baudos taškų sistemos tikslas – pašalinti nuo vieškelių tuos asmenis, kurie blogai vairuoja.

Tačiau sistema anaiptol nėra neteisinga. Ji tik pasako vairuotojui, kur jis padarė klaidas ir duoda jam pakankamai laiko joms atitaisyti.

Pavyzdžiui. Kai būsite surinkęs šešis taškus, gausite pranešimą ir paskatinimą pagerinti savo vairavimą.

Kai būsite surinkęs devynis, greičiausiai būsite pakviestas ateiti į pasikalbėjimą ir pakartoti vairavimo egzaminą.

Surinkes penkiolika baudos taškų neteksite leidimo trisdešimčiai dienų ir grįšite atgal iki septynių taškų. Surinkite dar kartą penkiolika, ir nevairuosite šešis mėnesius.

Visdėlto Jūsų byloje tai nebus pažymėta neišdildomai. Po dvejų metų visi baudos taškai yra panaikinami, ir Jūsų kortelė lieka švari.

Taip surenkami baudos taškai

7 taškai	Pabėgimas iš nelaimės vietos. (Vieškelių eismo įstatymas).	
6 taškai	Nerūpestingas vairavimas. Lenktyniavimas.	Virš greičio ribos 30 m. į v. ar daugiau.
5 taškai	Nesustojimas autobuso vairuotojo prie neapsaugotos geležinkelio pervažos.	
4 taškai	Viršijimas greičio ribos 20 iki 29 m. į v. Nesustojimas prie mokyklos autobuso. Važiavimas įkandin perarti.	
3 taškai	Viršijimas greičio ribos 11 iki 19 m. į v. Važiavimas per geležinkelio pervažos barjerą, aplink jį ar po juo. Nedavimas kelio teisės. Nesustojimas prie "stop" ženklo ,šviesų signalo arba geležinkelio pervažos signalo.	Nepaisymai policijos pareigūno nurodymų. Nepranešimas nelaimės policijos pareigūnui. Netinkamas lenkimas. Sąkimša vairuotojo sėdynėje. Priešingas važiavimas vienos krypties gatve arba vieškeliu.
2 taškai	Nenuleidimas priekinių šviesų. Netinkamas autovežimio durų atidarymas. Uždrausti posūkiai. Vilkimas asmenų ant rogių, dviračių, slidžių ir pan.	Nepaisymas kitų ženklų be jau minėtųjų. Nepaisymas pėsčiųjų tako. Nedavimas kelio. Netinkamas posūkis dešinėn. Netinkamas posūkis kairėn. Nedavimas ženklo. Nereikalingai lėtas važiavimas.

Svarbiausia – nelaimėti nė vieno taško, laikyti savo bylą švarią ir visuomet laimingai vairuoti.

Ontario
Ministry of Transportation & Communications
Hon. John R. Rhodes, Minister
A.T.C. McNab, Deputy Minister

"Lietuviškos vestuvės" buvo šaunios

AL. GIMANTAS

Detroite teko matyti Čikagos "Grandies" ansamblio "Lietuviškų vestuvių" spektaklį. Tai tas pats spektaklis, kurį balandžio 27 d. stebės Toronto ir apylinkių tautiečiai. Būsimiems žiūrovams bus įdomu susipažinti su viena kita to muzikinio vaidinimo detale.

"Lietuviškų vestuvių" pagrindinis turinys yra žinomas, nebent skirtinguose pastatymuose atskirų autorių iškeliami kiek skirtingi niuansai. "Grandis" naudojasi M. Glemžaitės "Kupiškėnų vestuvių" (1936 metų) ir kun. Antano Juškos "Svodbinės rėdos" (1870 m.) tekstais. Įvadinis žodis ir ketureilis apie namų ugnį — Stasės Petersonienės. Tai medžiaga, kurią turėjo apdoroti ansamblio vadovė Irena Smieliauskienė.

Žiūrovas mato ir įvertina visą tą darbą ir pastangas, kurias vadovė įdėjo ruošdama jaunų asmenų kolektyvą. Turime neužmiršti, kad ansambliečiai toli gražu nėra vienodų sugebėjimų ar vienodais talentais apdovanoti. Neišvengta eilės "downs" ir "ups", bet visumoje spektaklis yra žavus, vykęs ir spalvingas. Matai, kokiu užsidegimu jaunimas scenoje stengiasi iš savęs išgauti kiek galint daugiau. Jausdamas tas nuoširdžias pastangas, užsikreti entuziazmu ir nejučiomis persikeli lietuviško sodžiaus panoramon, rodos, pats įsijungi vison akcijon, ne žiūrovu, bet lyg ir dalyviu.

Ansamblis jaunas ir gausus. Kaip ir galima laukti, išsiskiria stipresnės jėgos, bet jos jokiu būdu neužgožia silpnesniųjų, leisdamos pasireikšti ir dalyvauti veiksme visiems. Mano manymu, I. Smieliauskienė verta pagarbos bei įvertinimo už tai, kad leidžia beveik vienodai pasireikšti ir geresniem, ir blogesniem. Reikia suprasti padėtį. Visi daug dirba, uoliai lanko repeticijas, stengiasi savųjų sugebėjimų ribose. Nežiūrint to, vienam geriau, kitam blogiau sekasi, bet tai normalus ir pastovus reiškinys. Atrodo, vadovybė stengiasi neužgesinti kiekvieno kūrybinių pastangų, entuziazmo. Todėl sveikintina jos taktika nelaikyti "silpnesniųjų" užscenyje, bet duoti progą ir jiems kartkartėmis pasirodyti net pirmajame plane. Ir visą spektaklį reikia vertinti daugiau kaip kolektyvo, o ne atskirų asmenų pasireiškimą.

Turint tokią gausią grupę, meno vadovei tenka sunki pareiga riboto dydžio scenoje tinkamai išdėstyti ansamblį ir dar palikti pakankamai vietos gausiems šokiams. Stengiantis kiek galint geriau juos atlikti, t.y. daugiausia dėmesio į juos kreipiant, vietomis kiek nukenčia spektaklio visuma. Todėl tikrai nepakenktų stipresnė ir reiklesnė režisūros ranka.

Šis "Lietuviškų vestuvių" spektaklis yra dalis mūsų bendrosios kultūros, tad būtų pravartu, kad su juo susipažintų kiek galint daugiau mūsų jaunosios kartos atstovų. Lietuvių mokyklos, jaunimo organizacijos ir patys tėvai turėtų skatinti savąjį jaunimą būtinai jį pamatyti. Ne tik pamatyti, bet ir išgyventi.

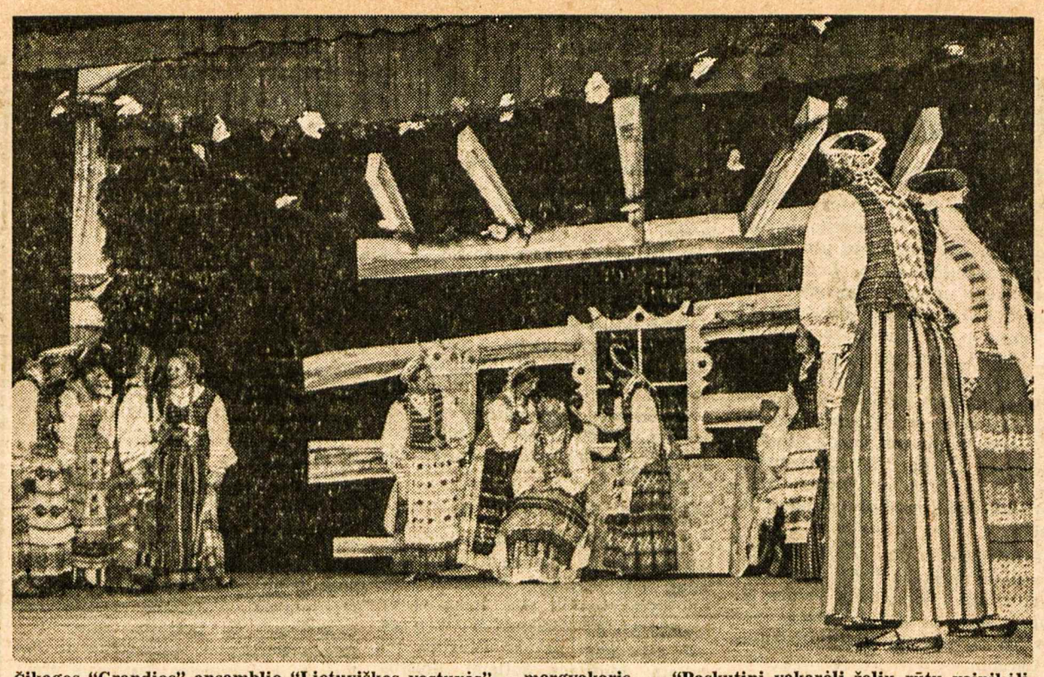

Čikagos "Grandies" ansamblio "Lietuviškos vestuvės"— mergvakaris... "Paskutinį vakarėlį žalių rūtų vainikėlį ant galvelės ant glotnios, ant kaselės geltonos..." Jaunoji — Rima Janulevičiūtė. Šį spektaklį matysime Toronto Anapilio salėje š. m. balandžio 27, šeštadienį. Atvyks gausus būrys jaunimo — apie 50 asmenų

Dokumentinis veikalas kritiškoje šviesoje

"Sovietų Sąjungos — Vokietijos agresija prieš Lietuvą"

(TĘSINYS IŠ PRAĖJUSIO NR.)

M. BRAKAS

Sovietai, savo ruožtu bandydami "pateisinti" Lietuvos aneksiją, sąmoningai operuoja tik pirmosios, t.y. prieškarinės okupacijos aplinkybėmis. Visai skirtingų aplinkybių, kuriomis Lietuvon grąžinta antroji jų okupacija, jie savo propagandoje neliečia, o lietuvių partizanų kovų teisinę ir politinę reikšmę jie stengiasi sumenkinti bei reduktuoti į sovietinę santvarką ardantį "banditizmą"

Sovietų Sąjungos ambasadorius jau 1941. II. 27 savo pasikalbėjime su Jungtinių Valstybių augštu pareigūnu Vašingtone labai aiškiai atskleidė sovietinės argumentacijos linkmę: "Baltijos kraštus absorbuojant į Sovietų Sąjungą, jokios jėgos nebuvo panaudota, kadangi absorbavimas vyko taikingais ir parlamentiniais metodais" (p. 449).

Tie du argumentai — aneksijos "taikingumas" ir jos "parlamentiškumas" — buvo ir tebėra tas pagrindas, kuriuo sovietai bando pasaulį įtikinti, kad lietuvių tauta "sovietinės respublikos" vergiją užsikorusi savo valia. Kas stebi laisvojo pasaulio reakciją, tas turi, deja, pripažinti, kad toks sovietų argumentavimas būna dažnai efektingas.

Atremiant tokius sovietų propagandos argumentus, negalima iš akių išleisti šių dviejų Lietuvos bylai esminių aplinkybių:

1. Sovietai savo propagandoje Lietuvos aneksijai "pateisinti" operuoja tęstinumo principu: 1944 m. karo operacijų eigoje Lietuvon grąžintas jų režimas esąs tik pirmosios, 1939-1940 metų "taikingomis ir parlamentinėmis absorbavimo" aplinkybėmis sudarytos "sovietinės respublikos", nuo nacių jungo vėl "išlaisvintos", tęsinys. Ir pirmoji, ir dabartinė "sovietinė respublika" tokiu būdu atitinkančios lietuvių tautos "laisvą valią". Šitokia, tik į pirmosios sovietų okupacijos atsiradimo sąlygas atremta argumentacija yra sovietams tiek patogi, kiek mums, lietuviams, kebli.

Mums, tiesa, sugriauti sovietų keliamą melagingą "parlamentiškumo" argumentą nesunku. Tam ir recenzuojamame veikale yra pakankamai medžiagos (pvz. dešimties buvusių "liaudies seimo" narių deklaracija, dok. 181). Bet mūsų pozicija pasunkėja, kai tenka atremti sovietų ypatingai vertinamą "taikingo absorbavimo" argumentą, nes juk, iš tiesų, sovietai 1939-1940 m. Lietuvon įsiveržė be šūvio ir kraujo lašo. Šiuo atžvilgiu mums belieka aimanuoti, kad buvome pasigailėjimo verta sovietų apgaulės ir smurto auka.

* * *

Kas lietuvių argumentaciją Lietuvos aneksijos neteisėtumui įrodyti grindžia vien tik tokiomis aplinkybėmis, kuriomis sovietai Lietuvą pasisavino bendradarbiaudami su vokiečiais, tas neišvengiamai nuslenka į sovietams patogią argumentavimo plotmę. Nutylėdamas arba nepakankamai stipriai vaizduodamas 1944 m. prasidėjusį ir dabar dar tebesitęsiantį Lietuvos tragedijos trečiąjį veiksmą, jis kartu prileidžia, kad sovietų taip mėgstamas tęstinumo principas teisingas, kad dabartinis aneksinis režimas tikrai tik 1939-1940 "taikingai" primestojo tęsinys ir "pasekmė".

Padėtis panaši į teismo praktikoje neįsivaizduojamą procedūrą, kurioje prokuroras du kartu į tą patį svetimą namą įsibrovusį vagį-recidyvistą kaltintų tiktai už pirmąją vagystę vien dėlto, kad jis pripažįsta kaltinamojo jam prikištą "pasiteisinimą", jog antroji vagystė buvusi tokią didelę reikšmę, lyg Lietuva būtų išvengusi dabartinės savo nelaimės, jeigu ano Stalino-Hitlerio pakto nebūtų buvę.

Kokia gi iš tikrųjų buvo to pakto esmė ir reikšmė?

Tiesa, jis gal ir buvo, kaip tvirtina redaktorius (p.111), "šio šimtmečio, jei ne istorijos, didžiausia diplomatinė bomba", savo staigumu ir netikėtumu tikrai sukrėtusi ano meto pasaulį. Bet ar anas Stalino ir Hitlerio bendradarbiavimo faktas jau taip neginčijamai, kaip redaktorius mano, paveikė "Europos politinės struktūros pagrindą, kaip Vestfalijos taika, Vienos kongresas ir Versalio sutartis" (p. 2)? (Tokiu drąsiu sugretinimu redaktorius išleidžia iš akių esminius anų įvykių skirtingumas: juk ana "diplomatinė bomba" sprogo **prieš** sovietų-vokiečių karą, gi Vestfalijoje, Vienoje ir Versalyje buvo padėtas pagrindas taikingam Europos valstybių sugyvenimui **po** ilgų, Europą išvarginusių karų).

Ar anas paktas su savo slaptais protokolais nebuvo veikiau tik dviejų mirtinų priešų trapus, taktinis manevras, apgaulingas dviejų diktatorių pokeris, už kurio slėpėsi diametraliai priešingi motyvai ir tikslai, būtent, vienas kitą sunaikinti, vienam ir antram besiekiant užkariauti ir valdyti visą pasaulį? Anksčiau ar vėliau vienas ir antras tų "koloborantų" turėjo numesti kaukę ir, už diplomatinio žaidimo pasislėpusių jėgų verčiamas, "nepuolimo" susitarimus paversti makulatūra. Tai ir padarė Hitleris, nepalaukęs nė dviejų metų, greičiau nei jo "draugas" apskaičiavęs pakto sulaužymo pliusus.

Pati pakto esmė neleidžia tokio trapaus ir laikinio diplomatinio ėjimo iškelti į "paties svarbiausio moderniosios istorijos įvykio" padanges, kaip tai daroma veikalo aplanke. Tikrovę tiksliau supranta veikale cituojamas kitas autorius, kuris rašo, kad "nacių-sovietų 1939-1941 metų koloboracija" buvusi tik "viena svarbiausiųjų naujosios istorijos raidų" (p. 2). Po jos juk iš tikrųjų sekė kitos Lietuvos ir Europos likimą tolygiai ir net daug labiau lėmusios "diplomatinės bombos" ir net tikros bombos. Pvz. Hitlerio 1940. XII. 18 išleistas įsakymas (nepuolimo paktui tebegaliojant) ruoštis karui su Sovietų Sąjunga; pats to įsakymo vykdymas 1941. VI. 22, Stalingradas, Pearl Harbor, Hiroshima, Jalta, Potsdamas, neminint eilės kitų pokarinių įvykių, kurie galiausiai privedė prie Sovietų Sąjungos įtakos sferų išplėtimo per visą Rytų ir Vidurio Europą, kuris Vakarams sudaro "skausmingą problemą" (p. 4).

Žiūrint praeitin iš šios vėlesnės įvykių raidos perspektyvos, anas redaktoriaus vizijos į veikalo dokumentacijos centrą iškeltas Stalino-Hitlerio nepuolimo paktas su savo protokolais nublunka ir tampa viena trumpa, pereinama Lietuvos tragedijos faze. Lietuvių tautos, kaip ir visų kitų Rytų Europos tautų dabartinės nelaimės tikros priežastys nėra vien tik prieškarinės. Jas sudaro eilė kitų pačią II pasaulinio karo eigą ir pokarinę Europos politinę struktūrą veikusių ir tebeveikiančių faktorių. Tie faktoriai buvo daug gilesnės ir platesnės apimties, negu anas popieriaus paviršiun iškilęs ir greitai makulatūra pavirtęs žaidimas, kurį vedė karui prieš vienas kita besiruošiančių priešų diplomatija.

Vertinant tokius tarptautinio banditizmo diplomatijos dokumentus, būtina turėti galvoje ir tokios "diplomatijos" filosofiją.

(Bus daugiau)

Yra nusikaltimas, nėra nusikaltėlio

Dokumentinė vokiečių knyga apie Simo Kudirkos išdavimą

ALGIRDAS GUSTAITIS

Simo Kudirkos išdavimas 1970 m. lapkričio 23 d. tebėra gyvas pasaulyje. Jį pasmerkė bešališki žmonės. Tūkstančiai amerikiečių laikraščių, žurnalų apie tai rašė. Oficialieji amerikiečių asmenys purtosi įvykio, kaltę bandydami suversti kitiems.

Vokiečiai į tą įvykį pažiūrėjo aiškiau. Jų spauda, anais įvykio laikais, jį gana neblogai aprašė. Garsioji vokiečių leidykla "Süddeutsche Verlagsgesellschaft" Ulme, V. Vokietijoj, daugiausia leidžianti knygas, 1973 m. pabaigoje išleido iliustruotą knygą apie Simą Kudirką "Dokumentationen und Modelle für Politikunterricht und Geselschaftskunde. Amerikaner verweigern politisches Asyl. Die Auslieferung des Matrosen Simas I. Kudirka and die Sowjets. Menschen- und Grundrechtsverletzungen". Lietuviškai: Dokumentai ir pavyzdžiai politikos bei visuomenės mokslui. Amerikiečiai nedavė politinės globos. Jūrininko Simo I. Kudirkos išdavimas sovietams. Žmoniškumo ir pagrindinių teisių suniekinimas. Knygą parengė Bernhard Spaeth. Išleido Willy Rehm. Didelio formato. Gausiai iliustruota, 42 psl. Leidinio įvadu paimtas straipsnis iš "The New York Times" 1970. XI. 30 "Laisvės kraštas". Jame nusakomas nepateisinamas J. A. V-ių pasielgimas. Įdėta Simo Kudirkos nuotrauka su paaiškinimu, kad Kudirka yra lietuvis patriotas ir kovotojas prieš sovietų jungą ("Kudirka ist litauischer Patriot und Gegner des Sowjetregimes"). Toliau nuotraukos: "Vigilant" kpt. Ralph W. Eustis, kpt. Fletcher Webster Brow, jr., ir admirolo William B. Ellis. Pridėti Bostono ir apylinkių žemėlapiai, su įvykiu susijusių laivų nuotraukos, eilė dokumentų nuotraukų, Simo Kudirkos ranka parašytas laiškelis, prašantis pagalbos ir kt. Įvykių chronologinė eiga pateikta minučių tikslumu. Mėtyti vienos lietuvių demonstracijos plakatų ir juodo karsto nuotrauka. Yra ir Simo Kudirkos teisme Vilniuje laikysenos aprašymas, žymiųjų Vokietijos laikraščių straipsnių fotostatinės nuotraukos, kaikurių JAV laikraščių rašinių kopijinės nuotraukos.

Skyriuje "Suche nach Schuldigen" (ieškomas nusikaltėlis) rašoma, kad nusikaltėliu niekas nenori prisipažinti: nei Valstybės Departamentas, nei eismo ministerija, nei Baltieji Rūmai.

Knyga paremta faktais, stipriai dokumentuota. Rimtas, svarus leidinys. Reikšmingas įnašas Simo Kudirkos vardo bibliotekai. Rekomenduotina įsigyti vokiškai skaitantiems, įteikti mūsų tautos draugams vokiečiams. Knygos kaina DM 4.40 (be persiuntimo). Leidyklos adresas: Süddeutsche Verlagsgesellschaft, 79 Ulm (Donau), Postfach 147, W. Germany.

SLYVOS

Jau pavasaris ateina —
Tai nėra joks dyvas.
Laipioju sau medžiais
Ir genėju slyvas.

Jau pavasaris ateina —
Dirba, kas tik gyvas
Aš gi kopėčias kilnoju
Ir genėju slyvas.

Jau pavasaris ateina —
Tuoj žydės alyvos,
Daug šakų bereikalingų,
Reik genėti slyvas.

Jau pavasaris ateina —
Gal jis bus ankstyvas,
Kiek daug džiaugsmo, kai matai
Nugenėtas slyvas.

Sužydės baltai, kaip sniegas —
Sodų — toks masyvas.
Kokios didelės ir skanios
Tik genėtos slyvas.

PRANĖ NORUŠIENĖ

NAUJA KNYGA VAIKAMS

"Vaikučio džiaugsmai"

- Lengvi, trumpi, vaizdingi skaitymai.
- Spalvotos iliustracijos.
- Autorė – Grasė Petrėnienė.

Spausdino — lietuviai saleziečiai Italijoje.

Kaina — $5.

Gaunama **Toronte** — pas Rimą Slavicką, 40 High Park Ave, Apt. 1802. Tel. 766-5617 (7-9 v. vakaro);
Sudbury — pas P. Petrėną, 379 Cochrane St., Sudbury, Ontario. Telefonas 705-673-6946.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

ALGIRDO LANDSBERGIO dramų vakarą kovo 16 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė Los Angeles Dramos Sambūris, dalyvaujant pačiam autoriui. Su juo vakaro dalyvius supažindino žurnalistas Bronys Raila. Pastarajam A. Landsbergis padarė humoristinį priekaištą už nutylėtą faktą, kad jis esąs didžiausias lietuvių rašytojas, nes savo ūgį matuojąs šešiom pėdom ir keturiais coliais. Juoko ir plojimų bangos susilaukė jo parodytas savo ūgio palyginimas su S. Santvaru ir K. Ostrausku. Programa buvo pradėta "Vėjo gluosniuose" ištraukomis, kurias skaitė pats autorius su D. Mackialiene, M. Prišmantas ir A. Žemaitaitis. Po to ištraukas iš įvairių savo veikalų skaitė pats A. Landsbergis, klausytojus žavėdamas gražia lietuvių kalbos tartimi, puikiais aktoriaus duomenimis. Vienveiksmį vaidinimą "Sudiev, mano karaliau" nuotaikingai skaitė R. Urbonienė ir J. Janušauskas. Baigminį žodį tarė Pranas Visvydas (A. GST.).

ČIKAGOS JAUNIMO CENTRE įvyko Ročesteryje gyvenančio tenoro Leono Baltraus koncertas ir čikagiečio kompoz. Dariaus Lapinsko naujojo kūrinio "Laima arba menininkas ir jo modelis" fragmentų premjera. Sol L. Baltrus, dainuojantis Ročesterio operoje ir filharmonijoje, savo koncertui buvo pasirinkęs Scarlatti, Pergolesi, Donizetti, Čaikovskio, Cilea, Mocarto, Strausso, Verdi, Wagnerio, Indros ir Kutavičiaus kompozicijas. Jam akompanavo kompoz. D. Lapinskas. Pastarojo naujajam kūriniui mintį yra davęs Braque paveikslas "Menininkas ir jo modelis". Į pavadinimą įjungimas Laimos liudija, kad kompoz. D. Lapinsko kūrinys yra skirtas žmonai Laimai. Veikalo fragmentai atskleidė D. Lapinskui būdingą išradingumą fortepijonine muzika, sol. L. Baltraus atliekamom dainom, šviesos ir garso efektais, skaidrėmis, ekrane judančiais šešėliais. Žodiniam "Laimos" tekstui D. Lapinskas panaudojo Kazio Bradūno, Algimanto Mackaus ir Vytauto Mačerio eilėraščius.

ANDRIAUS NORIMO romanas "Miršta tik žmonės", sukurtas savanorių ir partizanų tema, jau išsiųstas "Vilties" spaustuvei Klevelande ir bus išleistas 1975 m. Leidėjas — Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" Los Angeles skyrius, 4422 Oakwood Ave., Los Angeles, Cal. 90004, USA. Linoleumo raižinį knygos viršeliui yra sukūrusi dail. Marija Biržiškaitė-Žymantienė. Iš anksto užsisakantiems prenumeratoriams romanas kainuos $5. Knygos puslapiuose bus paskelbti garbės prenumeratoriai-rėmėjai, paaukoję nemažiau kaip $10, o mecenatais bus laikomi tie asmenys, kurie leidinį parems $100 ar dar didesne suma. Leidėjai kviečia atsiliepti prenumeratorius, rėmėjus ir mecenatus.

LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVO rėmėjų grupė, vadovaujama Ramunės Banaitytės-Hennigs, Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė operų arijų koncertą, kurio programą atliko pianistė Raimonda Apeikytė ir šeši solistai — mezzo-sopranai Janina Čekanauskienė, Ona Deveikienė, lyriniai sopranai Birutė Dabšienė, Liucija Zaikienė, bosas-baritonas Rimantas Dabšys ir tenoras Antanas Pavasaris. Kompoz. Giedros Gudauskienės paruoštos programos pirmoji dalis buvo skirta lietuviškoms operoms: J. Karnavičiaus "Gražinai", V. Klovos "Pilėnams", B. Dvariono "Daliai" ir K. V. Banaičio "Jūratei ir Kastyčiui". Kompoz. G. Gudauskienė koncerto dalyvius supažindino su lietuviškųjų operų raida bei jų dabartiniu aruodu, kuriame jau yra 25 tokios operos. Antrojoje koncerto dalyje skambėjo arijos iš klasikinių operų: G. Bizet "Carmen", G. Puccini "Bohemos", G. Verdi "Traviatos", 'Rigoletto", Ch. Gounod "Fausto", "Romeo ir Žiuljetos", W. A. Mocarto "Donžuano", A. Thomas "Mignon" ir J. Offenbacho "Hofmano pasakų". Muzikologijos archyvo vadovui prof. J. Žilevičiui pagerbti sol. A. Pavasaris atliko jo "Nuliūdimo valandą". Pianistė R. Apeikytė, akompanavusi solistams, programą papildė J. Karnavičiaus "Gražinos" ir G. Bizet "Carmen" dviem uvertiūrom. Programai vadovavo aktorius A. Žemaitaitis. Visas koncerto pelnas skiriamas Lietuvių Muzikologijos Archyvui Čikagoje.

JAV IR KANADOS VIII MOKYTOJŲ ir jaunimo studijų savaitė šiemet bus surengta rugpjūčio 11—18 d. d. Dainavos stovyklavietėje. Studijų savaitės programą paruoš ir jai vadovaus mokytojos: Valentina Černiauskienė, 20901 Duns Scotus Rd., Southfield, Mi. 48075, USA, ir Aldona Kuolienė, 102 Beresford Ave., Toronto 3, Ont., Canada. Vadovės prašo mokytojus savo atostogas pritaikyti prie savaitės.

ATSPAUSDINTA BIOGRAFIJA domininkono Tėvo Bonaventūros Pauliuko, parašyta tėvo Kazimiero Žvirblio, OP. Nedidelio formato leidinyje, turinčiame 128 psl., pateikti pagrindiniai Lietuvos domininkonų istorijos bruožai, jų atsikūrimas nepriklausomoje Lietuvoje, Tėvo Pauliuko veikla Lietuvoje ir JAV-se. Leidinys gaunamas šiuo adresu: Rev. T. Žiūraitis, OP, 630 E. Street, SW, Washington, DC 20024, USA. Kaina nenustatyta, pageidaujama auka.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

ESTŲ NAUJAUSIO FILMO "Saltinis miške" premjeroje Taline dalyvavo Kauno dramos teatro aktorius Antanas Barčas, filme sukūręs pagrindinį vaidmenį. Filmui buvo panaudotas rašytojos Veros Saar romanas "Ukuaru".

"EX LIBRIS BALTICA", Estijos įsteigtą prizą, už gražiausiai Pabaltijyje 1973 m. išleistas knygas laimėjo Lietuva. Vertintojai du I laipsnio diplomus paskyrė S. Nėries eilėraščių knygai "Negesk, žiburėli" ir atvirukų rinkiniui "Nida". Dail. O. Narvydaitės apipavidalintą S. Nėries knygą išleido "Vaga", A. Zavadskio nuotraukų atvirukus —"Mintis". Lietuvos leidyklos II laipsnio diplomų laimėjo 10. Lygų taškų skaičių surinko Lietuva ir Estija, bet prizas buvo paskirtas Lietuvai, nes ji savo leidinių grožiu pirmauja jau antrus metus iš eilės. Po šio laimėjimo metalo plastikos kūrinys "Ex libris Baltica" visam laikui pasilieka Vilniuje. Sekančiais metais bus pradėtos varžybos dėl šio pereinamojo prizo naujos kopijos.

KLAIPĖDOS MUZIKOS FAKULTETO salėje koncertą surengė Lietuvos Mokslų Akademijos liaudies instrumentų kamerinis ansamblis, vadovaujamas Daivos Kubiliūtės-Čičinskienės. Koncerto programoje buvo lietuvių kompozitorių harmonizuotos liaudies dainos ir instrumentinės pjesės. Dainas atliko solistai — Gintautas Česnys, Vilniaus konservatorijos studentė Ramutė Tumuliauskaitė ir Klaipėdos muzikos fakulteto dėstytoja Laima Šalčiūtė.

TARPFAKULTETINĮ ESTRADINĖS DAINOS konkursą "Studentiški balsai-74" suorganizavo Kauno politechnikos instituto kultūros klubas, sutelkęs 22 dalyvius. Konkurso laimėtojais vertintojai pripažino: S. Norvaišaitę, D. Kaminskaitę, R. Aidaitę, A. Paužą, A. Masaitį ir A. Raišį. Prizą už geriausiai atliktą patriotinę dainą laimėjo D. Kaminskaitė, pasirinkusi M. Tamošiūno "Nebaigtą dainą".

MURMANSKO KRAŠTOTYROS MUZĖJUJE atidaryta 400 rodinių lietuvių liaudies meno paroda lankytojus supažindina su gintaro, metalo, medžio darbų ir dailiosios tekstilės tradicijomis. Parodos atidaryme dalyvavo Lietuvos Liaudies Meno Draugijos zoninių skyrių vadovai ir liaudies meistrai. Paroda surengta Murmansko kultūros darbuotojų pageidavimu.

E. MIEŽELAIČIO "LYRINIUS ETIUDUS" slovakų kalba išleido Bratislavos leidykla "Slovensky spisovatel".

KLAIPĖDOS KULTŪROS RŪMŲ lėlių teatras mažiesiems žiūrovams paruošė E. Patriko pasakos "Pagrandukas" premjerą. Spektaklį režisavo R. Grincevičius, talkinamas vaikų sektoriaus vedėjos O. Šaltytės. Lėles sukūrė dail. A. Tuzovas. Lėlių teatrą, veikiantį jau 12 metų, globoja ir remia Klaipėdos dramos teatras.

J. STRAUSSO "ČIGONŲ BARONE" Vilniaus operos scenoje debiutavo konservatorijos III kurso studentas Algirdas Čiplys, lyrinis tenoras, dainavimą studijuojantis pas sol. Vaci Daunorą. Operetėje jis atliko pagrindinį Barinkajaus vaidmenį. Kadangi Vilniaus konservatorija neturi mokomojo teatro, geriausiem studentam sudaromos sąlygos kūrybinę praktiką atlikti Vilniaus operoje.

SONATŲ VAKARĄ Vilniaus filharmonijos salėje surengė smuikininkas Eugenijus Paulauskas ir pianistas Dainius Trinkūnas. Programon jiedu buvo įrašę skirtingų muzikinių epochų sonatas. Klasikai atstovavo G. F. Haendelis, romantizmui — J. Brahmsas, impresionizmui — C. Debussy, dabartinei krypčiai— B. Bartokas ir J. Juzeliūnas.

TREČIAJAI ŠIO SEZONO PREMJERAI Kauno dramos teatras pasirinko amerikiečių dramaturgo Tennessee Williams veikalą "Geismų tramvajus". Spektaklį režisavo teatro vyr. rež. Tamulevičiūtė, apipavidalino dail. Janina Malinauskaitė. Pagrindinį vaidmenį paruošė dvi aktorės — Rūta Staliliūnaitė ir Doloresa Kazragytė.

G. ČIUGUNOVAS, leningradietis dailėtyrininkas, sėkmingai apgintai kandidatinei disertacijai parašė monografiją "M. V. Dobužinskis". Daug medžiagos jis rado Lietuvoje, kur dail. M. V. Dobužinskis ilgą laiką gyveno ir kūrė, ypač pasižymėdamas Kauno teatro operos ir baleto spektaklių scenografija. Monografiją planuojama išleisti 1975 m. dailininko šimtosioms gimimo metinėms. V. Rimkus, "Literatūroje ir Mene" paskelbęs trumpą pranešimą apie dailėtyrininko G. Čiugunovo disertacinį darbą, primena skaitytojams, kad monografija nėra pakankamai išsami. 1957 m. lapkričio 7 d. Niujorko valstijoje mirusį dail. M. Dobužinskį jis siūlo pagerbti jo raštų, laiškų, ir atsiminimų apie jį specialiu lietuvišku rinkiniu.

VYTAUTĖS ŽILINSKAITĖS keturias humoreskas iš rinkinio "Paradoksai", išverstas A. Sukovskio, paskelbė Latvijos literatų ir menininkų savaitraštis "Literatura un Maksla".

V. Kst.

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę
visada Jums sąžiningai patarnaus
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. **telefonas 536-5936**
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400
AKTYVAI — VIRŠ 6 MILIJONŲ DOLERIŲ
Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ....9.30 - 1
MOKA:
už terminuotus indėlius —
dvejų metų.....8½%
vienerių metų 8%
už taupomąsias (savings) s-tas 7¼%
už depozitų-čekių sąskaitas.....6%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
asmenines — naujas 8½%
nekiln. turto iki $50.000.....8%
Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Žiūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

Saugesniam žiemos sezono važiavimui patikrinkite
savo automobilius pas
AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
Atliekame visus autovežimių mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

BEST ELECTRIC
NUO LOSNOS IKI DANGORAIŽIO!
VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:
- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius lakštus
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas
Canadian Premier Life *Raštinė: 363-7881*
2 Carlton St., suite 714 *Namai: 766-5857*

SOLD UNITED TRUST REALTOR
Norintiem pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę su malonumu sąžiningai patarnaus
Mrs. H. BAILEY (BALČIŪNIENĖ)
United Trust Co., 2320 Bloor St. W.
tel. 762-8255 Namų: 535-0513

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, tel. 279-4371)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

SPORTAS

SPORTAS VISUR

Pasaulio šachmatų pirmenybių pusbaigmio varžybos prasideda balandžio mėnesį. Į pusbaigmį pateko tik rusai. Balandžio 10 d. Leningrade žais buvęs pasaulio meisteris B. Spassky — A. Karpov, balandžio 12 d. Odesoje — irgi buvęs pasaulio meisteris T. Petrosian — V. Korčnoj. Bus žaidžiama iki 20 partijų. Laimėtoją nulems pirmieji 4 laimėjimai. Lygiosios nesiskaito. Rugsėjo mėn. bus žaidžiamos šių pirmenybių baigminės varžybos. Šių pirmenybių nugalėtojas 1975 m. iškvies varžyboms dabartinį pasaulio meisterį R. Fisherį.

Tradicinėse Vazos slidžių lenktynėse Švedijoje dalyvavo 8869 slidininkai iš 20 šalių. I v. laimėjo švedas M. Kuosk, 85 km nuotolį įveikęs per 5 v. 06:23,0 sek. Antras buvo rusas I. Garanin — 5 v. 07:10,0 sek., trečias, dukartinis šių lenktynių laimėtojas, švedas L. Berling — 5 v. 08:19,0 sek.

Lengvaatlečiai pagerino nemažai naujų pasaulio uždarų patalpų rekordų. Šuolyje su kartimi gerai pasirodė amerikietis S. Smith. Idaho įvykusiose rungtynėse jis peršoko 18-1¾ pėdų ir pagerino dieną prieš tai pasiektą rekordą 18-1. Belgas E. Puttemans pagerino 3000 m. ir 5000 m. bėgimo rekordus. 5000 m. jis nubėgo per 13:24,6 sek. Penkiolikametė amerikietė M. Decker, kurią Sov. Sąjungos — JAV lengv. atletikos rungtynių metu apstumdė latvė Sarmitė Štuba, 800 m. nubėgo rekordiniu laiku — 2:01,8 sek. Amerikietis T. Hill 60 m. kliūtinį bėgimą laimėjo pasaulio rekordiniu laiku 7,3 sek. Europos uždarų patalpų pirmenybėse Goteborge pasiekti keli pasaulio rekordai. Rusė N. Ilina 400 m. nubėgo per 52,4 sek. Lenkas M. Jachimovski trišuolyje nušoko 17,03 m. Čekoslovakė H. Fibingerova rutulio stūmime pasiekė naują rekordą, įveikdama pasaulio rekordininkę rusę N. Čižovą pasekme 20.75 m. K. Šapka du kartus mėgino pagerinti šuolio į augštį pasaulio rekordą, priklausantį rusui V. Brumel. Jam nedaug trūko įveikti 2.26 m. augštį.

Automobilių lenktynės aplink pasaulį įvyks Europos, Azijos ir Afrikos keliais. Iš viso teks apkeliauti 11.000 mylių, kurių 4.000 — per Saharos dykumą. Lenktynės būtų užbaigtos Miuncheno stadijone, pradedant pasaulio futbolo pirmenybes.

VYČIO ŽINIOS

Hamiltono LSK Kovą, švenčiantį pirmąjį sportinės veiklos šimtmečio ketvirtį, sveikiname ir linkime su atnaujinta energija tęsti lietuvišką sportinę veiklą.

Pranui Gvildžiui ir jo šeimai, Niujorke įvykus nelaimei, vėl teks iš naujo kurtis. Vytiečiai ir draugai Toronte pradžiai surinko apie $1000.

KSA krepšinio pirmenybėse Toronte jauniams B (16) sunku buvo atsilaikyti prieš fiziškai pajėgesnius priešininkus. Geriau sekėsi jauniams C (12), kurie pasiekė savo pirmą ir ilgai lauktą pergalę, nugalėdami Hamiltono Kovą 15:14. Antrose rungtynėse permainingoje kovoje teko pralaimėti Aušrai 12:16. Tik dėl krepšių skirtumo vytiečiams teko III vieta, tačiau jie tiek pat buvo verti pirmos vietos, kaip ir kitos šiose pirmenybėse dalyvavusios komandos. Komandą žymiai sustiprino Oakvilės V. Grabauskas 8 ir G. Grabauskas. Komandoje dar žaidė: J. Ažubalis 2, P. Tutlys 2, A. Kišonas 4, A. Radzevičius 9, R. Budrys, E. Augaitis 2, A. Balsys, J. ir S. Namikai.

Stalo teniso individualiniame turnyre aiškėja būsimieji laimėtojai. Ligšiolinės pasekmės: Jūratė Lukošiūtė 13-0, Audrius Radzevičius 10-2, Vida Jasinevičiūtė 10-4, Petras Tutlys 9-2, Rasa Baliūnaitė 8-4. Turnyre dalyvauja 27 jaun. stalo tenisininkai — berniukai ir mergaitės.

E. Petrus - Petrusevičius žaidžia krepšinį Vyčio jaunių B komandoje. Toronto mokyklų varžybose pasižymi kaip gabus lengvaatletis. Jis taip pat yra pasiekęs laimėjimų lauko tenise.

Golfininkų susirinkimas įvyks šį sekmadienį, balandžio 7 d., 1 v. Lietuvių Namuose.

Vyrų krepšinio komanda ruošiasi dalyvauti Kovo turnyre. Treniruotės — trečiadieniais, 7 v.v., Prisikėlimo salėje.

Prisikėlimo bankeliui, mus parėmusiam nuolatine auka, ir mūsų rėmėjui Vinc. Baliūnui nuoširdžiai dėkojame. **A. S.**

AUŠROS ŽINIOS

Aušros vyrai kovo 31 d. žaidė su stipria Andy's komanda parapijos salėj, rungtynės buvo įtemptos. Aušros vyrai beveik visą laiką vijosi stiprią Andy's komandą ir tik prieš pat galą jiem pavyko išlyginti rezultatą. Žaidžiant antlaikį, Aušros vyrai paėmė vadeles į savo rankas ir laimėjo rungtynes 104:109 rezultatu. Komandoj žaidė: S. Kaknevičius 20, G. Rautinšas 43, A. Stonkus 12, E. Norkus 13, R. Underys 8, V. Radžiūnas 2, S. Žutautas 4 ir A. Nakrošius 7.

Šią ir Didžiąją Savaitę jokių treniruočių parapijos salėj nebus.

Moterų krepšinio komanda pradėjo pusbaigmines rungtynes. Pirmą susitikimą laimėjo 15 taškų skirtumu prieš Mimico krepšininkių komandą 45:30. Šiose rungtynėse neuždengiama buvo D. Klimaitė, kuri iškovojo 18 t., S. Simutytė 10, R. Breen-Birštonaitė 6, S. Ranonytė 5, I. Simonaitytė 4, L. Jull-Kėkštaitė 2, R. Radžiūnaitė 0.

Golfo sekcijos susirinkime išrinktas naujas sekcijos vadovas — Danius Laurinavičius. Daniui talkinti sutiko A. Kuolas ir R. Strimaitis. Numatyta surengti bent tris turnyrus, be to, bus surengtos savitarpio "Round Robin" pirmenybės. Sezono atidarymo turnyrui aikštė Hornby Towers jau užsakyta. Algiui Simanavičiui, kuris sumaniai sekcijai vadovavo trejus metus, už puikiai atliktą darbą nuoširdus ačiū. Algis ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su sekcija, kaip technikinis patarėjas.

Prisikėlimo parapijos bankui nuoširdžiai dėkojame už piniginę paramą. Jūsų palankumas ir supratimas klubo vadovybę skatina ir toliau dirbti su lietuvišku jaunimu. Taip pat didelis ačiū priklauso I. P. Augustinavičiams už piniginę paramą.

Birutė Plučaitė dalyvavo stalo teniso turnyre Londone, Anglijoj, kur tarp pasaulinio masto savo klasės žaidikių buvo pasiekusi trečios vietos baigmes. Sveikiname Birutę ir linkime jai sėkmės.

HAMILTONO KOVAS

Kovo 25 metų sukakties proga sutiko dalyvauti krepšinio rungtynėse Toronto Aušros moterų ir jaunių A komandos. Pirmenybės vyks šeštadienį Westdale mokykloje 11—4 v., o sekmadienį 1—4 v.

Krepšinio pirmenybėse Toronte jaunių B ir D. grupių tarp Hamiltono Kovo, Toronto Vyčio ir Aušros klubų hamiltoniečių abi komandos patyrė po vieną laimėjimą ir vieną pralaimėjimą.

Jauniai B, nesunkiai įveikę Vytį 56:36, neįstengė prasiveržti pro aušriečių kietą gynimą ir pralaimėjo 48:27 rezultatu. Abejose rungtynėse Kovui atstovavo: J. Rickus 10—3, R. Kybartas 14—1, E. Zubas 5—12, A. Vaitonis 13, P. Gutauskas 6—7, R. Kalvaitis 5—4, R. Dūdonis 2, P. Grajauskas 2, R. Antanaitis.

Hamiltono "didieji" (žemiau 12 m.) nors smarkiai atakavo vytiečius, bet sviedinys vis nekrito ten, kur reikia. Rungtynes pralaimėjo 17:19. Prieš Aušros "vyrus" įstengė laimėti 15:14. Žaidė: A. Liškauskas 2—12, A. Juodelė 6—4, R. Kalvaitis 4, R. Trumpickas 2, A. Dūdonis 2, P. Jokūbynas, Pilypaitis, A., L. ir T. Stanaičiai. **A. G.**

Ateitininkų žinios

Jaunučių mergaičių ir berniukų susirinkimai įvyks balandžio 7, sekmadienį, 2 v.p.p.

Toronto ateitininkų šventė bus balandžio 27-28 d.d. Pagrindiniu šventės kalbėtoju bus Arvydas Barzdukas. Šventę ruošia visi Toronto ateitininkai: sendraugiai, studentai, moksleiviai ir jaunučiai.

Ateitininkų stovykla Wasagoje prasidės liepos 22 d. ir truks iki rugpjūčio 3 d. Stovykla bus kartu jaunučiams nuo 7 iki 12 m. ir vyr. moksleiviams nuo 13 iki 18 m. Stovyklon priimami ir neateitininkai.

Studentų ateitininkų kandidatų kursai įvyks balandžio 5, 6 ir 7 dienomis Dainavos stovyklavietėje. Visi paskutiniųjų metų gimnazijos mokiniai, pirmųjų metų studentai, kiti kandidatai ir valdybos nariai kviečiami dalyvauti. Kursų tema: "Šiandienos problemos ir studentai ateitininkai". Paskaitas skaitys: L. Gražulienė iš Detroito, kun. V. Bagdanavičius, A. Liulevičius ir P. Žumbakis iš Čikagos. Programa prasidės penktadienio vakarą ir baigsis sekmadienį po pietų. Dauguma paskaitų ir diskusijų vyks šeštadienį, kad iš tolimesnių vietovių atvykstantiems būtų galima anksčiau pradėti ilgą kelionę į namus. Atsivežkite $10 kartu su giliais klausimais ir idėjomis. Jeigu turite kokių nors klausimų, kreipkitės pas V. Naką, 1668 Bowers Ave., Birmingham, Mich. 48008, tel. 1-313-645-5926.

Skautų veikla

• Mindaugo dr-vės sueiga — balandžio 9, antradienį, 7 v.v., L. Namuose. Iki žiemos veiklos pabaigos beliko tik trys darbo sueigos. Egzaminus į III patyrimo laipsnį išlaikė kandidatai: P. Bubelis, A. Kišonas, R. Grybas ir P. Turūta. Veiklos varžybas laimėjusiai skilčiai bus suteikta pirmenybė stovyklauti liepos 13-27 d.d. Rako stovyklavietėj, sutarus keistis Čikagos "Lituanicos" ir Toronto "Rambyno" tuntams reprezentacinėmis skiltimis.

• Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas kovo 21 d. pasirodė naujoje "Tėvynės prisiminimų" televizijos programoje. Į klausimus atsakinėjo vadovai S. Valiūnaitė ir ps. G. Kalinauskas. Vieneto globojama, balandžio 20 d., 6 v.v., Prisikėlimo Parodų salėje bus atidaryta Vyt. Maco nuotraukų paroda.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai dėkoja "Paramos" ir Prisikėlimo kredito kooperatyvams už piniginę paramą.

• V. s. kun. A. Saulaitis, SJ, Brazilijos lietuvių skautų vardu dėkoja "Šiaurės pašvaistės" stovyklautojams už $75 auką.

• Kovo 28 d. gausioje skautų vyčių ir vyr. skaučių sueigoje informuotasi "Kryžkelės" suvažiavimo reikalais. Per tuntus visi ir visos raginami registruoti iki bal. 20 d. Č.S.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APŠILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

MEDUS — reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534 - 0563

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954
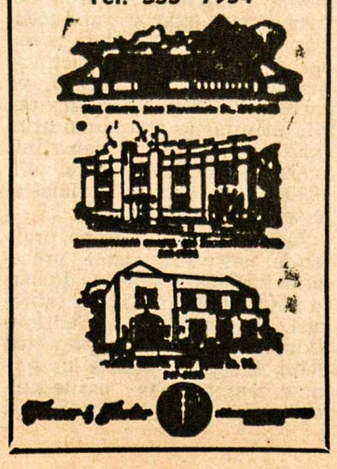

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
SWANSEA — BLOOR, gražus vos keliolikos metų senumo 6 kambarių kvadratinio plano atskiras namas; puikiai užbaigtas rūsys su tiesioginiu išėjimu į kiemą, didelė moderni virtuvė, 2 prausyklos, balkonas, garažas su labai plačiu privačiu įvažiavimu, puiki vieta, visai netoli Bloor.
WINDERMERE — BLOOR, puikus 7 kambarių šiurkščių plytų atskiras namas; kvadratinis planas, moderni virtuvė, naujas šildymas, vėsinimas visame name, garažas su šoniniu įvažiavimu, arti Bloor krautuvių bei susisiekimo; 4 kambariai pirmame augšte, Swansea rajone.
ISLINGTON — BLOOR, 5 kambariai, vienaaugštis (bungalow), vandeniu - alyva šildomas, garažas su privačiu įvažiavimu, arti požeminio traukinio stoties, greitas užėmimas.
INDIAN RD. — BLOOR, vienos šeimos 6 kambarių mūrinis namas, nauja moderni virtuvė su įmontuota virimo krosnimi, 2 naujos prausyklos, naujas šildymas, visas namas išklotas naujais kilimais; arti Bloor bei požeminio, greitas užėmimas.
34 BUTŲ APARTAMENTINS pastatas, maždaug 15 metų senumo, balkonai, vandens šildymas, garažai, puikiame Kingsway rajone, visai arti krautuvių bei susisiekimo; gauna apie $64.000 metinių pajamų.
SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
Al. GARBENIS Namų tel. HU 9-1543
Pr. KERBERIS Namų tel. LE 5-1584
St. Dargis namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA
MOKA
6% už depozitus
7¼% už taupymo s-tas
8% už 1 m. term. dep.
8½% už 2 m. term. dep.
IMA
8% už asm. paskolas
8% už mortgičius
Kapitalas — aštuoni milijonai dolerių
Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** iki 75% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.
Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.
KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonas **532-8723** • Toronto, Ontario, M6P 1A6

• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas •
R. Stasiulis Tel. 881-2211 Namų — 889-3456
SOLD UNITED TRUST REALTOR
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų ir žemių

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor • Sąžiningas patarnavimas. • Parūpiname mortgičius
perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.
• A. BLIŪDŽIUS • W. MORKIS • Telefonai 534-8459; 233-5996
1082 Bloor St. W., Toronto 4, Ontario

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

DANISH CUSTOM FURNITURE
BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED
25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

giškumu pasiekti kokį nors didesnį laimėjimą ilgus metus konservatorių daugumą turinčiame parlamente. Jis sakosi tegalėjęs padėti paskiriem žmonėm, bet neįstengęs pakeisti vyriausybės linijos, kurios dėka infliacija pašoko net 15%.

Kvebeko premjerui R. Bourassai naują problemą gali sudaryti apie 500.000 narių turinčių trijų darbo unijų federacijų paskelbta kova prieš infliaciją. Federacijų vadovybės posėdyje buvo priimta rezoliucija, reikalaujanti tuojau pat padidinti atlyginimus unijų nariams, nors jų sutartys su darbavietėmis dar nėra pasibaigusios. Padidinimo bus reikalaujama dėl infliacijos sumažinto uždarbio. Kovos priemonėmis siūlomas darbo sulėtinimas, įvairūs trukdymo metodai ir net vienos dienos visuotinis streikas š. m. gegužės 1 d. Unijų vadai taipgi reikalauja dabartinį minimalų $1.85 valandinį atlyginimą Kvebeke padidinti iki $2.50, mėnesines pensijas — iki $200. Visą kaltę dėl infliacijos jie suverčia tik bendrovėms, nutylėdami visiems gerai žinomą faktą, kad ją taipgi kursto ir unijų narių gaunami perdideli atlyginimai, prašokantys produkcijos padidėjimą. Spėjama, kad šiemet Kanados gamybinis pajėgumas pakils apie 5%, o unijos lengvai gauna 10% atlyginimo padidinimus. Tokiu atveju įmonės negali išsiversti be savo gaminių kainų kėlimo. James Bay stovykloje, kuri yra skirta planuojamos Kvebeko milžiniškos hidroelektrinės jėgainės statybai, 900 darbininkų sudegino pastatus ir sunaikino elektros generatorius, padarydami apie $1,5 milijono nuostolių. Įtariama, kad šį maištą sukėlė dviejų unijų susikirtimas. Incidentą tirianti speciali komisija vieną vietinės unijos atstovą Y. Duhamel jau nubaudė ašuoniom parom kalėjimo už atsisakymą duoti atsakymą į komisijos klausimus.

SAUGOKITĖS
NEREIKALINGŲ MOKESČIŲ!
Nuoširdžiai jums padėti gali
JUOZAS RAMAS Toronte.
• Telefonas 363-7881 •

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

"KAUKIŲ BALIUS"

Kovo 23 d. Čikagoje įvykusi G. Verdi operos "Kaukių balius" premjera praėjo su gražiu pasisekimu. Žmonių antplūdis buvo toks netikėtai didelis, kad net reikėjo pristatyti papildomų kėdžių, kiek leidžia vieta. Tą vakarą Marijos Augšt. Mokyklos salėje galėjo būti apie 1400 žmonių. Iš tolimesniųjų svečių teko susitikti giminaitį Joną Adamonį iš Montrealio, maestro A. Mikulskį su ponia, S. Laniauską, skulpt. J. Pivoriūną ir kt. iš Klevelando, žurn. A. Naką su ponia ir kt. iš Detroito, muz. P. Turūtą iš Grand Rapids ir daugelį kitų, jų tarpe ir maestro V. Marijošiaus žmoną K. Marijošienę, atvykusią iš Hartfordo, Conn. Turtingam "Kaukių baliaus" pastatyme, įskaitant ir technikinį personalą, dirbo net 145 žmonės. O jų visų darbui paremti geros širdies mecenatai bei rėmėjai šiemet aukų sudėjo rekordinę sumą — apie $9,000. Ir kai prieš trečią veiksmą maestro V. Marijošius paprašė atsistoti Čikagos Lietuvių Operai per daugelį metų talkinančius simfoninio orkestro narius, salėje pasigirdo dideli plojimai tiek maestro Vyt. Marijošiui, tiek ir profesionalams simfoninio orkestro nariams.

A. BRAZIO TRIUMFAS

Kai 1957 m. toje pat Marijos Augšt. Mokyklos salėje pakilo lietuvių pastangomis statoma G. Verdi "Rigoletto" operos uždanga, šalia kitų solistų, matėme ir iš Metropolitan operos grįžusį jau nebe pirmos jaunystės sol. A. Brazį, kuriam 1938 m. su "Pirmyn" choru lankantis Lietuvoje, buvo pasiūlyta net Lietuvos valstybinė stipendija studijuoti Kauno muzikos konservatorijoje. Tik užėjęs karas ir okupacijos sumaišė planus. Bet A. Brazis ir be studijų Kaune Čikagos Lietuvių Operai atidavė didžiulę duoklę. Nuo pat pirmosios dienos ištikimai dainuodamas šiame vienete ir kiekvienoje operoje atlikdamas svarbiausias baritono dalis, A. Brazis (Renato) viršūnę pasiekė "Kaukių baliuje", ypač trečio veiksmo įspūdingoje arijoje, kur jis premjeroje susilaukė retai kada girdimų plojimų ir kartu nuoširdžios žiūrovų pagarbos. Taip pat estetika, savo vidine kultūra, puikiu vaidybiniu bei muzikiniu pasiruošimu pirmo veiksmo antroje scenoje dominavo sol. Aldona Stempužienė, atlikusi burtininkės Ulrikos vaidmenį. Jos pasirodymas "Kaukių baliuje" dar kartą įrodė, ką galima pasiekti gerai ruošiantis ir jaučiant didelę atsakomybę už pasirodymus scenoje. Renato žmona Amelija (D. Stankaitytė) turėjo gražių arijų ir, aišku, ji, kaip solistė, sunkiai kitų pralenkiama. Bet jos vaidyboje ir naujas profesionalas rež. T. Cowan neįdiegė originalesnių tonų. Savo sceniniu grakštumu, vaidyba bei dainavimu stebino iš choro į solistes perėjusi M. Momkienė. Tiek tenoras S. Wicik pagrindiniame Riccardo vaidmenyje, tiek grafas Samuele (J. Vaznelis) savo vaidmenis atliko su profesionaliniu patyrimu, o S. Wicko lietuvių kalba buvo dar aiškesnė. Prie jų derinosi mažesnius vaidmenis turėję Vyt. Nakas, Valentinas Liorentas ir Julius Savrimas.

DEKORACIJOS IR CHORAS

Dail. A. Valeška su apšvietėju K. Cijūnėliu ir kitais talkininkais sukūrė platų ir didingą scenovaizdį net šešiom paskirom scenom. Pirmą kartą operos istorijoje scenos erdvė atsivėrė net iki galinės mūro sienos ir, atrodo, atsiradus tokiai plačiai erdvei, dailininkas puikiai ją sugebėjo išnaudoti. Tik savo egzaminų pilnai neišlaikė apšvietėjas, kiek pasimetęs tokiam neįprastam plotyje. Turint tokią erdvę, kažkaip tikėtasi ir didesnio choro, bet šiemet, sąrašą sekant, choristų buvo tik 52. Gal taip ir reikėjo, nes į "Kaukių balių" buvo įvesta ir grupė "Grandies" šokėjų. Chorinių vietų "Kaukių baliuje" nėra labai daug, bet kur tik choras pasirodo, ten spindi profesionališkumas. Ir gal giliausiai paveikė visus III veiksmo pabaigoje po žudynių sugiedota baigminė giesmė: "Dieve, didis, gailestingas, mes maldaujam, būk teisingas..." Pertraukų metu visą eilę choro veteranų (Vyt. Kupcikevičių, Z. Paškų ir kt.), taip pat buvusius pirmininkus A. Kulį ir G. Kazėną susitikau prieangyje. Šie operos veteranai (ir daugiau jų) šiemet operoje nebedainavo. O tai tie vyrai, kurie ton pačion scenon išvedė mūsų jau kažkaip pamirštą kompoz. J. Gaidelio lietuvišką "Daną" ir kitas operas. Jų nuopelnai Čikagos Lietuvių Operai tikrai dideli. Gaila, kad dabar tie vyrai jau nebetilpo kūrybingo operos vieneto sudėtyje.

Bendra "Kaukių baliaus" premjeros įspūdžių išvada gera, nors ir be šimtaprocentinio entuziazmo. Svarbiausia, publika savo gausiu susidomėjimu bei mecenatai aukomis, operos vienetas savo beveik profesionališku pasirodymu užtikrino Čikagos Lietuvių Operos ateitį. Esam tikri, kad po trečio spektaklio opera bus išlindusi ir iš finansinių rūpesčių. Už visa tai jie giliausią padėką tars mūsų gyvai lietuviškajai bendruomenei.

RIEDA Į MILIJONĄ

Sekmadienio ankstyvą rytą, po "Kaukių baliaus" premjeros, Lietuvių Fondo valdybos, o po valandos ir tarybos nariai rinkosi į LF būstinę posėdžiams. Tie posėdžiai skirti ruošti kelią milijono dolerių užbaigimui. Iki to skaičiaus dar trūksta $95,000. Kaip žinia, Paterson, N. J., mirė testamentu savo turtą LF užrašęs lietuvis Krukonis. Jo paliktos akcijos siekia netoli pusės milijono dolerių. Jei po kelių mėnesių ar metų Fondas per teismą gaus tąjį testamentu užrašytą palikimą, milijonas toli bus peržengtas. Bet tos žinios dar neoficialios. Todėl LF vbos vicepirm. A. Rėklaitis paskutiniame posėdyje paruošė realų planą, kaip užbaigti milijoną. Planas valdybos buvo vienbalsiai patvirtintas. Jis bus pradėtas vykdyti gegužės 4 d. visuotinio LF narių suvažiavimo Čikagoje metu. Suvažiavimo vakare Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyks ir banketas, kur programą atliks sol. E. Blandytė ir akt. L. Barauskas. Taip pat ruošiami planai sudaryti platų visų LF pirmojo milijono aukotojų-narių vardyną su plačia išeivijos lietuvių kultūrinio bei lituanistinio pulso apžvalga, iškeliant ir tas akimirkas, kur savo įnašu prisidėjo ir Lietuvių Fondas. Š. m. kovo mėn. pradžioje nejudomojo kapitalo turėjo apie $905,000.

PER SPAUDĄ Į LIETUVOS LAISVĘ, O LAISVĖJE TIKROJI SPAUDA!

TORONTO, ONT.

Metinis Lietuvių Namų narių susirinkimas įvyko 1974. III. 31 3 v. p. p. didžiojoje LN salėje. Nors tuo pačiu metu netoliese vyko koncertas susirinko pilna salė narių. Iš pat pradžios užvirė ginčai dėl pirmininkavimo. Galų gale susirinkimui pirmininkauti liko valdybos pirm. J. Strazdas. Įvyko gana gyvos diskusijos ir dėl valdybos pranešimo, kurį padarė pirm. J. Strazdas, talkinamas buhalterio p. Vėlyvio (finansinis pranešimas), p. Stanaičio (statybos), J. Skrebutėnienės (parengimų), T. Staniulio (lėšų telkimo). A. Jucys revizijos komisijos pranešime iškėlė įvairius buhalterijos trūkumus ir sunkumus patikrinti knygas, dingus kaikuriems dokumentams. Revizijos komisijos pasiūlymu, susirinkimas nutarė nepatvirtinti metinės apyskaitos. Tuo buvo išreikštas nepasitikėjimas buvusiai valdybai. Iškilo klausimų dėl sąmatos, tačiau sąmata buvo patvirtinta.

Statuto pakeitimų nutarta nebesvarstyti, o sudaryti komisiją, kuri iš pagrindų peržiūrėtų statutą ir pritaikytų mūsų organizacinei tvarkai.

Po karštokų kalbų ir diskusijų nutarta, kad visa valdyba atsistatydintų. Taip pat nutarta ateityje rinkimus vykdyti rotacine tvarka — kas metai bus perrenkami 3 ar 4 valdybos nariai, pagal gautų balsų skaičių šiuose rinkimuose. Mažiausiai gavę bus perrenkami sekančiais metais, daugiausia — už 3 m.

Savo kandidatūras atsiėmus J. Karpiui, K. Asevičiui, p. Kudirkai ir Vl. Butkiui, liko 14 kandidatų. Rinkimuose gavo balsų: O. Delkus — 301, J. Strazdas — 279, B. Jackus — 276, T. Staniulis — 262, H. Steponaitis — 260, p. Stanaitis — 243, J. Skrebutėnienė — 241, W. Dauginis — 232, A. Laurinavičius — 231, S. Kuzmas — 202, J. R. Simanavičius — 196 (visi išrinkti). Kandidatais liko: V. Bačėnas — 156, V. Petraitis — 133 ir Pr. Berneckas — 74.

Revizijos komisijon išrinkti: A. Jucys 280, S. Banelis — 255, J. Cicėnas — 225. Kandidatais liko p. Jaseliūnas — 111 ir p. Pulkys 104.

Susirinkimas, prasidėjęs 3 v. p. p., baigėsi arti vidurnakčio, daugeliui rinkimo rezultatų nesulaukus. V. A.

Pasigėrėtino lygio koncertą West Park mokyklos salėje kovo 31 d. surengė sporto klubas "Aušra". Trumpą įvadą padarė Klubo pirm. A. Nausėdas. Scenoj pasirodę Klevelando vyrų okteto vyrai su savo vadovu R. Babicku buvo gausios publikos sutikti entuziastingomis katutėmis. Ir tai ne be pagrindo. Jų dainavimas visus žavėjo. Klausytojai pirmiausia išgirdo J. Naujalio komponuotas liaudies dainas, paskui B. Dvariono, A. Bražinsko, M. Petrausko, T. Makačino, J. Gaižausko, B. Vasiliausko ir J. Paulausko. Prie okteto spalvingumo prisidėjo ir jo solistė Irena Grigaliūnaitė. Po torontiškio "Gintaro" ansamblio tautinių šokių, lydimų savojo orkestro ir okteto, pasirodė jaunoji pianistė M. Vaičiulėnaitė, atlikusi trejetą klasikinės muzikos dalykų. Iš jos atliekamų kūrinių sklido jaunos muzikės talentas ir gera technika. Užbaigai vėl pasirodė oktetas naujoj aprangoj. Padainavęs R. Žigaičio ir J. Raudonikio dainų, perėjo į pasaulinės moderniosios muzikos sritį ir davė rinktinių įspūdingų kompozicijų. Publikai ypač patiko humoristinės dainos. Sunku buvo oktetui skirtis su publika, kurios buvo apie 400. Aplamai, koncertas buvo labai puiki kultūrinė atgaiva. Koncerto proga daug kas įsigijo okteto plokštelių. Bs.

LONDON, ONT.

KOREKTŪROS KLAIDA. Vasario 16 šventės aprašyme "TŽ" 13 nr. praleistas žodelis "ne", kuris pakeitė sakinio prasmę. Turėjo būti: "Su nemažesniu įvertinimu dera paminėti ir debiutavusius jaunus meninin-kus..."

TAUTINĖ DVASIA...

(Atkelta iš 6-to psl.)

Londone į mokytojų eiles įsijungė pensininkas V. Gudelis, kuris labai išplėtė mokyklos biblioteką ir bando kurti lietuvių tautodailės bei istorijos muzėjų. Suvažiavimas buvo baigtas Lietuvos himnu. Po to suvažiavimo dalyviai Hamiltono Vysk. M. Valančiaus mokyklos tėvų komiteto buvo pavaišinti. Vaišių metu M. Chainauskas vadovavo linksmajai vakaro daliai.

SKAITYTOJAI PASISAKO

"JAUNIMO ŽIBURIAI"

Kai mokslo metai įvairiose institucijose prasideda, džiaugiamės "Tėviškės Žiburiuose" ir vėl matydami puslapį "Jaunimo Žiburiai". Su džiaugsmu perskaitome juos nuo pradžios iki galo ir taip susipažįstame su jaunimo veiklos įvykiais. Aišku, mes suprantame, jaunimas šitame puslapy straipsnius rašo skirtus jaunimui, bet esu tikras, kad didžioji dalis vyresniųjų juos irgi perskaito.

"Jaunimo Žiburiai" "Tėviškės Žiburiuose" įneša jaunatviškos dvasios. Jaunimas — entuziastai. Planuoja, galvoja, kritikuoja, o taip pat ir sielojasi lietuvio problemomis išeivijoje. Iš "Jaunimo Žiburių" sužinome apie studentų ir apie ideologinių jaunimo organizacijų suvažiavimus, išvykas, projektus. Randame ir humoristinių straipsnių. Straipsniai kartais būna paįvairinti Snaigės Valiūnaitės paruoštomis karikatūromis. Tai teikia puslapiui tam tikrą charakteringą atspalvį. "Jaunimo Žiburiai" įrodo pesimistams, kad mūsų jaunimas moka galvoti ir rašyti lietuviškai.

Aišku, mes turime visi suprasti, kad išeivijoje neturime jaunimo, baigusio humanitarinį fakultetą, t.y. lietuvių kalbos ir literatūros. Dėlto jiems parašyti straipsnį lietuvių kalba yra daug sunkiau — reikia įdėti daug daugiau darbo ir laiko. Jaunimui parašyti straipsnį lietuvių kalba (nors jis ir bus baigęs 10 metų šeštadieninę mokyklą ir dvejų metų augštesniuosius lietuvių k. kursus) reikia įdėti daug darbo, turėti pasiryžimo ir pasitikėjimo savimi, kad galėtų išreikšti savo mintis. Labai svarbu jiems ateityje nepražudyti pasitikėjimo savimi, bet jį ugdyti!

Dažnai mes sielvartaujame, ar turėsime rašytojų lietuvių kalba, žurnalistų. Kas ateity parašys knygų, kas tęs mūsų savaitraščius? Nesielvartaukime, bet darbu prisidėkime. Kaip? Džiaugiamės susidariusiu rašančių "Jaunimo Žiburiams" būreliu, bet reikėtų juos paremti moraliai ir materialiai. Tėvai ir giminės turėtų skatinti savo jaunimą skaityti ir rašyti į "Jaunimo Žiburius". Visus straipsnius, stipresnius ar silpnesnius, stengtis išspausdinti. Ruošiant literatūrinius parengimus ar balius, supažindinti publiką su jaunaisiais žurnalistais ir t.t. Materialiai — žinome, kad rašantieji daugiausia yra studentai ir neturi pinigų. Dažnai verčiasi iš vasarą uždirbtų santaupų. Popierius, pašto ženklai, nuotraukų išaiškinimas, susisiekimas pareikalauja lėšų. Ar neįkiltų kartais mintis organizacijų rateliams, draugijoms ar pavieniams spaudos mėgėjams maža aukele paremti jaunuosius rašytojus? Tai parodytų, kad Bendruomenė supranta reikalą ir palaiko jaunuosius žurnalistus. Tuo būdu gal būtų įmanoma "Jaunimo Žiburius" padaryti dar įdomesnius ir praplėsti net iki vieno lapo. Ar nebūtų tai džiugu ir naudinga?

Skaitytojas

PARAPIJOS ŽINIOS

Labai malonu, kad bene dukart buvęs Montrealio Šv. Kazimiero par. komiteto pirmininku K. Ambrasas vėl pradėjo rašinėti žinias iš savo parapijos veiklos. Kai jis pranešė, kad daugiau neberašys, mes nusiminėm ir manėm, jog nebus didelio noro nė "TŽ" skaityti. Bet štai matome, kad K. Ambrasas vėl rašo, nors ir kita forma. Mes gerai suprantam, kad rašyti parapijos žinias kiekvieną savaitę nėra lengva. Dėlto sunku rasti žmogų, kuris tai gali padaryti. Aš norėčiau išreikšti padėką K. Ambrasui ne tik savo, bet ir visų parapijiečių vardu. Malonu, kad atsiranda žmonių, kurie dirba ir aukojasi bendram reikalui. Tikimės, kad K. Ambrasas netrukus vėl sugrįš į parapijos komiteto narių eiles, kur jis yra labai reikalingas.

Vienas iš daugelio "senų kanadijonų"

ST. CATHARINES — BUFFALO

METINĖ "NEMUNO" ŠVENTĖ. Balandžio 20 d. tautinių šokių ir meno grupė "Nemunas" švęs savo ketvirtąsias metines. Per tuos nepilnus ketverius metus jis padarė labai gražią pažangą, nors nevisos darbo sąlygos buvo palankios. Didelė kliūtis čia yra ta, kad šokėjai yra išsisklaidę po labai plačią apylinkę. Pavyzdžiui, iš rytinių Buffalo priemiesčių jiems tenka važiuoti net 40 mylių. Bet pasiryžimas, kantrybė ir darbas su trupučiu sėkmės viską nugali.

"Nemuno" istorija labai trumpa ir nesudėtinga. 1970 m. vasarai baigiantis, Petras Balsas panoro atgaivinti prieš keletą metų Niagaros pusiasaly veikusią tautinių šokių grupę. Kadangi St. Catharines miesto jaunimo nepakako, pavažinėjo jisai po Wellandą, Port Colborne, Niagara Falls, Buffalo ir surinko apie 40 jaunuolių. Sudarė dvi grupes ir prasidėjo darbas. Jaunųjų grupei vadovauti sutiko tautinių šokių mokytoja ir aktorė Stasė Zubrickienė, o vyresniųjų — "Gyvataro" mokyklą išėjęs Jeronimas Bieliūnas. Administracinius reikalus tvarkyti pasiėmė pats P. Balsas. Po metų J. Bieliūnui iš to darbo pasitraukus, ilgesnį laiką vyresniųjų grupės mokytoja buvo Nijolė Gverzdytė, o šiemet, jai išvykus kitur studijuoti, vyresniųjų grupę moko Vaidilutė Šetikaitė iš St. Catharines ir Vitas Masiulionis iš Buffalo. Jaunesniųjų grupę tebemoko ir visam "Nemunui" vadovauja St. Zubrickienė. Akordeonistai — Jonas Lianga ir dabartinis — Sigitas Zubrickas.

Tokiam vienetui egzistuoti nepakanka tiktai šokėjų ir mokytojų — reikalingi ir rėmėjai. Pirmąją tokios tėvų-rėmėjų grupės valdybą sudarė p. p. Žemaitienė, Jasevičius ir Bogušis, o dabartinei rėmėjų bei lėšų telkėjų grupei vadovauja Joana Zubrickienė. Nestinga ir mecenatų. Iš daugiausia "Nemuną" rėmusių ir dabar remiančių tenka pažymėti J. Paukštį, A. Viskantą, J. Šarapnicką ir eilę kitų. Taip pat "Nemuną" remia ir lietuviškos organizacijos, kurių šioje apylinkėje yra keletas. Iš tolesnių ir nuolatinių rėmėjų tenka pažymėti Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvą "Talka". Didžiausi, žinoma, "Nemuno" globėjai bei mecenatai yra tėvai pranciškonai, kurie čia yra įkūrę lietuvišką kapelioniją. Dabartiniu metu jos vadovas yra kun. Juvenalis Liauba, OFM.

Nors "Nemuno" šokėjų skaičius paliko beveik nepasikeitęs, bet jų gyvenamasis plotas yra labai susiaurėjęs. Dabartiniu metu šokėjai yra tik iš trijų vietovių: St. Catharines, Buffalo ir Niagara Falls, N. Y. Sakoma, kad kitose vietovėse nebėra to amžiaus jaunimo. Patikėsime ir lauksime naujo prieauglio.

Ketvirtoji "Nemuno" metinė šventė, kuriai ruošiamasi visu kruopštumu, įvyks balandžio 20, šeštadienį, slovakų salėje (Welland ir Page gatvių sankryžoj). Pradžia 6.30 v. v. Be savojo jaunimo, šventės programoje dalyvaus tautinių šokių ansamblis "Baltija" iš London, Ont., su naujais vestuviniais šokiais ir dainomis. Ansamblis "Baltija", vadovaujamas energingųjų Chainauskų, yra pagarsėjęs savo kruopščiai paruoštomis programomis. Šiemet jis yra pakviestas atlikti programą Kanados Lietuvių Dienoje Winnipege.

Teko nugirsti, kad nemuniečiai šį kartą ruošia savajai publikai staigmeną — žada programą pradėti laiku. Paprastai šios vietovės publika labai vėluoja. Būkite malonūs, šį kartą atsilankykite laiku. Kviečiami visi plačiosios Niagaros apylinkės lietuviai atsilankyti į šią jaunimo šventę ir paremti jo darbus. Kiekvieno mūsų pareiga paremti savąjį jaunimą, kol jis dar buriasi į krūvą ir turi noro dirbti. Tikiu, kad Niagaros apylinkių lietuviai šios pareigos jausmo dar nėra praradę. R. M.

SAUGOKITĖS NEREIKALINGŲ MOKESČIŲ!
Nuoširdžiai jums padėti gali
JUOZAS RAMAS Toronte.
• Telefonas 363-7881 •

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE -- oficialus skulptorius -- Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757 Namų telefonas 278-4529

Frank Barauskas Ltd.
REALTOR
3828 Bloor Street West,
Islington, Ontario
231-6226 — 231-2661
Mūsų specialybė — užmiesčio žemės ir ūkiai, nuo Lake Ontario iki Lake Simcoe ir Georgian Bay.
Jieškome namų ir pajamas duodančių nuosavybių vakarų Toronte.

INSURANCE W. G. Dresher Insurance ir Frank Barauskas Insurance Agency Ltd.
Visų rūšių draudą • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. ——— (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

Simon's TELEVISION
2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
• Prieš pirkdami kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas.
• Garantuotas sutaupymas.
• Pvz. 20" nešiojamas televizijos priimtuvas — tik $144.95
• AM-FM radijas-patefonas, 8 bėgiai, ausiniai ir staliukas — tik $164.95
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

VITALITY • NATŪRALAUS MAISTO • KRAUTUVĖ
3288 LAKESHORE Blvd. West • Long Branch Plaza
(5 blokai į vakarus nuo Kipling Ave.) • Tel. 259-8364
Importuoti šveicariški natūralūs vitaminai ir kosmetika, lietuviški sūriai, medus, riešutai, organinė duona ir t.t. R. STATULEVIČIUS

Ziggys fantastic foods
Buvusios firmos "Tip-Top Meats"
Europietiškos mėsos ir skanėstai sekančiose krautuvėse visuomet gaunami pigesnėmis kainomis ("BUDGET PRICE SPECIALS"):
1727 Bloor St. West (prieš Keele požeminio traukinio stotį) •
Yorkdale Shopping Centre • Fairwiew Mall •
Ziggy's at Sherway Gardens • Scarborough Town Centre •
Bramalea City Centre • Huron Square Shoping Centre, Cooksville
(2500 Hurontario St.) • Westcliffe Mall, Hamilton (Mohawk Rd. & Upper Paradise) •
Ir šiose LOBLAWS krautuvėse:
480 St. Clair Ave. West • 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) •
Eastgate Square, Stoney Creek • White Oaks Plaza, London •
596 Montreal Rd., Ottawa • 2085 Carlingwood, Ottawa •
2241 Riverside Drive, (Billings Bridge) Ottawa •
1040 Princess St., Kingston •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO Tel. 535-1258
• Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami •
• Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai •
• Silkės ir rūkyta žuvis • Šviežį ir kepti paršiukai •
• Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena •
• Importuoti maisto gaminiai •
Taip pat priimame užsakymus ("Catering") vestuvėms ir mažesniems pobūviams. Susitarus pristatome į namus bei salę šiltą arba šaltą maistą su aptarnavimu ar be jo.
• —— UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —— •
• ——— NEMOKAMAS PRISTATYMAS ——— •

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921 - 3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Br. BUKOWSKA-BEJNAR, R.O.
WIKTORIA BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2 - 5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

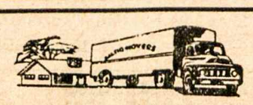

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4 - 1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
2227 DUNDAS STREET W., TORONTO, ONTARIO M6R 1X6
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531

INSURANCE
Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos ir Anapilio žinios

— Gavėnios rekolekcijos prasideda šį ketvirtadienį, 7.30 v. vakaro. Konferencijos ir Mišios kiekvieną vakarą 7.30 v. ir rytais 10 v. Anapilyje rekolekcijos bus šeštadienį ir Verbų sekmadienį 3 v.p.p. Įprastų 11 v. pamaldų šį sekmadienį nebus. Jos perkeliamos į 3 v. Pamokslus abiejose vietovėse sakys kun. Vytautas Zakaras iš Putnamo, JAV.

— Balandžio 2 d. iš par. šventovės palaidotas a.a. Jonas Liauba iš Wasagos. Balandžio 1 d. liet. kapinėse palaidotas a.a. stud. Heraldas Kyzeris. Velionių šeimoms nuoširdi užuojauta.

— Vaikams, per Velykas priimantiems pirmąją Komuniją, tikybos pamokos vyksta Šv. Jono Kr. par. patalpose antradieniais ir ketvirtadieniais 7 v. vakaro. Pirm. Komunijos iškilmės — Velykų pirmąją dieną 11 v. pamaldų metu.

— Atšilus orui, Anapilio sodyboje klebonijos statybos darbai vyksta pilnu tempu. Abiejose Anapilio salėse vykdomi virtuvės įrengimo darbai. Praėjusią savaitę keletas stalių talkos būdu buvo įsijungę į darbus.

— Dėkojame Šv. Jono Kr. Pašalpinei Draugijai, paaukojusiai $1000 parapijai ir kitą $1000 Anapilio sodybai.

— D. Savaitę pamaldos parapijos šventovėje: D. Ketvirtadienį — 7.30 v. vakaro, D. Penktadienį — 3 v. p.p., D. Šeštadienį — 7 v. vakaro, Prisikėlimas — sekmadienį, 7 v. ryto.

— Šį sekmadienį, 3 v.p.p., pamaldos Stayneryje Wasagos rajone gyvenantiems lietuviams.

— Pamaldos: šį šeštadienį 8.30 v. r. už Jonynų ir Rickų šeimos mirusius, 7.30 v. v. už a.a. Tomą Užupį; sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Romualdą Benotą, 11 val. ryto V. A. Ramanauskų 25 m. vedybinės sukakties proga; 3 v.p.p. Anapilyje — už a.a. Albiną Kazlauskienę.

A.a. Heraldas Kyzeris, 21 metų amžiaus, Erindale kolegijos studentas, mirė kovo 29 d. Šv. Juozapo ligoninėje. Šio jauno ir gabaus studento gyvybę pakirto skaudi vėžio liga. Palaidotas iš evan. liuteronų šventovės Šv. Jono liet. kapinėse. Velionis paliko liūdinčius tėvus ir dvi jaunesnes už save seseris.

A.a. Jonas Liauba, 60 m. amžiaus, mirė kovo 29 d. Velionis jau ilgesnį laiką negalavo širdimi. Kilęs nuo Viekšnių. Paskutiniu laiku gyveno Wasagoje su šeima. Palaidotas iš Šv. Jono Kr. šventovės liet. kapinėse. Paliko žmoną ir 3 sūnus.

Studentai kviečia mergaites, kurios nori kandidatuoti karalaitės "Vilnius" rinkimuose, skambinti Vidai Vaitiekūnaitei tel. 763-1919 arba Vidai Bumbulytei tel. 769-6038. Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubas skiria karalaitei dovaną $100; Lietuvių Namai paskyrė karalaitės asmeninei aprangai $150; "High Fashion Coiffure" savininkės I. Dauginienė ir I. Šturmienė paskyrė premiją — plaukų pusmetinę.

VIENINTELĖ KANADOS VALDZIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3 - 8008.

PARDUODAMA nauja elektrinė žolei pjauti mašina ir drėgmėsiurbis (dehumidifier) už pusę kainos. Tel. LE4-6803.

MORTGIČIAI

Turime pirmųjų ir antrųjų mortgičių gerom nuosavybėm. Norintieji saugiai investuoti pinigus, skambinkite VALTERIUI DREŠERIUI 233-3334 Toronte. Frank Barauskas Limited, Realtor & Mortgage Broker.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė Alė Kerberienė
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
Telefonas **762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS sūrius, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE Co.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

Prisikėlimo parapijos žinios

— Lietuvoje mirus Juzei Rukienei, jos broliui Juozui Stalioraičiui reiškiame gilią užuojautą. Taip pat Lietuvoje mirė Petronelė Misevičienė, Petro, Broniaus ir Stasio Misevičių mamytė; jiems reiškiame nuoširdžią užuojautą. Nuoširdi užuojauta Vincui Stulgiui, mirus jo broliui Praui.

— Prašytos paskelbti Mišios: šeštad. 8 v. — už Liudą Žičkų, užpr. Z. Gvaldienės; 9.30 v. — už Antaną Laurinavičių, užpr. Laurinavičių šeimos (10 metinės); sekmad., 8 v. — už Karoliną Vaitiekūnienę, užpr. J. Vaitiekūnaitės; 9 v. — už Juliją Pildegowitz, užpr. dr. A. Matuko; 10 v. — už Barborą, užpr. T. Kobelskienės; 11.15 v. — už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienės; 7 v.v. — už Prisikėlimo banko mirusius narius, užpr. valdybos.

— Šią savaitę mūsų parapijoje vyksta metinės rekolekcijos. Rytais — Mišios ir pamokslas — 9 v., vakarais — 8 v. Penktadienį bus Kryžiaus keliai 7.45 v.v.

— Šis penktadienis bus mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi tuoj po 8 v. Mišių.

— Šį sekmadienį antroji rinkliava bus daroma parapijos skoloms mažinti.

— Paskutinės prieš Velykas pirmosios Komunijos, Sutvirtinimo ir katechetinės pamokos vyks tuoj po 10 v. Mišių įprastose vietose.

— Šį sekmadienį tuoj po 11.15 v. Mišių bus visuotinis parapijos susirinkimas. Jame bus pateikti par. tarybos sekcijų pranešimai, diskusijos ir renkami 20 tarybos narių. Visus parapijiečius labai prašome dalyvauti.

— Verbos bus šventinamos šį sekmadienį prieš 8 v. Mišias, o po to jos bus padėtos prie įėjimo.

— Pamaldos D. Ketvirtadienį — 7.30 v. vakaro, D. Penktadienį — 3 v. popiet; Velykų nakties vigilijos apeigos, Prisikėlimas ir Prisikėlimo Mišios — 11.25 v. naktį.

— Pakrikštytas Damian Bruno — Vlado ir Darlien Rickevičių sūnus.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Balandžio 2 d. tęsiamas bažnyčioje palyginamasis religijų seminaras. Tema: "Senlietuvių religija".

— Penktadienį, 6.30 v.v., konfirmandų pamoka.

— Šeštadienį, balandžio 6 d., 7 v. v., įvyks Moterų Draugijos apmąstymo vakaras. Giedos moterų choras. Kalbės Rūta Žilinskienė tema: "Pontijaus Piloto žodžiai "Tai ką aš turiu daryti su Jėzumi?" (Mato 27, 22). Po apmąstymo bus Moterų Draugijos vaišės. Visi nuoširdžiai kviečiami atsilankyti. Surinktos aukos bus skiriamos suvienytų liuteronų parapijų vargšų vaikų stovyklai.

— Sekmadienį — Verbų pamaldos su šv. Komunija.

— Pamaldos, taip pat su šv. Komunija, įvyks D. Penktadienį 11 v. ryto ir Hamiltone 4 v.p.p.

Lietuvių Namų žinios

— Šv. Jono Kr. Pašalpinės Draugijos visuotinis specialus narių susirinkimas Draugijos likvidavimosi proga L. Namams paskyrė $200 dovaną. Čekį V. Streitas kovo 31 d. įteikė LN pirmininkui. Valdyba už dovaną dėkoja.

— LN Moterų Būrelis kviečia visus Toronto lietuvius atsilankyti į V. Alanto 3 v. komediją "Šiapus uždangos", kurią vaidins "Aukuras" L. N. didžiojoje salėje balandžio 7, sekmadienį, 5 v. p. p.

— Pr. savaitę LN paskolos lakštų nupirko: Baltrūnienė Ona už $1.000, Kudirka Kęstutis už $1.000 ir Bačėnas Vincas už $200.

— Nario įnašus įmokėjo: Bačėnas Vladas $100, Bumelis Ignas $100, Genčiuvienė Aldona $100, Prielgauskas Anis $100, Rukša Jonas $100, Jonikas Petras $100, Dunderis Povilas $100, Masionienė Augusta $100, E. D. $100, P.D. $56,35, Vasiliauskas Antanas $100, Ališauskas Juozas $75, Bičiūnas Edmundas K. $75, Venslovaitienė Apolonija $50.

— Jaunieji nariai įmokėjo: Černius Eduardas $1, Černius Vincentas $1, Šarkutė Silvija $1.

— Pr. sekmadienį jaunųjų narių varžybas surašyti lietuvių kalba išstatytų gyvių vardus laimėjo Jonikaitė Rita. Jai įteikta graži skanių saldainių dėžė.

— Verbų sekmadienį, balandžio 7, jaunieji nariai prašomi atsinešti Vilniaus Verbas, kurios bus premijuojamose. **Valdyba**

Žurnado "Moteris" 1974 m. 1 nr. jau pasiekė skaitytojas. Jame rašo: O. Bačkienė, Z. Daugvainienė, Z. Tenisonaitė, B. Vytienė, P. Gaučys ir kt. Be to, yra keletas skyrių, daug iliustracijų. Žurnalas išeina kas antras mėnuo. Redaguoja — N. Kulpavičienė.

Okupuotoje Lietuvoje spausdinamas laikraštis "Gimtasis Kraštas" (anksčiau vadinosi "Tėvynės Balsu"), skirtas sovietinei propagandai tarp išeivijos lietuvių, 1974. III. 14 laidoje praneša, kad torontietis poetas B. Rukša "galvoja apie knygą, kurią žada pateikti mūsiškei "Vagos" leidyklai". Ten taip pat minima, kad š.m. "Kultūros Barų" 2 nr. išspausdintas B. Rukšos eilėraščių ciklas "Reminiscencijos".

Balandžio 7, Verbų sekmadienį, 5 v. p. p., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W.,

Hamiltono dramos grupė **"AUKURAS"** vaidins
Vytauto Alanto 3 veiksmų komediją
"ŠIAPUS UŽDANGOS"
Bilietai: $3, $2, studentams $1
Globoja: **LN Moterų Būrelis**

"Gedimino pilis", jaunimo kavinė, veiks ir šį penktadienį, balandžio 5, nuo 8 v.v. Pasirodys "The Open Road" liaudies dainų duetas. Rengėjai dėkoja Prisikėlimo kredito kooperatyvui už $25 paramą ir laukia jos iš kitų. Rengėjai taip pat praneša, kad kavinė balandžio 12 d. neveiks, bet vėl bus atidaryta balandžio 19 d.

"Gintaro" išvykos: Folk Art Council kviečiamas, balandžio 5 dieną dalyvaus Cancer Society Fund Raising programoje Varsity Arenoje; gegužės 18 d., Otavos apyl. v-bos kviečiamas, atliks programą vietinės Bendruomenės 25 metų sukakties minėjime Otavoje; gegužės 25 d. dalyvaus Arts Center atidaryme Hamiltone (kviečia Folk Arts Council); birželio 29 — liepos 2 d.d., Folk Arts Council siunčiami, gintariečiai bus Winnipege ir dalyvaus miesto 100 metų jubilėjaus programoje, be to, Winnipego apyl. v-bos kviečiami, atliks programą Lietuvių Dienoje. Multicultural Exchange suteikta $7.000 parama įgalins "Gintarą" aplankyti Vak. Kanados lietuvių kolonijas ir dalyvauti tautybių festivalyje Banffe, Alta. Gintariečiai dėkoja J. P. už $10 auką taut. drabužių fondui.

Plataus masto tautinių grupių vakarą "Daffodil Night" (Narcizo vakarą) rengia "The Community Folk Art Council" ir Kanados Vėžio Draugija balandžio 5, penktadienį, 8 v.v., Varsity Arenoje (Bloor St. W.). Įėjimas — $2. Tai bus įvairių tautybių muzikos ir šokių spektaklis, kurio programą atliks 8 chorai ir 22 šokių grupės. Jų tarpe yra ir mūsų "Gintaras". Visas pelnas skiriamas kovai su vėžio liga bei jos tyrimams. Bilietai gaunami iš anksto Eaton's Attractions Ticket Offices ir prie įėjimo į Varsity Areną.

Tautos Fondo atstovybė Kanadoje, pirmininkaujama Aug. Kuolo, šaukia TF įgaliotinių Kanadoje, KLB apylinkių pirmininkų ir kitų Fondo darbuotojų suvažiavimą Toronte L. Namuose (pensininkų būstinėje) balandžio 6, šeštadienį, 2 v. p.p. Darbotvarkėje — Ant. Rinkūno paskaita "Laisvinimo darbai ir lėšos", Tautos Fondo centro valdybos pirmininko arba atstovo pranešimas, įgaliotinių pranešimai, diskusijos. Po suvažiavimo — vakarienė ten pat.

Velykinių papročių parodą ir šiemet rengia "Community Folk Art Council" Toronto rotušėje balandžio 7, Verbų sekmadienį, nuo 12 iki 6 v.v. Dalyvaus 22 tautinės grupės. Paskelbtame sąraše lietuvių nėra. Iš baltiečių dalyvauja tik estai. Pernai tokio pobūdžio parodą aplankė 25.000 torontiečių. Informacijas minėtos parodos reikalu teikia Waldemar Chodorek arba Jack Cooke tel. 363-1835.

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" praneša, kad D. Savaitę dirbs šia tvarka: D. Ketvirtadienį — nuo 10 v r. iki 8 v.v., D. Penktadienį — uždaryta, D. Šeštadienį — nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p., Velykų pirmadienį, balandžio 15, uždaryta, antradienį, balandžio 16 d. nuo 10 v.r. iki 8 v.v.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas, turintis savo būstinę L. Namuose, 1573 Bloor St. W., organizuoja savo narių pavasarinę išvyką į Otavą. Numatoma vykti autobusu ir išbūti tulpių žydėjimo metu 2 — 3 dienas. Norintieji dalyvauti prašomi nedelsiant registruotis šio Klubo valdyboje mūsų pobūvių metu.

Balandžio 24 d., 3 v.p.p., L. Namuose, Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo valdyba savo būstinėje šaukia visuotinį narių susirinkimą Klubui paruoštiems įstatams patvirtinti ir kitiems reikalams apsvarstyti. **Valdyba**

Vl. Pūtvio šaulių kuopos dvidešimtmečio banketas rengiamas Toronto L. Namuose balandžio 27 d., 7 v.v. Programoje: Montrealio šaulių montažas "Siaurės pašvaistė", vakarienė ir šokiai. Svečiai — šauliai ir šaulės iš Čikagos, Klevelando, Detroito, Montrealio ir kitų vietovių. Jaunimui 15-18 m. amžiaus įėjimas nemokamas, jei dalyvauja su tėvais. Lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti. Pakvietimai gaunami paskambinus tel. 537-2869 ir pas kuopos narius (sklb).

Ispūdingą spektaklį "Lietuviškos vestuvės" torontiečiai turės progos matyti balandžio 27, šeštadienį, Anapilio salėje. Jį atliks garsusis "Grandies" ansamblis iš Čikagos.

Balandžio 20 - 21 d. d.
ANAPILYJE įvyks
DAILININKO *A. Tamošaičio*
meno PARODA
Atidarymas – šeštadienį, 5 v. p. p.

Lankymo laikas — šeštadienį iki 10 valandos vakaro, sekmadienį — nuo 11 val. ryto iki 3 val. po pietų.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti.

Anapilio Moterų Būrelis

TORONTO LIETUVIŲ
karalaitės "VILNIUS" rinkimai
1974 METAMS
BALIUS
įvyks balandžio 20, šeštadienį,
ANAPILIO patalpose

- *Šokiams gros orkestras "MUZIKA"*
- *Veiks įvairus bufetas ir baras*
- *Pradžia — 7 valandą vakaro*
- **Kaina asmeniui — $3.00,** studentams — $2.00

Stalai numeruoti po 10 asmenų kiekvienas. Bilietus galima iš anksto įsigyti pas A. Valiulį tel. 533-6492 arba V. Lenauską tel. 279-9688 ir Anapilyje po pamaldų. **Rengia lietuviai studentai**

Iškeliavus amžinybėn
a.a. ONAI PABEDINSKAITEI,
jos broliui KAZIUI PABEDINSKUI, brolienei BRONEI PABEDINSKIENEI ir kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —
Toronto ateitininkai sendraugiai

"Varpo" choras, vadovaujamas muz. Jono Govėdo, ruošiasi savo tradiciniam koncertui-vakarui gegužės 25 d. Anapilio salėje. Po koncerto — šokiai, baras ir bufetas. Prašome visuomenę šią datą rezervuoti chorui, koncerte dalyvauti ir savo atsilankymu paremti choro veiklą. Stalai rezervuojami iš anksto. Užtat prašome iš anksto užsisakyti vietas ir įsigyti bilietus, kurie platinami per choristus ir choro rėmėjų būrelio narius.
Valdyba

Anapilio salėje kovo 23 d. įvyko B. Krono bendrovės tarnautojų balius, kuriame dalyvavo per 500 asmenų. B. Krono namų pirkimo bei pardavimo bendrovė savo skyrius turi 12 Kanados vietovių su centru Hamiltone. Bendrovės savininkas B. Kronas yra daug pagelbėjęs ir Anapilio salės statybai.

Šv. Jono Kr. Pašalpinė Dr-ja, užbaigdama savo veiklą, likusias lėšas paskirstė įvairiom institucijom. "T. Žiburiai gavo $500. Laikraščio leidėjai reiškia nuoširdžią padėką valdybai ir visiems nariams už paramą lietuviškai spaudai, kuri jos yra ypatingai reikalinga.

"The Globe a. Mail" kovo 28 d. laidoje išspausdino W. List reportažą apie "Carling O'Keefe Ltd." alaus daryklą Toronte. Jame dažnai minimas Kaz. Kaknevičius, vietinės darbininkų unijos pirmininkas, einąs tas pareigas jau 9-ri metai. Pasak jo ir kitų darbininkų, toje įmonėje darbdavio ir darbininkų santykiai labai pagerėjo tapus bendrovės prezidentu W. Tennyson. Atsisakius įvairių varžtų darbininkams, pagerinus jų būklę, įvedus darbo užtikrinimą, darbininkai pasijuto įmonės dalimi ir yra suinteresuoti bendra įmonės gerove. Išnyko streikai ir ginčai. Pagal naują trejų metų sutartį, eilinis darbininkas gauna $5.72 į valandą, už vienerių metų gaus $6.37, už dvejų — $7.02. "Carling O'Keefe Ltd." bendrovės įmonėse Kanadoje dirba 4000 darbininkų. Tikimasi, minėtos bendrovės pavyzdžiu paseks ir kitos įmonės, jei bandymas bus sėkmingas.

Tikinčiosios Lietuvos Dieną Lietuvos tikinčiųjų šalpai aukojo: Toronto Prisikėlimo par. — $806, Šv. Jono Kr. — $450, St. Catharines ir apylinkės lietuviai — $301, Sudburio — $260, Šv. Kazimiero par. Delhi — $200, Šiluvos Marijos par. Londone — $100, Aušros Vartų par. Montrealyje — $75, Šv. Kazimiero par. Montrealyje — $15. KLK Centras visiems aukotojams reiškia nuoširdžią padėką. Iš kitų vietovių iki šiol nėra gauta pranešimų apie padarytas rinkliavas.

KANDIDATAI APYLINKĖS TARYBON

KLB Toronto apylinkės tarybai rinkti komisija skelbia šiuos kandidatus į apylinkės tarybą:

1. Abromaitytė, Angelė
2. Asevičius, Kęstutis
3. Ažubalis, Petras, kun.
4. Balsienė, Valentina
5. Berneckas, Pranas
6. Bireta, Vytautas
7. Čeponkutė, Jūratė
8. Dauginis, Vladas
9. Dilkutė, Rasa
10. Gustainytė, Laima
11. Jackus, Benius
12. Jankaitis, Juozas
13. Kaknevičius, Kazys
14. Karasiejus, Juozas
15. Karpis, Jonas
16. Kuolas, Almis
17. Lapienė, Gražina
18. Lenauskas, Vytautas, dr.
19. Nešukaitis, Jonas
20. Pakštas, Edvardas
21. Prakapas, Antanas, kun.
22. Puteris, Algis
23. Rukšienė, Jadvyga
24. Rusinas, Marius E.
25. Senkevičius, Česlovas
26. Šeškus, Linas
27. Šilininkaitė, Žibutė
28. Simanavičienė, Hilda
29. Simanavičius, Jonas R.
30. Skirgaila, Vladas
31. Urbonas, Giliaras
32. Valiulis, Algis
33. Vasiliauskienė, Marija
34. Vėlyvis, Algis
35. Žilinskienė, Rūta

Iš šių kandidatų bus renkami 25 tarybos nariai. Rinkimai įvyks balandžio 28 d. Balsavimo taisyklės ir būstinės bus paskelbtos vėliau.

KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius kviečia visus lietuvius prie

Velykinio stalo

balandžio 21, Atvelykio sekmadienį,

Aušros Vartų parapijos salėje po 11 val. pamaldų.

PROGRAMOJE: 1. Vaikučių vaidinimas "Velykų bobutė"
2. Loterija, vaišės, baras

Įėjimas — $4, jaunimui — $2 **Valdyba**

Atvelykis su Velykų stalu. Įspūdingas pernykštis Velykų stalas tebėra montrealiečių nepamirštas. Artėjant pavasariui, Kat. Moterų Dr-ja nutarė ir šiais metais per Atvelykį suruošti Velykų stalą. Mat, pasisekęs pernai Velykų stalas narėms suteikė jėgų šį didelį parengimą pakartoti. Žadama dar išradingesniais kepsniais papuošti būsimą stalą, prie kurio prisideda ponios, kurios visai nepriklauso šiai dr-jai. Turėsime progos pamatyti ir mūsų mažuosius scenoje, kurie suvaidins trumpą velykinį vaizdelį "Velykų bobutė". Pamatysime raganą, kuri lėkdama per laukus ant šluotos, išgąsdino kiškelį. Geroji Velykų bobutė, atvykusi iš labai toli toli, atneš visiems vaikučiams įdomių dovanėlių. Šiemet Velykų stalas bus televizuojamas. Taigi, visiems atsilankiusiems bus proga pakliūti televizijon. Bilietus galima užsisakyti iš anksto pas valdybos nares: dr. A. O. Jaugelienę 737-9681, E. Bernotienę 256-6990, N. Bagdžiūnienę 767-7455. Laukiame visų — mažų ir didelių.

KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius

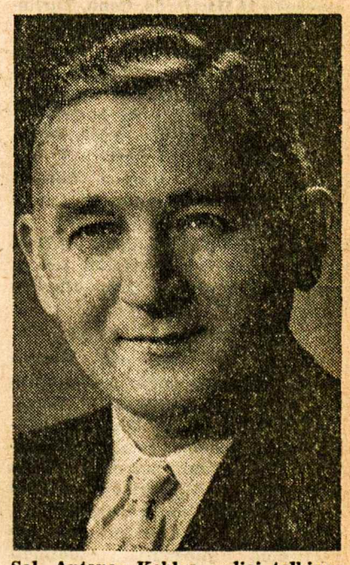

Sol. Antanas Keblys, uoliai talkinąs Montrealio Aušros Vartų parapijos chorui ir vadovaująs vyrų oktetui. Jis buvo pagerbtas specialiu pobūviu už jo darbą muzikos ir dainos srityje

Medžio šaknų skulptorius Pr. Baltuonis, talkinamas savo žmonos, keliauja po JAV-es su savo kūrinių paroda. Waterbury jo kūrinių parodą surengė vietinis lietuvių moterų klubas kovo 24 d. Bethseda, Md., paroda įvyko kovo 28-31 d.d. Balandžio 3-6 d.d. jo paroda numatyta Bowie, Md. Pastarąsias abi parodas rengė American Art Association. Visur šios parodos buvo gausiai lankomos ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių. Taip pat ir vietinė spauda įdeda Pr. Baltuonio kūrinių nuotraukas ir parodos aprašymus.

AV parapijos komitetas kovo 25 d. posėdyje nutarė paskirti $200 lituanistinei mokyklai.

Fizinio auklėjimo mokytoja Rūta Skučaitė susižiedavo su inž. Arūnu Šleklu, buvusiu torontiečiu. Jis greitu laiku persikels iš Los Angeles į Montrealį ir dirbs "Bell" bendrovėje. Vestuvės numatomos liepos mėn. D.

Metinis "Lito" susirinkimas įvyko Šv. Kazimiero parapijos salėje kovo 23 d. Užtruko virš trijų valandų, buvo gyvas ir darbingas. Po susirinkimo buvo vakarienė. 1973 m. "Litas" užbaigė su $4,400,666.48. Balansas ir visi apyskaitiniai pranešimai buvo priimti be pakeitimų. Sąmata priimta $393,000 sumai arba $48,000 didesnė nei įvykdytoji 1973 m. Valdybon perrinkti J. Bernotas ir P. Vaupšas, į kredito komisiją — V. Šipelis, į revizijos komisiją — J. Siaučiulis be rinkimų, nes nebuvo pasiūlyta daugiau kandidatų. Ateinančiais metais "Litas" minės savo dvidešimtmetį, kurio programą paruošti susirinkimas pavedė valdybai.

Kultūrinei veiklai — $4.000. Metinis "Lito" susirinkimas lietuviškai veiklai paskyrė beveik $4.000. Pats susirinkimas paskirstė $3,116.80, valdybai paskirstyti paliko $850. KLB Montrealio Šalpos Fondui buvo paskirti visi narių dividendai už šėrus $466.80 (6% dividendų už 5 dol. šėrą arba 30 ct. nuo kiekvieno nario). Iš tų sumų ŠF šelpia pagalbos reikalingus Montrealio lietuvius ir siunčia siuntinius lietuviams į Suvalkų trikampį.

Likusi suma taip paskirstyta: lituanistinei mokyklai $1,000, "Baltijos" stovyklavietei $500, "N. Lietuvai" $500; po $100: Kanados Lietuvių Fondui, Tautos Fondui, lietuvių radijo programai, "T. Žiburiams" ir Vasario 16 gimnazijai. Be to, $150 paskirta "World Council of Credit Unions" — kooperatiniam judėjimui plėsti pasaulyje. Tai sudaro 10 ct. nuo kiekvieno nario. Tokį įsipareigojimą yra padariusios Lygai priklausančios kredito unijos. Be šios vienkartinės paramos, "Litas" remia lietuviškas organizacijas laikraščius ir radijo valandėlę skelbimais bei parama jų vienkartiniams projektams. **Pr. R.**

"Tėviškės Žiburiai" pasiekia Montrealio skaitytojus tik sekančią savaitę, nors iš Toronto centrinio pašto išsiunčiami antradienio vakarais. Dėl tokio didelio vėlavimo buvo daryta žygių ir Montrealio pašte, bet iki šiol nesulaukta jokio pagerėjimo. Ir montreališkė savaitinė spauda Torontą pasiekia tik sekančią savaitę.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL QUE., H4E 2A3. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0%	Asmenines	9.5%
Taupomąsias s-tas	7.25%	Nekiln. turto	9.25%
Term. ind. 1 m.	8.0%	Čekių kredito	10.0%
Term. ind. 2 m.	8.5%	Investacijos nuo 9.5% iki 12%	
Term. ind. 3 m.	9.0%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.